

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 oktober 2018

Notulen van de raadsvergadering van 18 oktober 2018 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 14.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 11.50 uur tot 11.55 uur is waargenomen door de heer drs. ing. R.A.C.J. Simons, derde vicevoorzitter.

Tegenwoordig zijn 44 leden, namelijk de heren J. Esbeukman en B. van Schaik, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heren R.G.C. Segers-Hoogendoorn, drs. ing. R.A.C.J. Simons, M.J.P. Meeuwissen en M.J.W. Struijvenberg, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw C.M. Zeegers en mevrouw I. van Wifferen, de heer A. van Zevenbergen, mevrouw N. Arsieni, de heren E. Yigit, R.T.J. van der Velden, F. Achbar en J.W. Verheij, mevrouw A. Kockelkoren, de heren S.R.T. van Baarle en de heer J. Smet, mevrouw L.L.P.R. Roest en mevrouw D.A. van Groningen-de Haas, de heren T. Cicek, G.F.E. Koster en M.G.J. van Elck, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heren V.P.G. Karremans, E. Jami, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, T.B. Versnel, G.J.M. Vreugdenhil RA en T.J. Vonk, mevrouw E.C. Eskes, de heren N. el Ouali, E. Büyükcıfci en J.P. Postma, mevrouw D. Yildirim, de heren K.J.P. van Eikeren, N. Balwantsingh, R. de Roon. D.P.A. Tak en drs. B.J. Eerdmans, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en de heer G.J. Engberts.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heren A. Bonte, M.K.A. Grauss en S. Kasmi, mevrouw B.C. Kathmann, de heren S.A. Kurvers,

S. de Langen, R. Moti, A.L.H. Visser en B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Tevens aanwezig: de heer T. Benalla.

Afwezig met kennisgeving: de heer S. Leewis.

Griffier: de heer drs. J.M. van Midden.

1. Opening en mededelingen.

De **VOORZITTER**. Goedemorgen. Wij hebben een paar jonge gasten achterin die naar u zwaaien. Misschien dat u even kunt omdraaien. Dan ziet u daar een paar kleine kindertjes die naar ons aan het zwaaien zijn. Die staan hier beneden en bovenin zitten dan wat bewoners. Hartelijk welkom allemaal. Ik mis nog wat mensen, maar die komen druppelsgewijs, langzaam binnen. Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. Ik heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan degenen die deze vergadering vanaf de publieke tribune volgen, mensen die vanaf elders in Rotterdam, in Nederland of in de wereld de vergadering volgen via internet – dat gebeurt echt, er zijn mensen die elders in de wereld deze vergadering volgen; het zal u opvallen, maar die zijn er echt. –, vertegenwoordigers van de media en onze ambtenaren.

Ik heb een bericht van verhindering ontvangen van de heer Leewis van GroenLinks. Hij is er niet vandaag. Hij is gepaard met de fractie van Leefbaar Rotterdam, is mij gemeld. Uw voorzitter in zijn hoedanigheid als burgemeester moet om 16.00 uur naar Den Haag. Hopelijk zal de vergadering tegen die tijd – denk ik – wel afgelopen zijn. De heer Wijbenga, de locoburgemeester, is afwezig vanaf 16.30 uur.

De heer Van Baarle en mevrouw Zeegers hebben het woord gevraagd voor het indienen van een initiatiefvoorstel. Mag ik om stilte vragen? Ik heb begrepen dat u beiden kort een deel van de toelichting bij het initiatiefvoorstel zult geven. Ik geef als eerste het woord aan de heer Van Baarle. Het is toch de heer Achbar die namens de fractie van DENK het woord voert. Gaat uw gang.

De heer **ACHBAR** (denk). Mijnheer de voorzitter. Sterke winkelstraten waar het fijn ondernemen is, waarin omzetten stijgen, het aantal banen groeit, de levendigheid groot is en de winkelleegstand minimaal is. Dat is wat DENK Rotterdam voor ogen heeft als wij het hebben over aantrekkelijke en gezonde winkelstraten en winkelgebieden, met dien verstande dat dit zou moeten gelden voor alle winkelstraten en winkelgebieden in heel Rotterdam. Dit bereiken wij enkel en alleen als wij een rechtvaardige concurrentiepositie weten te bewerkstelligen voor alle ondernemers in onze stad en zonder het ene gebied te bevoordelen ten opzichte van de overige gebieden. Voorzitter, als wij kijken naar de huidige Verordening winkeltijden Rotterdam zien wij helaas een belemmering voor het creëren van eerlijke concurrentie onder de Rotterdamse winkeliers. Daar waar in het centrum van Rotterdam de mogelijkheid bestaat om winkels op zon- en feestdagen eerder te openen, ontbreekt diezelfde mogelijkheid voor de gebieden die buiten het centrum vallen. Dat, voorzitter, is niet meer van deze tijd, waarin de recreatieve en toeristische aantrekkingskracht niet meer enkel geldt voor het centrum van de stad. Door een snel veranderende behoefte en vraag van het winkelend publiek hebben de winkeliers meer dan ooit de behoefte aan vrijheid, zeker ook op het gebied van openstelling op zon- en feestdagen, zodat alle ondernemers in Rotterdam kunnen meeprofiteren van een levendige, bruisende en steeds dynamischer

Rotterdam waar de economie een explosieve groei doormaakt. Voorzitter, met dit initiatiefvoorstel beogen wij niet enkel het uitbreiden van de winkeltijden. Wij zijn ervan overtuigd dat het tevens een uitbreiding is van de levendigheid van het centrum in onze stad naar alle wijken in Rotterdam. Dit zal meer mogelijkheden bieden voor een duurzame groei op het gebied van toerisme, huisvesting en economie. Wij beogen een inclusiever Rotterdam van ons allemaal, waar iedereen meeprofiteert van de welvaart in onze prachtige stad. Graag bied ik dit initiatiefvoorstel aan, mede namens D66, Leefbaar Rotterdam en de SP.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**. Er zijn momenten dat applaus storend is, maar de raad waardeert het altijd als raadsleden uit het eigen midden met een initiatiefvoorstel komen en daar mag best voor geapplaudisseerd worden.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ook D66 is blij dat er nu een initiatiefvoorstel ligt voor de algehele zondagsopenstelling voor winkels in Rotterdam. Eindelijk kunnen wij de vrijheid ook gunnen aan ondernemers om zelf te kiezen om hun winkel 's ochtends open te doen, niet alleen in het centrum en bij het strand in Hoek van Holland, maar in heel Rotterdam. Het is keuzevrijheid voor ondernemers, een keuzevrijheid voor consumenten en daarom hebben wij samen met DENK en ook Leefbaar Rotterdam en de SP ons hardgemaakt voor dit initiatiefvoorstel. Wij realiseren ons dat wij nog een goed gesprek met de raad voor moeten hebben, dat wij dit nog goed gaan bespreken in de commissies. Dat gaan wij ook doen, want wij weten ook dat het voor sommige partijen lastig ligt, dit voorstel. Tegelijkertijd is het voor D66 heel belangrijk dat wij juist in een moderne stad als Rotterdam opnieuw kijken naar onze winkeltijden en ook de mogelijkheden en de keuzevrijheden gaan vergroten voor

zowel ondernemers als consumenten, dus wij zien uit naar het gesprek.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**. Ik zal het initiatiefvoorstel doorgeleiden naar het college opdat een bespreking in de commissie EDEM vervolgens kan worden geagendeerd.

1.1. Onderzoek naar de geloofsbrieven van een burgerlid van een commissie.

De **VOORZITTER**. Wij gaan naar het volgende agendapunt, 'Onderzoek naar de geloofsbrieven van een burgerlid van een commissie'. Vanuit de fractie van NIDA is de heer T. Benalla aangewezen als burgerlid van een commissie. Ik stel nu de commissie onderzoek geloofsbrieven in, bestaande uit de heer Simons als voorzitter en de heer Karremans, mevrouw Zeegers, mevrouw Roest en de heer Engberts als leden. Ik neem aan dat de commissie zich heeft voorbereid op een standpunt hedenochtend. Dan nodig ik de voorzitter van de commissie uit om de uitslag daarvan bekend te maken.

De heer **SIMONS** (lr). Geachte raadsleden. Ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van de heer T. Benalla, voorgedragen als burgerlid van een commissie door de fractie van NIDA heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert de heer T. Benalla toe te laten als burgerlid van een commissie.

1.2. Beëdiging van de heer T. Benalla als burgerlid van een commissie.

De **VOORZITTER**. Dan stel ik u voor het oordeel van de commissie over te nemen. Dat is het geval? Mag ik de griffier verzoeken om de heer Benalla naar voren te geleiden voor de beëdiging? Ik verzoek de leden van de raad en de aanwezige

gasten, voor zover u daartoe in staat bent, te gaan staan.

Wilt u mij aankijken? Mijnheer Benalla, u hebt aangegeven de verklaring en belofte te zullen afleggen. Dan zal ik u vertellen wat u straks moet doen. Door de gemeenteraad is tot uw toelating als burgerlid van een commissie besloten en alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U hebt gekozen voor de verklaring en belofte. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier verzoek ik u mij na te zeggen: dat verklaar en belooft ik.

'Ik verklaar dat ik om tot burgerlid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en belooft ik.'

De heer **BENALLA** (nida). Dat verklaar en belooft ik.

De **VOORZITTER**. Dan wil ik u graag feliciteren met uw benoeming.

(Applaus.)

Dan schors ik de vergadering voor enige ogenblikken.

(Schorsing.)

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Wij wensen de heer Benalla veel succes in zijn job. Er wordt nog een laatste foto gemaakt met de gemeenteraad op de achtergrond. Ja, zo is het.

2. *Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 oktober 2018.*

De **VOORZITTER**. Ik ben inmiddels beland bij agendapunt 2, 'Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden, 18 oktober'. De commissies hebben in hun vergaderingen een advies gegeven omtrent de categorale indeling van de agendapunten. Wenst iemand daar bij nader inzien nog iets over te zeggen, vandaag? De heer Van Baarle zie ik even niet, maar hij had aangegeven om agendapunt 10 toch niet als een hamerstuk te willen behandelen, toch?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Het verzoek is om het onder B te behandelen.

De **VOORZITTER**. Als agendapunt en het niet onder de hamerpunten te laten vallen. Ja? Dan is dat helder. Wij tekenen dat aan. Nogmaals, wegens afwezigheid van wethouder Wijbenga en ondergetekende in de loop van vanmiddag is voorgesteld om agendapunt 16 aansluitend op agendapunt 13 te behandelen. Dat geldt ook voor agendapunt 17, het punt over het dragen van vlaggen tijdens demonstraties, een tweeminutendebat dat de heer Van Baarle nog wil aanvragen. Voorgesteld is om dat aansluitend op agendapunt 16 te doen, want het betreft ook de burgemeester als portefeuillehouder. Er is een verzoek voor een tweeminutendebat ingediend over 'Vlagbeleid bij demonstraties'. U kunt zich vinden in het houden van het tweeminutendebat? Ja? Dan doen wij dat. Ten aanzien van de benoemingen zou ik u willen voorstellen deze aan het einde van de vergadering te laten plaatsvinden, voorafgaand aan het zogenaamde stemvenster. Dan kunnen wij namelijk aansluitend gelijk stemmen. Is dat ...? Prima, akkoord. Ten aanzien van de besluitvorming vandaag zou ik het volgende willen voorstellen: tot en met de hamerstukken gewoon de volgorde van de agenda aanhouden.

Dan wil ik u voorstellen het debat over het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal' hier aansluitend ter besluitvorming aan te bieden en daar niet alleen het debat daarover te voeren, maar ook aansluitend daarop – afwijkend van onze nieuwe afspraken – de stemming te doen, zodat de mensen op de publieke tribune ook gelijk de uitslag van het debat meekrijgen. Dus wij wijken op dat punt af van de gemaakte afspraken om de stemmingen pas aan het eind te doen. Akkoord?

Ik geef ook in overweging om uit te gaan van in totaal tweeënhalf uur spreektijd voor behandeling van de reguliere agenda en het tweeminutendebat. Maar even opletten: die tabel staat niet in ons overzicht, maar de tabellen van één en anderhalf uur bij elkaar opgeteld, geeft wel hetzelfde resultaat. Wij hebben het zo niet geprogrammeerd, maar de tijden die u krijgt, zijn overeenkomstig de wens om eventueel tweeënhalf uur op de klok te zetten voor vandaag.

Ik heb begrepen dat u vrijwel allen – uitgezonderd de SP – met de ophoging tot tweeënhalf uur hebt ingestemd. Dat is het geval. In de aanbieding dus tweeënhalf uur voor vandaag op de klok. Akkoord? Eenmaal, andermaal.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 6 september 2018.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij naar agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de vergadering van 6 september. Wenst iemand het woord over de notulen of kunnen wij die arresteren? Akkoord.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2018 weken 39 tot en met 41.*

De **VOORZITTER**. 'Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2018 weken 39 tot en met 41'. Mijnheer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd).
Mijnheer de voorzitter. Wij willen graag de
beantwoording van de schriftelijke vragen
over een gedragscode voor vertrekkende
ambtenaren agenderen voor de
procedurevergadering van de commissie
MPOF. De beantwoording heeft kenmerk
18bb6910. Voorts willen wij de verkenning
van de haalbaarheid van een nationaal
cultureel instituut op Zuid met kenmerk
18bb7845 agenderen voor de
procedurevergadering van de commissie
ZOCs.

De **VOORZITTER**. Iemand nog?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, wij wilden
graag de beantwoording van schriftelijke
vragen over de meting van de luchtkwaliteit
rond de luchthaven ook agenderen voor de
procedurevergadering van commissie
EDEM.

De **VOORZITTER**. Anderen? Als er verder
geen bezwaren zijn dan besluiten wij
conform de wens van de beide sprekers.
Akkoord.

5. *Bekrachtiging van de
geheimhouding overeenkomstig artikel 25
van de Gemeentewet van de bijlage
behorende bij de brief van burgemeester
en wethouders inzake voorbereidingen
privatisering Eneco.*

De **VOORZITTER**. 'Bekrachtiging van de
geheimhouding overeenkomstig artikel 25
van de Gemeentewet van de bijlage
behorende bij de brief van burgemeester
en wethouders inzake voorbereidingen
privatisering Eneco'. Kunt u zich vinden in
de voorgestelde wijze van afdoening?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd).
Mijnheer de voorzitter. Wij zouden graag
een stemming willen over dit onderwerp,
omdat wij graag tegen geheimhouding van
dit stuk willen stemmen.

De **VOORZITTER**. Kunnen wij ook
besluiten dat als anderen daar wel akkoord
mee zijn, wij met een tegenstem van de

Partij van de Dieren dit wel als zodanig
beschouwen? Ja, anderen? Mijnheer
Segers? U wilt ook op de lijst. Met de
stemmen van de SP en de Partij voor de
Dieren tegen wordt dit voorstel ... Mevrouw
Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Sorry,
voorzitter, er waren wat andere zaken.

De **VOORZITTER**. Dat geeft niets.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Precies
hetzelfde als elke keer. Het wordt een
terugkerend geheel. Wij zijn voor openheid
en transparantie en zullen tegen alles met
betrekking tot geheimhouding stemmen,
keer op keer, dus 5.1: 50PLUS niet.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog één keer
voor de zekerheid de raad rond. Dan ga ik
ervan uit dat wij akkoord zijn met dit
voorstel van het college met de stemmen
van de Partij voor de Dieren, 50PLUS en
de SP tegen. Het voorstel is aangenomen.

A. *HAMERSTUKKEN.*

8.1 *Het voorstel tot wijziging van het
Reglement van Orde voor vergaderingen
van de raad, alsmede tot afdoening van de
motie-Van Baarle over het niet inzetten van
raadsinstrumenten voor integriteitsvraag
ambtenaren.*

9. *Het voorstel met betrekking tot de
afgifte van een verklaring van geen
bedenkingen ten behoeve van de aanleg
van een (tijdelijke) brug naast en ten
oosten van de Suurhoffbrug.*

11. *Het voorstel tot onteigening ten
behoefte van de uitvoering van het
bestemmingsplan 'Mijnkintbuurt fase 1'.*

12. *Het voorstel tot vaststelling van
bedrijveninvesteringszones:*
- Verordening bedrijveninvesteringszone
eigenaren en gebruikers Pothof 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone
gebruikers Asterloplein 2019;

- Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Boulevard Kralingen 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Katendrecht 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Hoogkwartier 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Rotterdam Centrum 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe Binnenweg Centrum 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe binnenweg Delfshaven 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Noorderboulevard 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Oude Binnenweg 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Winkelgebied Plein '53 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Prinsenplein 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Stadionweg 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Veranda 2019;
- Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Witte de Withkwartier 2019.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij naar de hamerstukken. Wilt u goed meekijken? De stukken die zijn vermeld onder 8.1 tot en met 9, 11 en 12 worden aangeboden om als hamerstuk te behandelen.

8.1, 'Het voorstel tot wijziging van het Reglement van Orde voor vergaderingen van de raad'.

9, 'Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van de aanleg van een (tijdelijke) brug'.

11, 'Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Mijnkintbuurt fase 1'.

12, 'Het voorstel tot vaststelling van bedrijveninvesteringszones' en een reeks verordeningen daar onderliggend.

Dat is wat u aangeboden wordt als hamerstuk af te handelen. Eenmaal, andermaal. Gehamerd.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING.

10. Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Carnisse' (nummer 2018-002).

De **VOORZITTER**. 'Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Carnisse''. Mijnheer Van Baarle, u wilt daarover spreken?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. In de commissie hebben wij daarover inderdaad een overleg gehad en is besloten het als hamerstuk te agenderen. Gisteren is een bericht tot ons gekomen en daaruit blijkt eigenlijk een hartenkreet van bewoners in die straat, die aangeven: Wij gaan niet met schuld ons huis uit. En: De gemeente biedt te weinig voor mijn woning. Als ik hiermee akkoord ga, kan ik geen vergelijkbaar nieuw huis vinden, zeker niet omdat ik alleenstaand vader ben en twee kinderen heb. Ik zou graag, aangezien wij vandaag het besluit nemen over deze onteigeningsplannen, een reactie van de wethouder willen op de hartenkreet, de noodkreet van deze bewoners. Wat kan hij voor deze mensen doen? Hoe kijkt hij ertegenaan? Kan hij die mensen tegemoetkomen in deze problematiek? Voor mij is dat een vrij zwaarwegend punt om mee te nemen in het algehele besluit voor het instemmen ten aanzien van dit plan.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Aansluitend bij de heer Van Baarle van DENK: ook die berichten zijn tot ons gekomen. Ik wil ook een vraag stellen aan de wethouder in dat verband. Wethouder, klopt het dat deze mensen met een restschuld blijven zitten van 35.000 euro? En: hoe strookt het met

het beleid dat niemand beter of slechter mag worden in dit soort gevallen?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Het meeste is al gezegd. Inderdaad, wij hebben ook het bericht gelezen. Onteigening is een zwaar middel om plannen van de gemeente door te voeren, maar het kan niet zo zijn dat het tot dit soort gevolgen leidt, dus ook wat mij betreft graag wat meer inzicht in de situatie aldaar, voordat wij tot zo'n besluit komen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ook bij ons is het signaal terechtgekomen en wij willen niet dat mensen die te goeder trouw een huis gekocht hebben en niet konden weten indertijd – bestemmingsplannen waren toen nog anders – gestraft worden wegens gewijzigd beleid.

De **VOORZITTER**. Anderen? Wethouder Kurvers?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. De 2^e Carnissestraat, wij hebben daar in de commissie uitgebreid over gesproken. Een straat die echt in een deplorabele toestand verkeert. Niet alleen de huizen, maar ook de leefbaarheid staat daar zeer onder druk en er is ook sprake van funderingsproblematiek. En dan ga ik even iets dieper daarop in, want de huizen staan op staal en dat betekent dat het niet individueel op te lossen is en als wij niets doen, dan zitten mensen straks met een onverkoopbaar huis. Helaas is er met twee eigenaar-bewoners nog geen overeenstemming. Wat wij doen bij onteigeningen is zo veel mogelijk minnelijk proberen tot overeenstemming te komen en eigendom – dat is door een aantal van u al gezegd – is in Nederland gewoon heel goed beschermd. Daarom kunnen wij hier in de raad een principebesluit nemen, maar wordt het ook voorgelegd aan de Kroon. In het geval van onteigening zegt de wet dat de vermogens- en inkomenspositie voor en na onteigening gelijk moet blijven en daarbij wordt rekening gehouden met de

individuele omstandigheden die er zijn en is er sprake van een vaste rekensystematiek die in iedere situatie maatwerk is. Er wordt bijvoorbeeld – om maar even een zijpad te nemen – ook rekening gehouden met overfinanciering, mocht dat aan de orde zijn.

Die rekensystematiek, daar hebben wij ook langer bij stilgestaan in de commissie. Daarbij wordt natuurlijk gekeken naar een taxatie van het onroerend goed. Als mensen het daar niet mee eens zijn, kunnen zij zelfs een tegentaxatie laten verrichten. Er wordt gekeken naar: stel nou dat u met een restschuld blijft zitten, dan moet u een persoonlijke lening afsluiten. Daar wordt voor gecompenseerd – daar is een vaste rekensom voor – en er wordt gekeken naar financieringslasten voor de vervangende woonruimte, verhuiskosten, notariskosten et cetera. Dat is een vaste systematiek die overal in Nederland hetzelfde is.

Wat ik moeilijk vind in deze situatie – en dat wil ik u toch maar voorleggen – is dat, hoewel het mensen natuurlijk vrijstaat om de media op te zoeken, ik mij niet vrij voel om de privacy van deze mensen helemaal open en bloot te leggen en deze casuïstiek in deze setting met u te bespreken. Wel kan ik in algemene zin zeggen dat wanneer wij die rekensom maken zoals ik net heb geschetst – dus dat gaat over de taxatie en tegemoetkoming in andere kosten – er geen sprake is van een restschuld en dat wij op dit moment zelfs net ietsje meer bieden dan de totale restschuld zou zijn.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Baarle, u mag nog een nawoord hebben.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. De wethouder geeft aan niet te willen ingaan op individuele casuïstiek. Mag ik dan van de wethouder vragen dat hij er alles aan doet om aan de zorgen van die mensen tegemoet te komen en er alles aan doet om aan de noodkreet van die mensen tegemoet te komen die zeggen: “Er is sprake van een taxatie die niet goed is. Er is sprake van een schuld. Ik kan niet aan een nieuw huis komen”? Mag ik hem

op zijn minst vragen dat hij alles in het werk stelt om aan die hartenkreet tegemoet te komen?

De **VOORZITTER**. Er is geen debat. Ik neem aan dat de wethouder hier nu kennis van heeft genomen, ook van het nawoord van de heer Van Baarle. Dat is het geval. Dan is dit de natuur van de wijze waarop wij tegenwoordig met B-onderwerpen omgaan. Hartelijk dank.

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT.

13. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal'.*

De **VOORZITTER**. 'Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De nieuwe Wielewaal'. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mijnheer de voorzitter. Het was mijn wens om mijn betoog te larderen met een visuele presentatie. Echter, 50PLUS Rotterdam is te creatief en te progressief voor deze raad en dat durfde de coalitie niet aan, vandaar dat ik in plaats van op deze prachtige schermen de visuele presentatie te tonen, de griffier heb verzocht om op dit moment, tegelijkertijd met het afsteken van mijn pleidooi, u allen via de mail mijn presentatie toe te zenden. Crooswijk, Middellandstraat en het Oude Noorden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest wil u interromperen.

Mevrouw **ROEST** (gl). Mijnheer de voorzitter. Ik vind het een heel bijzondere uitspraak. Ik heb mij hierover in het presidium echt nog helemaal niet uitgesproken. Wij werden gister overvallen door dit voorstel. Ik wilde dat eerst met mijn fractie bespreken. Dat heb ik vanochtend gedaan. Ik had via de tamtam ook gehoord dat wij hier een ordedebat over zouden hebben in de raad. Dat is er niet geweest, maar als het er wel was geweest, had ik ingestemd met uw voorstel.

Ik moet wel zeggen dat wij daar ook wel onze bedenkingen bij hadden en dat wij liever hadden gehad dat u het voorstel eerst een keer in het presidium had gedaan, zodat wij het er gewoon goed over konden hebben in plaats van het via de app en nu via een interruptie allemaal te moeten bespreken. Maar het feit dat de coalitie dit heeft geblokkeerd, dat werp ik verre van mij.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Waarvan notie. Crooswijk, Middellandstraat, het Oude Noorden, maar ook de Wielewaal, Rotterdam is aan het slopen en aan het slopen. De gaten vallen in groten getale in de stad en het doet mij als oudere erg denken aan de naoorlogse jaren waar ik als kind ook nog over kan verhalen over hoe de wederopbouw plaatsvond. Tot op de dag van vandaag hoef ik maar het geluid van de heimachines te horen en ik ben weer terug in de jaren vijftig en zestig. De woonvisie spreekt over 20.000 sociale huurwoningen slopen, een gruwelbeeld waar 50PLUS Rotterdam nooit aan heeft moeten denken. En ondanks dat het lang geleken heeft of de woonvisie in beton gegoten was, is het gelukkig door deze coalitie gelogenstraft doordat zij maar 12.000 woningen wenst te slopen. Uiteraard voor 50PLUS nog steeds een vreselijk doemscenario, maar met vooralsnog één zetel heeft 50PLUS daar weinig invloed op en zijn deze aantallen sloopwoningen vastgesteld door de gevestigde orde. Wat niet is vastgesteld en waar niemand van ons in de raad op dit moment enige vat op heeft, is hoe die sloop nu plaatsvindt, waar die plaatsvindt en wat dit nu exact bijdraagt aan die doelstelling van die sloop. Zijn wij op schema? Lopen wij achter? Worden er op de juiste locaties de juiste woningen gesloopt? Hoe past dit alles nu in de tijd en wordt er met risico's van recessie, van Amsterdamse invloeden en dergelijke rekening gehouden? Tientallen vragen die 50PLUS in een motie 'Master uitvoeringsprogramma 'Bouwen, bouwen, bouwen'' samen met DENK en SP aan het college voorlegt en hen daarmee verzoekt

om de ontwikkeling van sloop en bouw in de wijken van Rotterdam inzichtelijk te maken alvorens de sloopkogel op die woningen terecht te laten komen. Het zal Crooswijk niet helpen. Het zal de gestarte sloop in de Wielewaal niet doen stoppen, maar het zal een enorme onrust wegnemen bij veel bewoners die wonen in de nog te slopen huurwoningen. Voorzitter, dat is de kern van het betoog van 50PLUS Rotterdam: Het recht van een woning. Het hebben van een dak boven je hoofd, is een primaire levensbehoefte van elk mens.

Natuurlijk is alle sloop niet fout en natuurlijk is het duidelijk dat er veel slechte sociale woningen vervangen moeten worden. Daar gaat 50PLUS niet voor liggen, maar 50PLUS wil wel dat het in samenspraak met de oorspronkelijke bewoners gebeurt, dat de betrokkenheid van de bewoners geborgd wordt en dat de gemeente daar oog voor heeft. 50PLUS is dan ook benieuwd of het college een beeld heeft hoe de ontwikkeling in de gesloopte wijken na de wederopbouw heeft plaatsgevonden. Daarom een vraag aan de wethouder: heeft u zicht op welke mensen er komen te wonen in die nieuw gebouwde woningen in bijvoorbeeld Nieuw Crooswijk? Ook dat is namelijk fout gegaan in de Wielewaal. Het bewonersinitiatief van de Unie is niet gelukt, omdat de gemeente geen goed actieplan heeft waarin staat hoe zij initiatiefnemers zal ondersteunen en faciliteren in het ontwikkelen van bouwplannen. De gemeente heeft alleen maar verwezen naar de woningbouwcorporatie. Daardoor waren de initiatiefnemers in de Wielewaal overgeleverd aan Woonstad om hulp te vragen en dat is hetzelfde als de kalkoen vragen wat wij gaan eten met de kerst. Vandaar dat 50PLUS samen met D66 een motie heeft ontwikkeld die breed wordt ondersteund en die een verzoek is aan het college om de inwoners te ondersteunen en te faciliteren om tot alternatieve coöperatieve woonvormen te komen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zit zo te luisteren naar mevrouw Verkoelen, maar

waarover ik mij een beetje verbaas: er is volgens mij een terugkeergarantie voor bewoners en u dringt er nu heel erg op aan dat wij de regie moeten nemen op de samenstelling van de wijk. Maar dat is toch een beetje gek? Want eigenlijk lijkt dat dan op een pleidooi om mensen te dwingen om na de herbouw van de Wielewaal weer terug te keren. Dat lijkt mij toch een beetje een rare situatie.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat is niet de bedoeling. Ze hoeven van mij niet terug te komen, maar ik wil wel dat ze betrokken worden. Ook dat zal de Wielewaal helaas niet meer helpen, want de frustratie van alle partijen en inwoners zit tot boven het plafond ondertussen. Daarbij is de Wielewaal al zowat voor de helft ontmanteld, wat de leefbaarheid van de wijk ook niet ten goede komt. In de commissie kwam dat duidelijk aan de orde. Voorzitter, vandaag stellen wij met ons allen het bestemmingsplan voor de Wielewaal vast. Heel belangrijk voor de ontwikkelaars, want dat gaat over de infrastructuur, de wegen, het groen en de riolering. De inwoners hebben er breed over verhaald. Maar als inwoner heb je daar niets aan. Als inwoner wil je weten wat er met je woning gebeurt, waar je komt te wonen en wat het je gaat kosten. Vandaar dat 50PLUS het college verzoekt om na vaststelling van het stedenbouwkundig plan vandaag direct met de bewoners en Woonstad om tafel te gaan zitten om te bezien hoe de bewoners bij de plannen van de nieuw te bouwen woningen betrokken kunnen worden, hoe de herhuisvesting is georganiseerd en wie waar zal komen wonen. Tot zover, voorzitter en ik heb dus een motie, twee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend:

Motie 1, College, help bewoners mee te ontwikkelen

constaterende dat:

- het college zich focust op een toename van gemengde woonwijken, die vragen om

verschillende typen woningen in verschillende prijsklassen;

- er in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte debatten zijn geweest (en nog komen) over woningbouwprojecten binnen de transformatieopgave. Waarbij een nadruk ligt op interactie en participatie tussen woningbouwcorporaties, de gemeente en bewoners;
- woningbouwproject 'De Wielewaal' binnen deze transformatieopgave kan worden gezien als een moeizame ontwikkeling, die zich uitstrekt over een periode van tien jaar, en daarmee onzekerheden, onduidelijkheden en onrust heeft veroorzaakt;

overwegende dat:

- op landelijk¹, maar ook op gemeentelijk niveau, steeds meer behoefte ontstaat om in te zetten op bewonersinitiatieven, oftewel niet-commerciële projectontwikkelaars, die woningen bouwen, bestaande panden opknappen en gebouwen transformeren met het doel om betaalbare huisvesting te creëren en te behouden voor de bewoners;
- in het vastgestelde coalitieakkoord 2018-2022 staat: 'We starten met een pilot rondom coöperatieve woonvormen waarbij huurders gezamenlijk eigenaar zijn van de woning. Zo wordt er gekeken naar alternatieven voor het traditionele eigenaarschap of verhuur van woningen. In een wooncoöperatie zijn mensen directer betrokken bij beheer van hun woning en de leefomgeving.';
- coöperatieve woonvormen mogelijkheden bieden voor participatie, interactie, transparantie, ruimte geven om beleid af te stemmen op lokale behoeften, en daarmee transparantie in het proces kunnen bevorderen;
- coöperatieve woonvormen een relatief nieuwe vorm van samenwerking is tussen gemeente en bewoner;

verzoekt het college:

- om een actieplan 'Ondersteuning en facilitering alternatieve coöperatieve woonvormen voor bewoners' te ontwikkelen;
- om de raad actief bij het actieplan en de daarbij horende pilot te betrekken en het

eventuele nut ervan voor de transformatieopgave te bespreken; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.C.J. de Roon, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, N. Balwantsingh, A. van Zevenbergen, S.R.T. van Baarle, N. el Ouali, E. Büyükçifci

1

<https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-29453-480.html>

De moties zijn breed ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Nog even voor de logistiek. Mevrouw Verkoelen, hebt u één of twee moties ingediend.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). (Buiten de microfoon.) Twee.

De **VOORZITTER**. Ik heb er maar één gehad. Oké.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Weet u voor wie ik respect heb? Voor de bewoners van een dorpachtig wijkje in Charlois die al zeker negen jaar met de machtige gemeente en corporatie Woonstad in gevecht zijn om hun plekje te behouden. Zij hebben het plan opgevat om zelf het initiatief te nemen en de gemeente uit te dagen met een ander voorstel te komen dan de plannen van de gemeente en Woonstad zelf. Inmiddels is dat vastgelopen in een kafkaësk proces. Ontmoedigend om te horen wat zij hebben moeten doormaken om überhaupt in gesprek te komen over de inhoud van het plan. Nimmer is er met open mind gekeken naar de plannen van de Wielewaalers, nimmer. Ik hoor frames als: de Wielewaalers hebben de financiën niet op orde. Of: ze onderheien hun huizen niet. Allemaal zaken die niet waar zijn, maar dienen om twijfel te zaaien en dat is vreemd. Ik vergelijk de plannen van de Wielewaalers met het right to challenge of het burgerinitiatief, kroonjuwelen van D66.

Ik hoop dat de D66'ers in deze zaal hun kroonjuwelen dit keer zullen verdedigen en ze niet in de uitverkoop doen. Ik vergelijk de plannen van de Wielewaalers met het begrip 'eigen kracht' van de burgers. Dat is met name bij onze liberale vrienden van de VVD een begrip, dus ook van hen verwacht ik steun.

De heer **DE ROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik word aangesproken door de Socialistische Partij dus daar wil ik ook wel op ingaan. U hebt 50PLUS net al gehoord en u zult mij straks ook nog horen en wij gaan het nog hebben over de wooncoöperaties. En ik ga het ook nog even hebben over wat er is misgegaan in onze ogen bij de Wielewaal. Maar ik vraag mij wel een klein beetje af waar de SP het op baseert dat er helemaal niet geluisterd is. Ik ben het met u eens: zij zijn er niet uitgekomen. De bewoners zijn er met de woningcorporatie en de gemeente niet uitgekomen. Het gehele proces heeft negen jaar geduurd. Dat ben ik met u eens, maar u schetst nu een heel eenzijdig beeld alsof er helemaal niet geluisterd is. Ik ben wel benieuwd wat de reactie van de heer Van Zevenbergen daarop is.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ik had ook gezegd: "Met een open mind geluisterd." Voor de rest heb ik het allemaal gehoord van de Wielewaalers en ik neem aan dat u niet zult zeggen dat de Wielewaalers liegen.

De heer **DE ROON** (d66). Nee, ik ga zeker niet zeggen dat de Wielewaalers liegen. Ik heb een heleboel bijeenkomsten met de Wielewaalers meegemaakt, maar u wilt toch ook niet suggereren dat ... U zegt: ik heb het van de Wielewaalers. U hebt het niet van de andere kant, niet van de woningbouwcorporatie of van de gemeente. U gaat er heel eenzijdig alleen met de Wielewaalers in. Er zitten twee kanten aan dit hele proces.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. De heer Van Zevenbergen vraagt aan de VVD om het plan van de

bewoners te steunen. Ik kan de heer Van Zevenbergen zeggen dat wij lang in gesprek zijn geweest met de bewoners, de initiatiefnemers van het eigen plan van de Unie om te kijken wat de mogelijkheden waren, omdat wij inderdaad dat eigen initiatief steunen. Maar op het moment dat je er dan onder de streep achter komt dat er 25 miljoen nodig is uit een pot die al voor iets anders bestemd is, namelijk woningbouw op andere plekken in Rotterdam-Zuid, dan zit er wel degelijk een financieel gat van 25 miljoen in het plan en dan is het niet realiseerbaar. Dus als u zegt: 'Het plan rekent wel rond. Het plan klopt financieel', dan moet ik u helaas corrigeren. Het plan klopt gewoon niet. Er zit een gat van 25 miljoen in.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Daarover zijn de meningen dus verdeeld. Dan nog even de grootste partij in ons midden, Leefbaar. Ik vermoed dat er binnen deze partij raadsleden rondlopen die eigenlijk dit plan willen steunen. Om politieke redenen zullen zij dit vermoedelijk niet doen en ik vraag aan de leden, ook van Leefbaar, dit keer lef te tonen en gewoon voor hun mening te gaan, al is het maar individueel en niet als fractie. Het college zit vast aan de anterieure overeenkomst. De gemeenteraad niet. Met mijn eerste motie verzoek ik het college het plan van de Wielewaalers te exploreren en verder met open mind te ontwikkelen. Motie 1. Ik weet niet. Ik heb er drie hoor. Ik kan het ook ...

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend:

Motie 3, Voer de plannen van de Wielewaalers uit

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen in vergadering op 18 oktober 2018 ter bespreking inzake het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal'; constaterende dat:

- de gemeenteraad van Rotterdam is niet gebonden aan de anterieure overeenkomst tussen Woonstad en college van B en W;
- het college van B en W coöperatieve woonvormen belangrijk vindt waarbij huurders gezamenlijk eigenaars zijn van woningen;
- het bewonersplan 'Van en Voor de Wielewaalers' gebaseerd is op burgerparticipatie en een initiatief is van bewoners;
- het bewonersplan 'Van en Voor de Wielewaalers' past in het raamwerk van het collegeakkoord;

overwegende dat:

- het plan van Woonstad een grote impact heeft op huidige bewoners en hun omgeving;
- het bewonersplan 'Van en Voor de Wielewaalers' aansluit bij de woonwensen van de Wielewaalers die er nu wonen;
- 95% van de Wielewaalers achter het bewonersplan 'Van en Voor de Wielewaalers' staat;

verzoekt het college om:

- het bewonersplan 'Van en Voor de Wielewaalers' als uitgangspunt te nemen voor de verdere uitvoering en samen met de Wielewaalers eventuele noodzakelijke aanpassingen door te voeren;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen,
S.R.T. van Baarle, R.T.J. van der Velden,
E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik heb twee vragen aan de wethouder. Waarom is de anterieure overeenkomst eigenlijk niet openbaar? En waarom zit het plan van de Wielewaalers niet bij deze bespreking van de raad? Ongeacht welk plan er ook wordt uitgevoerd, op dit moment verkeren veel mensen in onzekerheid. De SP wil van dit college horen dat de bewoners van de Wielewaal de zekerheid krijgen om er te blijven wonen, ook al betekent dat zoiets als huurbevrozing.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik vind het wel een heel mooi punt dat u aandraagt: onzekerheid van de Wielewaalers. Maar eigenlijk is wat u met uw eerste motie beoogt de periode van onzekerheid alleen maar te verlengen, want u vraagt eigenlijk die gehele proces stop te zetten en alsnog geen besluit te nemen, waarvan wij eigenlijk op dit moment al weten wat de uitkomst is. Want die motie is al uitgevoerd. Dat hele plan is al bekeken en doorgerekend en dat blijkt niet uitvoerbaar. Dus dan is de vraag: waarom vergroot de SP hier de onzekerheid van de bewoners door alsmaar weer uitstel te vragen waardoor wij nooit tot een punt komen waarop er duidelijkheid is voor iedereen?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ongeacht welk plan, heb ik gevraagd voor de zekerheid. Een terugkeergarantie is wat anders dan zekerheid. Het gaat erom: moet je ook kunnen betalen om terug te komen?

Mevrouw **ESKES** (cda). Eigenlijk is wat u doet weer uitstel vragen. Weer niet besluiten dat wij doorgaan met het plan dat er ligt en daarmee zet de SP in op uitstel en dus meer onzekerheid. Dus in plaats van het pleidooi dat u houdt, wat ik heel erg ondersteun, om die mensen eindelijk eens zekerheid te geven, blijkt uit uw moties dat u de periode van onzekerheid alleen maar wilt verlengen en dat vind ik echt zeer te betreuren.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik herken het betoog van mevrouw Eskes niet in mijn betoog en ik wil graag verdergaan.

De heer **DE ROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik heb nu de afgelopen weken van heel dichtbij de commissievergaderingen over de Wielewaal meegemaakt en onder andere de discussie over de terugkeer van de Wielewaalers, maar waar baseert u op dat zij niet terug kunnen komen? Eerder is er al een bestemmingsplan 'Wielewaal-Oost' vastgesteld. Er is heel lang over gedebatteerd dat de Wielewaalers terug

kunnen komen. Er komen ook wellicht mensen van buiten de wijk, dat klopt, maar u zegt weer: ja, er is geen garantie dat zij terug kunnen komen. Dat is uw punt. Kunt u dat verder onderbouwen?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Terugkeergarantie is er wel, maar het gaat mij erom dat je het ook moet kunnen betalen om terug te kunnen komen en dat zie ik niet in de plannen voor terugkeergarantie. Dat was mijn vraag aan de wethouder en aan dit college. Ik wil graag verdergaan, voorzitter. Op dit moment zijn er op de voormalig voetbalvelden 132 sociale woningen in de vorm van appartementen gebouwd. Waarom moeten sociale woningen toch altijd in de vorm van appartementen, in de vorm van blokkendozen? Het kan echt anders. In zijn speech tijdens de heropening van Stichting De Uil noemde onze burgemeester dit de paleizen voor de armen, een echt Oudhollandse term uit tijden waar bestuurders een stuk barmhartiger waren. Ik pleit in dit geval toch echt voor zeker 200 grondgebonden woningen, eenlaags, levensloopbestendig in de sociale klasse. Ik heb hiervoor een motie, ook breed ondertekend.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Mijnheer de voorzitter. Ik zou hier heel even op willen ingrijpen, want ook dit beeld klopt in mijn beleving niet helemaal. Na de enorm intensieve overleggen met bewoners is er juist in het hart van de wijk gekozen voor 45 woningen, 1 laag met kap, grondgebonden woningen in de sociale sector, levensloopbestendige woningen, alle hoofdvertrekken op de begane grond, waar ook oudere bewoners kunnen terugkeren. Dus het beeld dat huidige bewoners en sociale woningen alleen in blokkendozen zitten, dat klopt gewoon echt niet.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ik heb het ook over in het algemeen de bouw van sociale woningen. U hebt goed geluisterd. 'Waarom moeten sociale woningen altijd?',

heb ik erbij gezegd. Luisteren is een heel belangrijk onderdeel in de politiek, ook naar de bevolking en ook naar elkaar.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend:

Motie 4, 200 eenlaags levensloopbestendige woningen

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen in vergadering op 18 oktober 2018 ter bespreking inzake het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal';
constaterende dat:
- veel huidige bewoners nog lang willen blijven wonen in de Wielewaal;
- de leeftijd van deze bewoners een rol gaat spelen;
- Rotterdam op het gebied van levensbestendige woningen nog een opgave heeft;
overwegende dat:
- eenlaags woningen voldoen aan het tuindorpbeeld;
- de woningen in de sociale klasse komen;
- met de bouw van deze woningen een brug kan worden geslagen tussen de beide plannen;
verzoekt het college om:
- de mogelijkheid van tweehonderd grondgebonden woningen met één woonlaag, levensloopbestendig en een tuindorpkarakter serieus te onderzoeken. Samen met de Wielewaalers. Uiteraard in de betaalbare woningklasse;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen,
S.R.T. van Baarle, R.T.J. van der Velden,
E. Büyükcifci

De motie is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Wat betreft de ontsluiting van de wijk wil de SP de wethouder vragen het advies ...

De **VOORZITTER**. De heer Verheij wilde u in de rede vallen over het voorgaande.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Het is gebruikelijk in deze raad dat als je een motie indient die geld kost, je ook zegt waar dat geld vandaan moet komen. Waar komt het geld vandaan dat nodig is om de motie van de heer Van Zevenbergen – tweehonderd sociale huurwoningen, grondgebonden – uit te kunnen voeren?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat zou ik op dit moment niet weten, maar het andere plan ligt niet ter discussie, dus dan kan ik het ook verder niet inzien en kunnen wij er niet over praten.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Volgens mij ligt er nog een redelijk bedrag vanwege de korting op de verhuurdersheffing, die Woonstad niet voor dit project gebruikt, maar in de stad wil stoppen. Volgens mij kunnen wij dat prima aanwenden voor het plan dat de heer Van Zevenbergen inbrengt.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**. Ik kijk u één keer aan. Het is niet toegestaan dat u daar boven enige blij van medeleven dan wel iets anders produceert. Dit zie ik nog één keer door de vingers, maar mag ik u verzoeken dat niet meer te herhalen, alstublieft?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Wat de heer Van Baarle zegt, klopt niet, want wij hebben namelijk zojuist bij hamerslag een besluit genomen over onteigening in de Mijnkintbuurt waar dat geld zal worden ingezet, dus volgens mij is het inmiddels op.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog even ingaan op de ontsluiting. Wat betreft het ontsluiten van de wijk wil de SP de wethouder vragen het advies van de gebiedscommissie te volgen en te kiezen voor een rechtstreekse ontsluiting Groene Kruisweg.

In het voorliggende plan wordt circa 60% – dat is een ander onderwerp – van de bomen gekapt, waarvoor een variatie van laaggroeiers op ooghoogte wordt teruggezet. Ons voorstel is de hoge bomen niet te kappen. De bomen zijn zo sfeerbepalend en zorgen voor veel verkoeling en zijn belangrijk voor de luchtkwaliteit. Bovendien zijn de huidige populieren erg goed voor de waterhuishouding. Wat mij betreft: afblijven, dus. Daarvoor heb ik een derde motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend:

13. Motie 5, Hoge bomen niet kappen

‘De gemeenteraad van Rotterdam bijeen in vergadering op 18 oktober 2018 ter bespreking inzake het bestemmingsplan ‘De Nieuwe Wielewaal’;
constaterende dat:

- in het huidige plan circa 60% van de bomen wordt gekapt;
 - de terugplant vooral met groen op ‘ooghoogte’ is;
 - Rotterdam op het gebied van luchtkwaliteit een opgave heeft;
- overwegende dat:
- hoge bomen gezichtsbepalend zijn;
 - de aanwezige populieren ook nog eens een grote rol spelen in de waterhuishouding;
 - veel groen en vooral hoge bomen positieve invloed hebben op de luchtkwaliteit;
 - hoge bomen tevens een verkoelende werking hebben en het woongenot daardoor verhogen;
- verzoekt het college om:
geen bomen te kappen met als argument dat de landschapsarchitectuur moet veranderen. Bomen te sparen en alleen kappen als het echt niet anders kan voor bijvoorbeeld de veiligheid;
en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. A. van Zevenbergen,
S.R.T. van Baarle, E. Büyükcifci

Ook deze motie is door een aantal partijen ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Mijnheer de voorzitter. Kijk, bomen gaan GroenLinks ook altijd enorm aan het hart, alleen uw constatering in de motie dat er 60% van de bomen gekapt wordt, klopt – zoals ik het in de commissievergadering heb begrepen – niet. Ik kan dat ook in de kaart met bomen op die manier niet terugvinden. Dus ik worstel een beetje met deze motie. Ook wij vinden bomen ontzettend belangrijk. Zoals ik het nu zie is er, denk ik, een toezegging gedaan dat het in elk geval een groene wijk blijft, dat er meer bomen terugkomen dan er zijn en dat er alleen bomen gekapt worden om de nieuwe woningen mogelijk te maken. Als dat anders ligt, dan zou ik dat graag nog van de wethouder horen, maar als het ligt zoals ik het nu interpreteer, kunnen wij deze motie helaas niet ondersteunen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Ik heb dan een vraag aan GroenLinks. Waarom kunt u eigenlijk die motie niet ondersteunen? U legt het uit, maar echt verduidelijkend is dat niet. U kunt toch gewoon als groene partij deze motie ondersteunen?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik leg u uit dat de constatering niet klopt en soms moet je ook plannen maken voor een toekomst en daar passen niet altijd ... Kijk, als je nieuwe woningen bouwt, dan kan dat ook op plekken zijn waar bomen staan. Dat komt soms voor. Dan moet je gewoon enorm je best doen om te zorgen dat er bomen terug worden geplaatst en daarin wordt in dit plan voorzien. Ik heb ook met waardering gekeken naar het beeldkwaliteitsplan waarin wordt voorzien in hagen en waar op allerlei manieren gezorgd wordt voor vogelkasten, bomen op andere plekken in het plan. Dus ik heb daar vanuit de groene optiek vertrouwen in dat dat goed komt en helaas moeten daar af en toe als je plannen maakt ook bomen

sneuvelen en dat moeten wij dan accepteren.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ik volg de logica van GroenLinks ook niet helemaal. Het is in tijd een motie waarbij het college wordt verzocht om niet bomen te kappen zolang het niet nodig is. Dat is precies in lijn van uw redenering, dus ik begrijp nu niet zo goed om dan zo te hameren op de constatering die in de motie is gesteld.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik ben er natuurlijk voorstander van dat je geen bomen kapt die niet gekapt hoeven te worden, alleen de constatering dat er zo'n groot aantal bomen wordt gekapt, klopt gewoon niet, dus dan zit je hier met twee waarheden. Daar kan ik toch geen motie voor ondersteunen?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Toch wel opmerkelijke uitspraken uit de mond van GroenLinks, want ik hoor mevrouw Kockelkoren zeggen: ja, soms moeten bomen sneuvelen en dat moeten wij dan maar accepteren. Nou, dat vind ik echt een heel bijzondere constatering van een partij die nota bene het woord 'groen' in haar naam heeft staan. En is mevrouw Kockelkoren niet met mij eens ...? U heeft het erover dat er hagen worden teruggeplaatst, maar hagen zijn toch voor ons een beetje schaamgroen? Als je prachtige bomen hebt staan, ga je die toch niet vervangen door hagen?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). U hebt mij niet horen zeggen dat de bomen vervangen worden door hagen. Wat ik heb willen aanduiden, is dat de plannen zoals ze voorliggen mij het vertrouwen geven dat gestreefd wordt naar een groen tuindorp met meer bomen dan er nu staan, met behoud van zo veel mogelijk bomen waar dat kan, toevoeging van hagen als erfscheiding, waardoor je echt het groene karakter van een tuindorp krijgt dat passend is voor een wijk als de Wielewaal. Dat is mijn toelichting eigenlijk op deze vragen. Dus dat groene karakter blijft

gehandhaafd en dat staat voorop en ook zoals wij altijd bepleiten terugplanten, herplanten als bomen moeten wijken waar het echt niet anders kan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ik constateer dat GroenLinks akkoord is met weinig bomen terug in de Wielewaal. Ik wil als laatste toevoegen dat het geen geheim is dat de strijd van de Wielewaalers voor de SP een voorbeeld is. Mensen die opkomen voor hun rechten en het heft in eigen hand willen nemen. Mensen die plannen willen maken samen met de overheid en geen plannen die alleen door de overheid zijn gemaakt. Gelukkig komen wij steeds meer strijdbare Rotterdammers tegen.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Wat DENK betreft is het plan van de Wielewaal de eerste dominosteen die gaat vallen in het kader van het desastreuze woningmarktbeleid van dit stadsbestuur, een woningmarktbeleid dat leidt tot de reductie van 12.000 betaalbare woningen in deze stad, waardoor betaalbaar wonen onder druk komt te staan, waardoor mensen verdrongen worden uit hun wijk, waardoor mensen gepakt worden in hun portemonnee en dat vind ik een uiterst kwalijke zaak. Daarom zijn wij dus ook geen voorstander van het voorliggende bestemmingsplan.

De heer **DE ROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Die zag ik al een beetje aankomen, maar mag ik dan ook constateren dat DENK eigenlijk helemaal geen enkele slechte woning in slechte wijken wil slopen of is dat dan weer te algemeen? Want u brengt het zo algemeen, dat het desastreuus is dat dit college 12.000 woningen wil gaan slopen. Hoe kijkt DENK daar dan tegenaan? Dan weet de kijker ook waar hij aan toe is.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Uw constatering is niet correct. Wat ik ongelofelijk vind, is dat dit college ...

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het zou heel leuk geweest zijn als de heer Van Baarle gister bij de woonspecial was geweest die georganiseerd was, want dan had de heer Van Baarle kunnen horen dat de druk voor de sociale huur helemaal niet is toegenomen. Sterker nog, zelfs met een afname van het aantal sociale huurwoningen is de wachttijd voor het vinden van die woning sterk afgenomen de afgelopen jaren. Dat lijkt toch een beetje in tegenspraak, dus die druk vergroot niet, die wordt alleen maar verkleind de laatste jaren. Kunt u daar eens op reageren?

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Mevrouw Eskes was gister wel aanwezig bij de woonspecial en heeft goed opgelet. Het is inderdaad afgenomen met 3 maanden, maar wij hebben het nog steeds over 33 maanden wachttijd.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, voorzitter, wij hebben het over een wachttijd van vier tot acht jaar volgens de Woonbond en een verhouding van het aanbod sociale huurwoningen ten opzichte van de doelgroep sociale huurwoningen van 0,81 waaruit blijkt dat er gewoon meer vraag is dan aanbod.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ook hierbij is het goed om dan te realiseren waar dat dan uit bestaat, de mensen die wachten op een sociale huurwoning. Daarbij is feit dat omliggende gemeenten een tekort aan sociale huurwoningen hebben, dat de regio geen verantwoordelijkheid neemt. Dat zelfs met de afname van het aantal sociale huurwoningen dat deze gemeente voorstaat Rotterdam nog in ruime mate voorziet in de sociale woningbehoefte voor de gehele regio. Dus volgens mij klopt datgene wat u hier stelt feitelijk niet.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Voorzitter, dat klopt wel, want het gaat over mensen die woonachtig zijn in Rotterdam en laten wij maar concluderen dat het CDA liever

mensen de stad uit jaagt en dat ik liever wil dat die mensen in de stad kunnen blijven wonen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou, volgens mij is de constatering andersom. Volgens mij is het zo dat de heer Van Baarle en DENK graag de mensen met de middeninkomens de stad uitjagen en graag vanuit de regio mensen die zijn aangewezen op sociale huurwoningen naar de stad willen halen. Want dat is feitelijk wat er gebeurt als ten uitvoer wordt gelegd wat u voorstelt.

De heer **DE ROON** (d66). Ik stel er ook wel prijs op dat de heer Van Baarle van DENK het gehele verhaal vertelt. Het probleem is juist dat omliggende gemeenten lange tijd, tot en met de dag van vandaag, verzaakt hebben om voldoende sociale woningen te bouwen. Dat is ook – wat mevrouw Eskes zegt – de reden dat de wachtlijsten in omringende gemeenten nog langer zijn dan in Rotterdam. Dat is gister inderdaad ook in de woonspecial aan bod gekomen.

De heer **CICEK** (sp). Mijnheer de voorzitter. Volgens mij doen wij hier een gemeenschappelijke constatering. Dat is dat de heer Van Baarle zegt dat wij Rotterdammers de stad uitjagen en mevrouw Eskes bevestigt dat door te zeggen dat de opvang in omringende gemeenten omhoog moet en daarmee faciliteer je dat ook.

Aan de andere kant wil ik vragen: als wij het hebben over de druk aan de onderkant in de woningmarkt ... Ik ben bijvoorbeeld zelf heel erg actief in de Tweebos. Als ik dan zie dat die mensen daar hun woning moeten verlaten, binnenkort, dat zij daar al op anticiperen, dat zij een urgentie krijgen, dat gemiddeld meer dan 150 mensen voor hen hebben gereageerd en van die 150 mensen 30 mensen met dezelfde urgentieverklaring ... Hoe gaan wij deze mensen dan faciliteren naar de stad? En hoe houden wij ze in de stad en hoe kunnen wij voorkomen dat zij niet ergens anders terecht komen? Graag wat meer duidelijkheid daarover.

Mevrouw **ESKES** (cda). Feit is dat mensen uit de regio allemaal mogen reageren op die woningen in Rotterdam en sterker nog, dat er omliggende gemeenten zijn die zelfs mensen adviseren: 'Ga maar naar Rotterdam. Daar is veel meer aanbod dan wat wij kunnen bieden.' Dus het gaat erom dat als je naar de verhuisbeweging kijkt er vooral ook mensen in Rotterdam gehuisvest worden die eigenlijk uit Barendrecht, Lansingerland en Albrandswaard komen omdat zij daar geen woning kunnen vinden. Dus als wij dan goed beleid zouden willen voeren, zouden wij moeten zorgen dat die omliggende gemeenten voldoen aan de primaire vraag van hun bevolking. Dan zou de druk hier in Rotterdam aanzienlijk minder zijn.

De heer **CICEK** (sp). Mijnheer de voorzitter. Mevrouw Eskes, u kiest uw eigen waarheid uit. U kiest ervoor om te gaan verdunnen om demografische mutaties in kwetsbare wijken te doen en daarvoor – geeft u heel vaak ook al aan – is het belangrijk dat wij nieuwe Rotterdammers aantrekken. Dus omringende gemeentes die Rotterdammers hierheen sturen en werkgelegenheid die omhooggaat. Wij willen ook nieuwe Rotterdammers aantrekken. Dat beeld bevestigt u ook, maar vervolgens durft u het niet uit te spreken dat u het helemaal niet erg vindt dat aan de onderkant Rotterdammers die hier al jarenlang wonen en die de stad hebben opgebouwd ergens anders heengaan.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat is helemaal niet het geval en volgens mij luistert u selectief, want ik zeg juist dat er voldoende woningen zijn voor de Rotterdammers die aanspraak willen maken op een sociale huurwoning en dat er geen enkel probleem zou zijn als omliggende gemeenten hun verantwoordelijkheid zouden nemen.

De heer **CICEK** (sp). Wat is uw definitie van voldoende woningen als wij weten dat de gemiddelde wachttijd minimaal 33 maanden is? Waar hebt u het dan over?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou u willen adviseren: bel uw collega's uit omliggende gemeenten en doe daar vooral een beroep op het ophogen van sociale huurwoningen. Dan is die wachttijd binnen no time zeer sterk gereduceerd.

De heer **CICEK** (sp). Mevrouw Eskes, ik kijk vooral naar hoe de situatie in Rotterdam is. Ik wil vooral proberen om Rotterdammers, die hier ook horen, in Rotterdam te houden. En als ik weet dat mensen uit de Tweebos dertig urgentieverklaringen voor zich hebben, als ik weet dat de sociale huurvoorraad aanzienlijk tekortschiet als je kijkt naar waar de vraag ligt, dan kom ik echt tot andere constateringën dan u. Daar kunnen wij inderdaad uit opmaken dat onze werkelijkheden behoorlijk van elkaar verschillen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Cicek, mag ik u vragen ook nog naar uw spreektijd te kijken voor vandaag?

Mevrouw **ESKES** (cda). Het is heel simpel: kijk naar de verhuisbewegingen. Dan ziet u dat er een toename is vanuit omliggende gemeenten naar Rotterdam voor mensen die aanspraak willen maken op een sociale huurwoning en dat er een vertrek is van mensen met een middeninkomen die een woning tussen 700 euro en 1200 euro willen vinden. Dat zijn de feiten, dus ik denk dat het goed is om daar eens naar te kijken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou, dan kan ik gelijk ingrijpen na het hele debat. Dat zijn niet de feiten. Er zijn nieuwe Rotterdammers, maar die komen eerder uit Amsterdam. Vandaar dat ik ook het verzoek had aan de wethouder om het in kaart te brengen, want het is niet zichtbaar. Ik ben het volledig eens met de SP en met DENK. Het gegeven ligt er gewoon: op dit moment gaan de sociale huurwoningen eruit en die mensen gaan de stad uit en dat alleen maar onder de noemer van een regionale woonvisie waar zogenaamd Barendrecht niet voldoende sociale

huurwoningen heeft. Maar dat is niet het verhaal. Het verhaal is gewoon het wegzetten van de woningen voor de sociale huurders hier en het proberen duurdere mensen binnen te halen.

De **VOORZITTER**. Terloops wil ik u melden dat de aangekondigde motie 2A van 50PLUS motie 2 is geworden en dat die is ingediend onder de titel 'Master uitvoeringsprogramma 'Bouwen, Bouwen, Bouwen!'.

Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend:

Motie 2, Master uitvoeringsprogramma 'Bouwen, Bouwen, Bouwen!'

constaterende dat:

- de Rotterdamse woningvoorraad in totaal bijna 310.000 woningen heeft, waarvan 200.000 huurwoningen en 100.000 koopwoningen;
- in Rotterdam net als in andere grote steden de voorraad huurwoningen (ongeveer twee derde van de totale voorraad) groter is dan gemiddeld in Nederland;
- in Rotterdam zowel in de huur- als in de koopsector de dure segmenten relatief minder sterk vertegenwoordigd zijn;
- Rotterdam net als andere grote steden meer appartementen telt dan eengezinswoningen;
- van alle Rotterdamse appartementen eenderde voorzien is van een lift en tweederde zonder lift;
- in Rotterdam de gemiddelde waarde van woningen (WOZ) aanzienlijk lager is dan gemiddeld in Nederland en de andere grote steden; Rotterdam gemiddelde WOZ € 1500/m² waar het in Amsterdam gemiddeld € 2750/m² is;
- in Rotterdam de koopwoningen goedkoper zijn dan gemiddeld genomen in Nederland en ook ten opzichte van de andere grote steden; de gemiddelde verkoopprijs van een koopwoning in Rotterdam is circa € 228.000 in 2017 (een stijging van 14% ten opzichte van 2010);
- de koopmarkt in Amsterdam en Utrecht aan het afvlakken ('het aanbod droogt op')

is waar in Rotterdam en Den Haag daarvan vooralsnog geen sprake is;

- in Rotterdam kopers ongeveer een kwart van hun inkomen aan woonlasten kwijt zijn (27%), is dat voor huurders ruim een derde van hun inkomen (36%);

- in Rotterdam zoekt 15% een koopwoning vanaf € 200.000 en vanaf het eind van de crisis de markt aangeeft dat de vraag om middeldure huurwoningen nu toeneemt; overwegende dat:

- de Woonvisie Rotterdam 2030, vastgesteld op 15 december 2016 de volgende prioriteiten heeft:

- accommoderen van de toenemende woningvraag van huishoudens met een modaal of hoger inkomen, sociale stijgers en young potentials;
- zorgen voor een meer gedifferentieerd woningbestand in gebieden waar dit nu nog eenzijdig is en kwaliteit van wonen onder druk staat;

- versterken van woonmilieus, met een duidelijke profilering en aandacht voor kindvriendelijkheid. Dit resulteert volgens de Woonvisie 2030 in de volgende woningvoorraadontwikkeling: (zie tabel originele motie);

- In het vastgestelde Coalitieakkoord 2018-2022 'Nieuwe energie voor Rotterdam' op 5 juli 2018 op bladzijde 10 onder 'Wat we gaan doen', thema 'Bouwen & Wonen', onder eerste tot en met derde bullet staat:

- we zorgen dat de vraag op de Rotterdamse woningmarkt en het woningaanbod beter op elkaar aansluiten. Dat doen we onder meer door de bouw van 18.000 woningen deze collegeperiode, evenwichtig verspreid over de stad en voor alle Rotterdammers: 20% daarvan zijn sociale basiswoningen (huur & koop), 30% is middensegment, 30% hoger segment en 20% topsegment* (Zie tabel pagina 11);

- er worden tot 2030 3000 minder goedkope woningen gesloopt dan op basis van de woonvisie was voorzien (12.000 in plaats van 15.000 woningen);

- tot 2030 worden 5000 goedkope woningen met een grondige opknappbeurt verbeterd en toegevoegd aan het € 640 - € 711 segment;

- in zowel de Woonvisie 2030 van 75 bladzijden als ook in het coalitieakkoord 'Nieuwe energie voor Rotterdam' van 48 bladzijden er totaal geen concrete uitwerking staat van waar en hoe de hierboven genoemde transformatie van de woningvoorraad zal gaan plaatsvinden;

- in Rotterdam in de wijken Crooswijk, het Oude Noorden (Middellandstraat) en nu in de Wielwaal enorme hoeveelheden sociale huurwoningen gesloopt worden;

- in de plannen die eraan ten grondslag liggen grote onduidelijkheid bestaat wat daar exact voor in de plaats gaat komen aan sociale huurwoningen, aan middeldure en dure (huur)woningen;

- de gemeente zich in de hele transitie/transformatie van de woningvoorraad conform de Woonvisie 2030 en het coalitieakkoord 2018-2022 alleen de verantwoordelijkheid neemt met betrekking tot de gebiedsontwikkeling waar de transformatie van woningen gaat plaatsvinden, maar de vastgoedontwikkeling in dat transformatiegebied een verantwoordelijkheid vindt van de woningbouwcoöperaties en vastgoedontwikkelaars;

- dit voor grote onrust zorgt bij de inwoners waar de (huur)woningen van worden gesloopt;

- de gemeenteraad buiten spel staat omdat ze niet kunnen monitoren en controleren of de opgave conform de afspraken van het coalitieakkoord en woonvisie plaatsvindt; verzoekt het college:

- voor het einde van het jaar met een Rotterdams Master uitvoeringsplan 'Bouwen, Bouwen, Bouwen' naar de raad te komen waarin er een per wijk op maat gemaakt plan van aanpak opgenomen is met betrekking tot het aantal te slopen (huur)woningen, wat ervoor aan aantallen woningen van welke soort (huur, koop) en in welke prijsklasse ervoor in de plaats komen en wanneer dit in de tijdsplanning van de gemeente is voorzien;

- gekoppeld aan dit Master Uitvoeringsprogramma 'Bouwen, Bouwen, Bouwen' ook in gezamenlijkheid met de woningbouwcoöperaties op de

transformatielocaties een sociaal plan op te stellen voor de oorspronkelijke inwoners die met deze transformatie geconfronteerd worden. Het sociaal plan geeft inzicht hoe er voor de oorspronkelijke inwoners gezorgd wordt qua meedenken, informeren (inwonersparticipatie) in het gehele traject van sloop, bouw, herhuisvesting, en dergelijke; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, E. Büyükcıfci,
S.R.T. van Baarle

1

<https://rotterdam.buurtmonitor.nl/news/Staats-van-de-Stad-2018/71https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-29453-480.html>

Ook deze motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Wat ik wel heel erg grappig vind, is deze bijdrage van mevrouw Verkoelen hier zojuist. Zo'n jaar geleden schreef zij een artikel waarin zij zei: "Het zou dan ook logischer zijn bij een discussie in de Staten als de Statenleden hun pijlen richten op die gemeenten die niet voldoen aan de vraag naar sociale huurwoningen in hun eigen gemeente in plaats van een maatregel die de rem op plannen in alle gemeenten zet." Dit is wat mevrouw Verkoelen in maart 2017 schreef en dan is het best bijzonder om nu dan te zeggen dat dit allemaal niet meer klopt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, dat moet ondertussen ingelijst worden. Dat is de derde keer dat het er staat. Ik heb volgens mij ook een motie of een ... – ja, het was zelfs een motie van de Partij van de Arbeid – ondersteund om Rotterdam maar onder curatele te zetten omdat zij zich niet hielden aan de afspraken.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. De heer Van Baarle, de heer Cicek en mevrouw Verkoelen maken zich enorm zorgen over de lange wachtduur die woningzoekenden in deze stad zouden

hebben. 35 maanden, dat is waar wij het over hebben. Maar de vraag die ik dan aan hen heb: wat vindt u dan van de wachtduur die starters hebben die niet op die sociale huurwoningen zijn aangewezen, maar op een hoger segment, op het middensegment? Wat vindt u dan van de kopers die reageren op appartementen aan de Coolhaven en dan een van de tweehonderd wachtenden zijn voor zo'n appartement en die misschien wel vijf, zes jaar op zoek zijn naar een passende koopwoning in deze stad? Wat vindt u daar dan van? Hebben die mensen minder recht op deze stad dan de mensen aan de onderkant?

De **VOORZITTER**. Wie voelt zich aangesproken? Mijnheer Van Baarle, u staat daar. Misschien dat u daarover nog iets wilt zeggen.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dat wij voor die mensen wat moeten doen, voorzitter, maar niet ten koste van mensen die aangewezen zijn op een betaalbare huurwoning. 12.000 betaalbare huurwoningen wil dit stadsbestuur gaan slopen, waardoor mensen geraakt worden in hun portemonnee. Wat doet dat met al die Rotterdammers die nu op die woningen zijn aangewezen? Die gaan er toch financieel op achteruit? Die hebben toch dadelijk geen plek meer in deze stad? En ik begrijp dat beleid van de VVD en van het CDA en van D66. Ik begrijp het niet dat partijen als de Partij van de Arbeid en GroenLinks die eerst tegen de woonvisie waren nu een soort lightversie van de woonvisie uitvoeren.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ter aanvulling daarop inderdaad: ik denk niet dat de discussie zozeer gaat over of wij die middeninkomens moeten behouden in de stad. Natuurlijk, bij voorkeur wel. Bouw ook gewoon gedifferentieerd. Zorg er ook voor dat de starters in ieder geval aan betaalbare woningen kunnen komen. Maar het mag inderdaad niet ten koste gaan van sociale huurwoningen van mensen die uit de stad worden weggejaagd – zoals

mevrouw Eskes dat had voorgesteld – en dan maar buiten de gemeente in ieder geval zoeken naar een betaalbare woning. Ook die moeten wij gewoon houden in onze stad en dan vind ik het eigenlijk ook wel wat eerlijker van het college als zij zich duidelijker uitspreken over hun ambitie. Niet de 18.000 woningen die deze collegeperiode er bijkomen. Wees daar gewoon eerlijk over. Wat is nou de daadwerkelijke toevoeging van de woningvoorraad? 18.000 is gewoon een speculatief geval, maar wat gaan wij daadwerkelijk toevoegen aan de woningvoorraad hier in deze stad? En wij hebben gister ook in de woonspecial kunnen zien dat van 2000 tot 2018, in 18 jaar tijd, maar 9000 woningen zijn toegevoegd. Als wij die lijn doorzetten, dan komen wij echt serieus in de problemen, dus ik ben een sterk voorstander van 'bouwen, bouwen, bouwen'. Vandaar ook de steun voor de motie van 50PLUS om dat wat inzichtelijker te maken.

De **VOORZITTER**. U had geen vraag, tenzij het een impliciete vraag is voor iemand. Volgens mij was het gewoon een bijdrage. Ja? Akkoord.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Mijnheer de voorzitter. Kijk, ik zou even de heer Van Baarle willen vragen: Wij hebben het hier over de Wielewaal. Er wordt hier de indruk gewekt dat mensen de stad uit worden gepest, terwijl voor dit specifieke plan alles in het werk wordt gesteld om de bewoners van de Wielewaal een terugkeergarantie te geven. Er worden gewoon voldoende sociale woningen gebouwd. Als er te weinig sociale woningen zijn, dan zijn er afspraken gemaakt met Woonstad dat alsnog een deel van de andere voorraad wordt afgenomen om die mensen een sociale woning te kunnen garanderen. Dus deze indruk die hier wordt gewekt, klopt echt niet en ik vind het ook jammer dat er een soort stadsbrede discussie wordt gevoerd over deze Wielewaal. Dat doet geen recht aan de bewoners hier op de tribune.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dat debatje laat ik even tussen GroenLinks en DENK. Ik wil nog even reageren op de heer Büyükcıfci van NIDA om het inderdaad terug te brengen naar de Wielewaal. Is NIDA het met D66 eens dat als wij kijken naar de plannen van de Wielewaal, inderdaad oude woningen worden gesloopt en er nieuwe woningen terugkomen, inderdaad ook voor de huidige bewoners – wat zij er ook van vinden, want dat is een andere discussie – en dat er daarnaast ook nog meer woningen worden gebouwd? Dus moet je niet zeggen van de verschillende plannen die er langskomen, waarvan dit er één is, is dit juist een plan om ook extra woningen te bouwen waar behoefte aan is? En inderdaad, verdichting – wij krijgen straks het Centrum – waar het wat ons betreft moet en op andere plekken inderdaad verdichting waar het kan. Want ik hoor wel een constructieve houding van NIDA, maar ik ben dan ook wel benieuwd of zij straks de daad bij het woord zullen voegen, straks bij het stemmen over de Wielewaal.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). In de commissie hebben wij de bewoners gehoord. Ik kreeg sterk de indruk ... Het leeft al negen jaar dit plan en wij, als nieuwe raadsleden in ieder geval, stappen in een rijdende trein. Maar wat ik van de bewoners heb meegekregen, is dat zij de afgelopen periode gewoon niet zijn gehoord en niet serieus zijn genomen in de plannen. En dat vind ik een foute constatering. Dat zat wel in het plan en had moeten gebeuren.

En dat er woningen zijn die verbeterd moeten worden, daar staan de bewoners ook achter, maar het moet wel zo zijn dat zij te allen tijde de mogelijkheid hebben om terug te keren in hun wijk, in de Wielewaal en dat bij voorkeur natuurlijk in dat tuindorp, dat groene karakter dat de Wielewaal ook had in ieder geval wordt behouden.

Nu wordt wel gesteld dat er een soort terugkeerregeling is, maar dat biedt niet de garantie dat die bewoners ook daadwerkelijk terug kunnen komen in

woningen die nog betaalbaar zijn voor hen. Bovendien is ook nog onduidelijk hoelang het allemaal zal duren totdat die woningen klaar zijn en of zij dan ook nog daadwerkelijk zullen terugkeren naar die wijk. Dus het is allemaal verbonden aan heel veel voorwaarden die worden gesteld. Maar mee eens in ieder geval dat er woningen zijn die moeten worden aangepast en dat ook de bewoners hierin gehoord moeten worden en de mogelijkheid moeten hebben om terug te keren.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. In reactie op mevrouw Kockelkoren. Nettoresultaat van de nieuwe Wielewaal is een reductie van het aantal sociale huurwoningen. Nettoresultaat van wat dit college doet, is een reductie van 12.000 sociale huurwoningen, waar u in de campagne nog zo'n tegenstander van was, waar u zo tegen te hoop bent gelopen in de campagne en nu voert u gewoon Leefbaar Rotterdambeleid uit en daar moet u zich voor schamen. Ik heb een motie om dat tegen te gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Baarle heeft de volgende motie ingediend:

13. Motie 6, Meer sociale huurwoningen

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 13 over 'De Nieuwe Wielewaal'; constaterende dat:

- in de brief van Woonstad Rotterdam over de vernieuwing van de wijk Wielewaal een verdeelsleutel is opgenomen waarin een aandeel van 35% aan sociale huurwoningen is vastgesteld;
- het plan voor de Nieuwe Wielewaal daarmee leidt tot een reductie van sociale huurwoningen;
- uit onderzoek van de Woonbond blijkt dat de wachtlijsten voor een sociale huurwoning in Rotterdam een duur hebben van 4-8 jaar;
- uit onderzoek van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten duidelijk naar

voren komt dat er meer vraag is dan aanbod van sociale huurwoningen, omdat de voorraad corporatiewoningen in verhouding tot de doelgroep sociale huurwoningen 0,81% bedraagt; van mening dat: betaalbaar wonen in onze stad onder druk staat en door voorliggend plan verder onder druk zal komen te staan; verzoekt het college: zich ervoor in te zetten dat het aandeel sociale huurwoningen hoger wordt dan het percentage van 35% uit het voorliggende plan van gemeente Rotterdam en Woonstad; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle,
A. van Zevenbergen. P.J.H.D. Verkoelen,
E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Tot slot twee moties. Het proces van de nieuwe Wielewaal heeft lang geduurd, veel bewoners voelden zich niet gehoord, Woonstad gaf een illusie dat het allemaal prima is gegaan met de inspraak. Nou, daar zijn veel vraagtekens bij, dus ik vind dat wij het negen jaar lang durende proces goed moeten evalueren. Daarnaast vind ik dat het plan van de Wielewaalers onderhevig moet zijn aan een onafhankelijk extern onderzoek om finaal een uitspraak te doen over de haalbaarheid en de uitvoerbaarheid van dat plan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Baarle heeft de volgende moties ingediend:

Motie 7, Extern onderzoek

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 13 over 'De Nieuwe Wielewaal'; constaterende dat:

- bewoners van de Wielewaal een alternatief plan hebben opgesteld;

- in het coalitieakkoord, onder 'Bouwen & Wonen', op bladzijde 10 het volgende staat: 'We starten met een pilot random coöperatieve woonvormen waarbij huurders gezamenlijk eigenaar zijn van de woning';
verzoekt het college:
een extern onderzoek te verrichten naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het alternatieve plan van de bewoners Wielewaal;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle,
A. van Zevenbergen, E. Büyükcifci,
P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Motie 8, Evaluatie proces de Nieuwe Wielewaal

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 13 over 'De Nieuwe Wielewaal';
constaterende dat:
- uit de insprekbijdragen tijdens de commissievergadering blijkt dat er onvrede heerst onder een groep bewoners van de Wielewaal met betrekking tot de inspraak over het bestemmingsplan en de plannen voor een Nieuwe Wielewaal;
- uit de insprekbijdrage van Woonstad een heel ander beeld naar voren komt en het beeld van Woonstad dus niet in overeenstemming is met dat van een groep bewoners;
- het traject rond de Nieuwe Wielewaal 9 jaar lang heeft geduurd;
verzoekt het college:
- het proces rondom de totstandkoming van het plan voor een Nieuwe Wielewaal te evalueren met als doel hieruit lessen te trekken voor herstructureringsprojecten in de toekomst;
- hierover te rapporteren aan de raad;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle,
A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen,
E. Büyükcifci

Ook deze motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. Er is natuurlijk al vele jaren over deze ontwikkelingen gesproken. Volgens mij was de eerste stap hier op dit gebied nog onder wethouder Karakus zelfs, als ik het wel heb. In ieder geval, voorzitter, geven bewoners zelf aan dat zij behoefte hebben aan cameratoezicht en hebben wij daar gisteren nog een wethoudersbrief over mogen ontvangen. In het coalitieakkoord staat dat er extra camera's zullen komen en dat er extra inzet komt op zowel vaste als op mobiele camera's. Het lijkt mij dat wij hier een uitgelezen kans hebben om dit voorgenomen beleid ook snel in de praktijk te brengen. Zowel de veiligheid alsook het veiligheidsgevoel van de mensen in deze buurt – en beide zijn van belang – zouden gebaat zijn bij het plaatsen van camera's. Ik vind overigens dat bewoners die nu met een erg lange bouwperiode te maken hebben daarin ook wel enigszins tegemoet kunnen worden gekomen als dit nu hun wens is. Voorzitter, ik heb daar een motie voor, mede ondertekend door 50PLUS, CDA en VVD.

De **VOORZITTER**. De heer Struijvenberg heeft de volgende motie ingediend:

Motie 9, Houd cameratoezicht in de Wielewaal aan

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De nieuwe Wielewaal';
constaterende dat:
- in de periode na de realisatie van de eerste nieuwe woningen in de wijk sprake is geweest van inbraak, brandstichting en vandalisme;
- dit het veiligheidsgevoel onder de resterende bewoners heeft geschaad;

overwegende dat:

- het tijdelijke cameratoezicht van de politie de veiligheid in de wijk heeft verbeterd;
- het tijdelijke cameratoezicht van de politie de veiligheidsbeleving van de bewoners heeft vergroot;
- het college zowel het vaste als het mobiele cameratoezicht wil uitbreiden; verzoekt het college: zo snel mogelijk over te gaan tot cameratoezicht op straat in de Wielewaal; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.W. Struijvenberg,
P.J.H.D. Verkoelen, E.C. Eskes,
J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik weet dat niet alle partijen in deze gemeenteraad fervente voorvechters zijn van cameratoezicht in zijn algemeenheid, maar goed, in dit geval willen mensen in deze buurt het zelf erg graag. Er zijn in de coalitie al afspraken over gemaakt, dus ik zou deze motie ook bij die partijen zelfs aanraden, want dan is dat voor een deel maar alvast gebeurd en wel in een gebied waar het de wens van de mensen zelf is.

Voorzitter, tot slot nog de oproep aan de fractieleden van de SP die eigenlijk voor het collegevoorstel zijn, maar doen alsof zij tegen zijn vanwege partijpolitieke druk om toch voor te stemmen.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ik heb in de bijdrage van Leefbaar nu vooral gehoord over cameratoezicht, maar wellicht kan de heer Struijvenberg nog even erop reageren hoe hij nou kijkt naar de noodkreet, zeg maar, vanuit de bewoners om de Wielewaal zo veel mogelijk te behouden zoals het is. Graag toch wel iets meer reflectie daarop. Ik vind het een heel smalle bijdrage om dan alleen maar in te zoomen op cameratoezicht.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. Wij hebben volgens mij een

afsprake gemaakt

commissievergaderingen niet te herhalen, dus dat doe ik niet. Ik heb hier wel een motie over een brief die gister is binnengekomen naar aanleiding van die commissievergadering, maar het mag duidelijk zijn: Leefbaar Rotterdam is voor dit plan, maar begrijpt wel dat er bewoners zijn die er tegen zijn. Dat wordt niet ontkend door Leefbaar Rotterdam. Dat is natuurlijk vervelend, maar ik heb ook in de commissie gezegd – dan toch een kleine herhaling tegen de regels in – dat het van groot belang is dat wij meer balans brengen in de woningvoorraad van deze stad en deze ontwikkeling is daar een belangrijk onderdeel van.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Even een correctie. Volgens mij had u in commissieverband geen bijdrage gehad, ook wat betreft de woningvoorraad. Maar goed om in ieder geval nu wel te horen van Leefbaar en om hun inzicht mee te krijgen ten aanzien van de Wielewaal.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Rotterdam heeft behoefte aan nieuwe woningen en wel heel veel nieuwe woningen: 18.000 in deze collegeperiode. Die behoefte aan nieuwe woningen is er ook in de Wielewaal, want de huidige woningen zijn niet te handhaven. Dan kom je op de vraag: moet je gaan herbouwen wat er al staat of moet je wat nieuws gaan bouwen wat toekomstvast is en wat ook geschikt is voor de woningbehoefte van over vele jaren? De VVD kiest voor het laatste, maar vindt wel van belang dat er rekening wordt gehouden met wensen van de huidige bewoners en wij snappen heel goed dat niet aan alles tegemoetgekomen kan worden, maar wij vinden het goed dat er in het plan 45 woningen zitten – gelijkvloers, grondgebonden – en dat er 34 appartementen in zitten, zodat toekomstbestendigheid en levensloopbestendigheid aan de orde zijn. Ook vinden wij het mooi dat er een volledige terugkeergarantie is, niet alleen voor de mensen die in een sociale huurwoning terechtkomen, maar ook voor

de mensen die daar wel op aangewezen zijn, maar waar die eigenlijk niet voor beschikbaar is. Die krijgen die toch en dat is een heel mooie geste.

Voorzitter, datgene wat wij willen bouwen voor de toekomst van Rotterdam, bouwen aan een gevarieerde woningvoorraad, gebeurt met dit plan en met dit bestemmingsplan. Daarom is de VVD een voorstander van dit plan.

Over één punt maken wij ons wel grote zorgen en dat is het tempo waarin het gerealiseerd zal worden. Het is al gememoreerd: de bouwperiode duurt erg lang als wij het plan uitvoeren zoals het nu voorligt. Daar zijn wij geen voorstander van. Wij denken dat het sneller kan en denken dat het sneller moet om de overlast voor bewoners zo veel mogelijk te beperken, maar ook voor de stad om zo snel mogelijk de nieuwe woningvoorraad beschikbaar te hebben. Daarom dien ik samen met D66 en GroenLinks een motie in om de bouwput zo kort mogelijk te laten duren, de bouwperiode zo kort mogelijk te laten zijn en te zorgen dat die woningen er zo snel mogelijk staan.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend:

Motie 10, Bouwput van korte duur

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 16 oktober 2018 ter bespreking van het bestemmingsplan 'Nieuwe Wielewaal'; constaterende dat:

- in de Wielewaal nog zo'n 170 huizen bewoond zijn;
 - de bewoners van deze woningen zich grote zorgen maken over de gefaseerde en langdurige sloop en nieuwbouw in hun wijk; overwegende dat:
 - de leefbaarheid en veiligheid van de Wielewaal voor huidige en nieuwe bewoners ook tijdens de bouw gewaarborgd moet zijn;
 - het zo snel mogelijk voltooiën van de nieuwbouw in ieders belang is;
- verzoekt het college om:

- in overleg te treden met Woonstad en de ontwikkelaar om te zorgen voor een zo kort mogelijke bouwperiode van de Nieuwe Wielewaal;

- hierbij de overlast door tijdelijke en definitieve herhuisvesting van bewoners die in de Wielewaal blijven wonen tot een minimum te beperken; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.W. Verheij, R.C.J. de Roon,
A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Struijvenberg heeft een vraag.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Ja, een korte vraag aan de heer Verheij, want ik snap zijn motie wel, maar zoals ik haar lees zoals ik het dictum lees, is het ook een motie die voor alle bouwprojecten in de stad zou gelden, in ieder geval waar sprake zou zijn van herhuisvesting. Of heeft hij aanwijzingen dat het college, dan wel de ontwikkelaar hier, het gewoon niet goed doet, waardoor hij zegt: daarom moet ik op dit project specifiek even deze motie indienen, want men moet aangejaagd worden?

De heer **VERHEIJ** (vvd). De motie is gericht op dit specifieke project omdat hier door de initiatiefnemer is voorgespiegeld dat het in ieder geval tot 2025 of misschien zelfs langer duurt. Dat vinden wij erg lang en wij denken dat het sneller kan. Het kan technisch ook sneller, alleen dan moet je wel een aantal dingen wat slimmer gaan doen. Ik ben het met u eens dat voor elk bouwproject geldt dat wij de procedures zo kort mogelijk moeten houden en dat wij die productie moeten aanjagen, zodat het allemaal zo kort mogelijk duurt. Maar deze gaat echt om het specifieke project omdat daar voorgespiegeld is dat het zeven jaar zou duren en dat vinden wij echt te lang.

De heer **VONK** (cu-sgp). Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat iedereen het eens is over de noodzaak van sloop en nieuwbouw in de Wielewaal. Daar vinden wij elkaar

denk ik allemaal. Daarna lopen de wegen wel heel erg uit elkaar en het is buitengewoon teleurstellend om te moeten constateren dat die werelden elkaar ook niet meer lijken te bereiken. Er wordt gesproken over een participatieproces. Anderen zeggen dat helemaal niet zo te ervaren en als die werelden elkaar raken, zoals bij het inspreekmoment in de raad, dan komen die werelden ook helaas niet bij elkaar. Toch moeten wij vandaag een besluit nemen. Het voelt als een soort Salomonsoordeel dat wij moeten vellen. Wij constateren dat het plan van de bewoners, van de Unie ... Wij kunnen in ieder geval niet hard vaststellen dat dat een haalbaar plan is en wij vinden dat het ongelofelijk belangrijk is dat wij nu wel gewoon doorgaan. Het heeft heel erg lang geduurd en wij vinden dat wij tempo moeten maken, dus zullen wij ook voor dit plan stemmen.

Wij hebben wel een vraag aan de wethouder en die raakt wel de motie die door 50PLUS is ingediend.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Even kort. Hoe kan de heer Vonk een salomonsoordeel uitspreken als dat andere plan helemaal niet bij de bespreking aanwezig is?

De heer **VONK** (cu-sgp). Mijnheer de voorzitter. Wij hebben op diverse momenten, onder andere door gesprekken met bewoners, hun plannen goed tot ons kunnen nemen. Wij hebben ze ook goed kunnen bevragen of het haalbaar is en hebben daarover ons eigen oordeel kunnen vellen en onze constatering is dat die plannen niet haalbaar zijn.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik constateer dus dat u over iets gaat stemmen wat hier niet op tafel ligt?

De heer **VONK** (cu-sgp). Nee, wij gaan nu kiezen voor een bestemmingsplan, voor of tegen, en in onze afwegingen nemen wij mee hoe wij aankijken tegen het plan van de bewoners. Zo moet u dat zien.

Wij hebben wel een vraag aan de wethouder en die is in lijn met eigenlijk wat 50PLUS vraagt in zijn motie. Wij hebben die motie ook goed bestudeerd, maar vonden die eigenlijk onzorgvuldig geformuleerd, maar de vraag daarachter vinden wij relevant en die is: wat is nou dat totaalplaatje waarover wij praten als het gaat over sloop en nieuwbouw en het terugbouwen in verschillende segmenten? Om dat totaalplaatje is al meermalen gevraagd, ook in de vorige collegeperiode al en ik denk dat het heel erg belangrijk is, want elke keer als wij nu praten over plannen – en dat zal ook ongetwijfeld met de discussie over de Tweebosbuurt ook wel weer gaan gebeuren – dan is er echt de behoefte om dat overkoepelende plaatje te zien. Dus wij zouden erg graag willen horen: Waar staan wij nu? Wat zijn wij aan het verdichten? Wat zijn wij aan het verdunnen? Op welke plekken gebeurt dat? Zodat wij daar ook een overkoepelend oordeel over kunnen vellen en elk afzonderlijk project ook aan de hand van dat overkoepelende plaatje kunnen beoordelen. Dus wat dat betreft nogmaals de dringende oproep aan de wethouder om ons dat op korte termijn toe te zeggen. Maar nogmaals: wij moeten door met de Wielewaal. Wij moeten tempo maken. Het spreekt mij ook erg aan wat de VVD zegt in haar motie om vaart te maken en dat wil ik ook graag onderstrepen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Als nou de wethouder onderschrijft wat u zegt en dat ziet in mijn motie – wat volgens mij exact de bedoeling was van de motie – gaat de ChristenUnie-SGP dan wel akkoord?

De heer **VONK** (cu-sgp). U bedoelt akkoord met uw motie of ...? Nee, nogmaals: wij hebben die motie bekeken en vonden haar eigenlijk onzorgvuldig geformuleerd. Onze vraag is denk ik preciezer aan de wethouder en als hij die toezegging kan doen, zullen wij ook zeker voor dit bestemmingsplan kiezen, maar dus niet voor uw motie omdat daar te veel onzorgvuldigheid in zat.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). En zonder toezegging gaat u een motie indienen?

De heer **VONK** (cu-sgp). Als wij niet de toezegging van de wethouder krijgen dan zal ik zeker een motie overwegen, maar ik verwacht eerlijk gezegd – want dit is niet de eerste keer dat wij hierom vragen – dat die toezegging gaat komen, maar ik wacht graag de reactie van het college op dat punt even af.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Een paar maanden terug, hartje zomer, was ik in de Wielewaal op uitnodiging van een aantal bewoners. De wijk, gebouwd in 1949 om snel huisvesting te kunnen bieden aan gezinnen die door de woningnood na de Tweede Wereldoorlog geen woonruimte konden vinden. Die wijk zag er moegestreden uit, voorzitter. De woningen die oorspronkelijk bedoeld waren om slechts 25 jaar te blijven staan, hebben de tand des tijds doorstaan, maar hebben de nodige tol betaald. Voorzitter, de plannen voor een nieuwe Wielewaal slepen al jaren en de voornaamste reden is dat de huurdersvereniging en bewonersvereniging graag een eigen bouwplan wilden realiseren. De Partij van de Arbeid is altijd voorstander geweest van bewonersparticipatie en heeft door de tijd heen tot drie keer toe de gemeente opgeroepen om de plannen van de bewoners door te rekenen. Na veel moeizame gesprekken en zelfs uitspraken van de rechter zijn die plannen een doodlopende straat gebleken. De leefbaarheid in de Wielewaal is ver weggezakt en de sfeer in de wijk wordt door sommige bewoners beschreven als 'oorlogsgebied'. Er wordt geklaagd over veiligheid en sociale omstandigheden. Daarom vindt de Partij van de Arbeid dat er nu vaart gemaakt moet worden met het bouwproces. Er is een toezegging dat iedereen die voor 2011 in de Wielewaal woonde daar gegarandeerd mag terugkomen. Wat ons betreft pakken wij

snel door om juist Wielewaalers met terugkeerrecht snel weer een goede woning en woonomgeving te bieden.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Mijnheer de voorzitter. Voor ons ligt het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal' ter vaststelling. De Wielewaal is al bijna 80 jaar een geliefde wijk waar een groot deel van de bewoners al lang met veel plezier woont. Sommige bewoners wonen er zelfs al hun hele leven. Een groene wijk met een grote betrokkenheid van bewoners bij hun wijk. Dat laten niet alleen de 62 ingediende zienswijzen zien, maar ook de grote groep aanwezige bewoners die met een touringcar naar het stadhuis kwam om in te spreken bij de commissie. Allereerst wil ik daarom alle Wielewaalers bedanken voor die enorme inzet en betrokkenheid bij hun buurt en bij het plannen maken. Voor iedereen is duidelijk dat de bestaande woningen echt aan het eind van hun levensduur zijn en gesloopt gaan worden. Daarom worden er sinds 2009 plannen gemaakt over hoe de nieuwe wijk eruit moet komen te zien en is sinds het convenant in 2011 ook intensief met bewoners gesproken. Helaas is het de afgelopen jaren ondanks ieders inzet niet gelukt om tot een gezamenlijke visie, een gezamenlijk plan te komen voor de nieuwe Wielewaal. De afgelopen jaren heeft GroenLinks samen met onder andere VVD, PvdA en SP ook in de raad geprobeerd om manieren te verzinnen om bewoners de ruimte te geven om met Woonstad hun woonwensen en visie verder te ontwikkelen. Het is heel jammer dat partijen niet nader tot elkaar zijn gekomen. Sterker nog: zelfs verder uit elkaar zijn gedreven. Om hier in de toekomst ook als raad beter samen met bewoners in op te trekken, is GroenLinks mede-indiener van een motie van 50PLUS en D66 om te komen tot een actieplan wooncoöperaties. Wat GroenLinks betreft is dit wel het moment dat er duidelijkheid gegeven moet worden. Duidelijkheid over de toekomst aan de huidige bewoners van de

Wielewaal, zodat de leefbaarheid in de wijk niet nog verder achteruit holt.

In het bestemmingsplan is heel wat bereikt. Er worden achthonderd woningen voorgesteld, 35% sociale huur, 65% in het middeldure en dure segment. Dat is meer dan de 30-70-verhouding die in het convenant in 2011 tussen bewoners en Woonstad is afgesproken. Alle huidige bewoners die sinds het convenant in de Wielewaal wonen, hebben terugkeergarantie, ook als dat betekent dat daar meer sociale huurwoningen voor nodig zijn.

De nieuwe Wielewaal behoudt de huidige stedenbouwkundige structuur en het groene karakter van de wijk. Dit biedt zowel voor huidige als voor nieuwe bewoners een gevarieerd woningaanbod in een toekomstgericht tuindorp. Om bij dat toekomstgerichte karakter duurzaamheidsdoelen nog wat aan te scherpen heeft GroenLinks de volgende motie: 'Zonnige toekomst voor de nieuwe Wielewaal'. Daarin roepen wij samen met D66, ChristenUnie en SGP het college op om bindende afspraken te maken met Woonstad om de zonnepanelen uit de artist impressions ook daadwerkelijk te realiseren. Wij hopen dat bewoners en Woonstad samen met de gemeente bereid zijn over hun schaduw heen te stappen en samen te bouwen aan een nieuwe Wielewaal met nieuwe woningen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend:

Motie 11, Zonnige toekomst voor de nieuwe Wielewaal

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De nieuwe Wielewaal';
constaterende dat:

- in het ontwerpbestemmingsplan behalve de aansluiting op het warmtenet geen duurzaamheidsdoelen voor het opwekken van energie zijn geformuleerd;

- in de brochure van Woonstad Rotterdam 'de Nieuwe Wielewaal' in de artist impressions zonnepalen op de daken worden weergegeven als ambitie voor de uitwerking;

- dit geen garantie geeft dat de woningen in de uitvoering ook daadwerkelijk met zonnepanelen zullen worden uitgerust; overwegende dat:

- met het coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Rotterdam' fikse

- duurzaamheidsdoelen zijn gesteld;

- toekomstgericht bouwen een belangrijke bijdrage levert aan het verminderen van het energieverbruik en het opwekken van duurzame energie;

verzoekt het college:

bindende afspraken te maken met

Woonstad Rotterdam om ervoor te zorgen

dat de nieuwe woningen in de Wielewaal

worden uitgerust met zonnepanelen om op

een duurzame wijze in de dagelijkse

energiebehoefte te kunnen voorzien;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. Kockelkoren, R.C.J. de Roon,
T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **DE ROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Het nieuwe bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal' kent een lange voorgeschiedenis, om precies te zijn een periode van ruim negen jaar. Vandaag ligt het nieuwe bestemmingsplan in de raad ter besluitvorming voor en ik zal ook maar vast aangeven: de fractie van D66 zal ik adviseren om hiervoor te stemmen. Wij gaan hierbij niet over één nacht ijs en verschillende momenten in deze en ook de vorige raadsperiodes zijn hier al aan voorafgegaan.

De wijk de nieuwe Wielewaal, gebouwd in 1949 – het is al een paar keer gezegd – om de woningnood na de Tweede Wereldoorlog te verminderen is een unieke wijk, een zogenaamd tuindorp, ruim opgezet met een sterke sociale samenhang onder de bewoners. De wijk was opgezet om circa 25 jaar mee te gaan,

maar de woningen zijn veel langer blijven staan. Begrijpelijk, want de meeste bewoners wonen er met plezier en dat blijkt ook vandaag natuurlijk weer uit de grote aanwezigheid van de Wielewaalers en wanneer je terugkijkt naar het verleden – onder andere foto's uit de jaren 70 van de Wielewaal – maar ook als je met bewoners van nu spreekt, wordt wel duidelijk waarom zij er met plezier wonen. Maar voorzitter, wat ons betreft moeten wij nu door, want de woningen voldoen niet meer aan de eisen en wensen van deze tijd. In 2014 is er al een apart bestemmingsplan voor de Wielewaal-Oost opgesteld. Hierdoor is eigenlijk de herontwikkeling al begonnen. D66 vindt dat de transformatie van de wijk moet worden doorgezet. Zowel op de Coolsingel als in het gebied zijn wij die mening toegedaan. Een wijziging van het bestemmingsplan maakt het mogelijk om gedifferentieerder, sneller, maar ook toekomstgericht en duurzaam te bouwen en de moties van GroenLinks over die duurzaamheid en van de VVD om dat snel te doen, steunen wij dan ook van harte. Belangrijke voorwaarde voor ons is inderdaad dat de Wielewaalers in de wijk niet moeten, maar kunnen blijven wonen. Tijdens de behandeling in verschillende commissies waren de Wielewaalers aanwezig, net als nu, en zijn er vele zienswijzen – GroenLinks zei het ook al – op het bestemmingsplan ingediend. Ook is de bewonersorganisatie betrokken geweest met een eigen bouwplan waarmee is meegedacht met Woonstad en de gemeente om de herstructurering vorm te geven. Helaas – en ik zeg er nog met een streep 'helaas' onder – heeft dit tussen partijen niet tot het gewenste resultaat geleid. Al jaren bestaat onenigheid tussen Woonstad en de gemeente aan de ene kant en de bewoners van de Wielewaal – voor een groot deel moet ik zeggen en voor een heel groot deel ook niet – aan de andere kant en dan gaat het elke keer weer over de participatie. Uit die impasse is geen oplossing gekomen, constateren wij.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen, als ik niet uw aandacht heb, mag u best brommen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat doe ik niet zo gauw, voorzitter. Mag ik D66 vragen hoe ver zij willen gaan met de terugkeergarantie?

De heer **DE ROON** (d66). Nou, kijk, volgens mij hebben wij het in de commissie er uitgebreid over gehad. Er worden al woningen gebouwd. Er zijn al afspraken gemaakt met de woningcorporatie dat dat mogelijk is. Ja, dat het onder iets andere voorwaarden is in iets andere huizen en wellicht ook tegen andere prijzen, ja, daar zijn wij ons van bewust. Ik weet dat de SP daar anders over denkt, maar het blijft niet allemaal precies hetzelfde als het was, zo kan ik de SP vertellen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik constateer dus dat niet alle Wielewaalers mogen terugkeren in de wijk Wielewaal, wat D66 betreft.

De heer **DE ROON** (d66). Nee, dan heeft de heer Van Zevenbergen slecht geluisterd. Ik heb gezegd dat het niet exact hetzelfde blijft als het nu is en dat ook de woningen anders kunnen zijn, maar alles is in het werk gesteld – wij hebben het er ook uitgebreid over gehad met de wethouder en ook met de woningbouwcorporatie – om mogelijk te maken dat de Wielewaalers kunnen terugkeren in de Wielewaal; niet moeten, maar kunnen en daar zijn wij van overtuigd, maar ik weet dat de SP inderdaad helemaal niets wil veranderen. Voorzitter, tijdens de afgelopen commissies BWB zijn er debatten geweest over de transformatie van wijken waar sociale huurwoningen aanwezig zijn. Wat ons betreft – inderdaad anders dan bij de SP – is dat noodzakelijk en onvermijdelijk, maar inderdaad ook een erg vervelende situatie voor de bewoners die moeten verhuizen. Vaak is de kern van de discussie het gebrek aan participatie en transparantie. De Wielewaal vormt daar geen uitzondering op.

Nou ja, ik gaf al aan dat D66 om verschillende redenen voor het nieuwe bestemmingsplan zal stemmen, maar – en dat ben ik ook wel met die criticasters eens – het proces is wat ons betreft niet bevredigend geweest. Dat is ook de reden – zeg ik richting de voorzitter en mevrouw Verkoelen heeft dat in haar verhaal al verteld – dat wij samen met 50PLUS een motie willen indienen om de bewoners in dit soort gevallen mee te helpen ontwikkelen en te faciliteren. De motie is al ingediend.

Laten wij leren van het verleden en dit meenemen naar de toekomst door een koppeling te maken met nieuwe ontwikkelingen die er spelen op lokaal en nationaal niveau, want bij ons bestaat steeds meer behoefte om in te zetten op initiatieven van bewoners oftewel ook niet-commerciële projectontwikkelaars die woningen bouwen, bestaande panden opknappen en gebouwen transformeren. Ik had eigenlijk nog een heel stuk over, maar ik doe het even heel efficiënt. De andere bewoordingen over de motie daar is mevrouw Verkoelen al op teruggekomen, dus ik hoop dat de motie wordt aangenomen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. U had een vraag aan D66, mijnheer Van Baarle? Een ordevoorstel.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Ik heb een ordevoorstel. Wij hebben een lange raadsagenda met elkaar. Bij dit agendapunt volgt ook nog een beantwoording van de wethouder waar partijen wat van vinden. Ik zie dat veel partijen in ons midden reeds het einde van hun spreektijd naderen en ik zou ze de mogelijkheid willen bieden om ook de wethouder te kunnen bevragen over voor hen zeer wezenlijke onderwerpen, dus ik zou willen voorstellen om de spreektijd met één raadsuur te verhogen, zodat wij iedereen ook in staat stellen om dadelijk de wethouder nog een vraag te stellen. Dat vind ik wel zo kies.

De **VOORZITTER**. Het voorstel is om de spreektijd uit te breiden met een uur.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Dat wordt het een mooie boel. Elke keer als iemand niet goed met zijn spreektijd omgaat, dan gaan wij het maar ophogen, zodat hij daar daarna weer politiek gebruik van kan maken. Wij zijn er absoluut niet voor. Tweeënhalf uur is ruim voldoende voor iedereen. Daaraan dienen wij ons gewoon te houden.

De **VOORZITTER**. Wilt u reageren op het ordevoorstel? GroenLinks gaat er niet in mee. SP?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Uiteraard steunen wij dit voorstel en 'niet efficiënt omgaan', dat moet ik helaas bestrijden, want met op één onderwerp reageren, ben je al gauw een minuut of vier, vijf kwijt en als je dan ook nog wat interrupties krijgt ... En dat is politiek helaas de laatste tijd. Wij trekken het gewoon heel breed en wij halen er allerlei onderwerpen bij en wij vallen mensen aan. Mensen met een korte spreektijd kunnen daardoor niet tot een punt komen en dat is toch lastig.

De **VOORZITTER**. PvdA? Nee. NIDA?

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Steun. Het zijn belangrijke agendapunten en wij moeten die zorgvuldig behandelen wat ons betreft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Steun, voorzitter, want de VVD kan het zeggen, maar wat zal het ons waard zijn om toch de bewoners recht te doen door gewoon een goed debat met elkaar te hebben en als dat toevallig in tijd niet lukt, zal het mij eigenlijk een zorg zijn. Het belang van bewoners gaat wat mij betreft voor.

De **VOORZITTER**. Ik wil eigenlijk een simpele 'ja' of 'nee' horen. Kan dat? D66? Niet. Leefbaar Rotterdam?

De heer **EERDMANS** (lr). Voorzitter, geen steun voor dit voorstel.

De **VOORZITTER**. Anderen? Wel steun? Dan is er geen meerderheid voor het voorstel.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. De jarenlange strijd van de bewoners van de Wielewaal tegen de sloopplannen van Woonstad Rotterdam lijkt met dit bestemmingsplan nu te worden beslecht. De gekoesterde wens van dit college om een meer gedifferentieerd woonmilieu te realiseren wordt met dit bestemmingsplan mogelijk gemaakt. De Partij voor de Dieren ziet ook in dat alle groepen op de woningmarkt moeten worden bediend, vooral de middeninkomens. Die hebben vaak moeite om een woning te vinden. Maar in het geval van de bestaande Wielewaal gaat deze vlieger niet op, want hier is sprake van uitvoering van de woonvisie. De woonvisie onttrekt betaalbare sociale huurwoningen aan de Rotterdamse woningmarkt, terwijl er sprake is van lange wachttijden voor de doelgroep. De wens tot meer differentiatie hoeft niet ten koste te gaan van het aanbod van sociale huurwoningen en daarom zullen wij en kunnen wij niet instemmen met dit bestemmingsplan. Voorzitter, het plangebied van de nieuwe Wielewaal, dat veel groene percelen kent, is omgeven door tuindorpen met veel groen en in de nabijheid van het Zuiderpark. In de Wielewaal-Oost zijn reeds nest- en broedgelegenheden aangebracht in de nieuwbouwwoningen aldaar met een positieve impact op de stadsnatuur tot gevolg. Met de motie die nu voorligt, 'Kaders voor natuurinclusief bouwen' van de Partij voor de Dieren is er een brede wens van deze gemeenteraad om natuurinclusief bouwen zo snel mogelijk toe te passen bij nieuwbouwprojecten in de stad en slimme aanpassingen in de bebouwde omgeving kunnen de stadsnatuur helpen floreren. Daarom komen wij met een motie waarin wij het college verzoeken, in afwachting van de

afdoening van de motie 'Kaders voor natuurinclusief bouwen' Woonstad Rotterdam te verzoeken natuurinclusief te gaan bouwen in de nieuwe Wielewaal, waarbij in de geest van voornoemde motie wordt gehandeld.

Voorzitter, wij komen ook nog met een andere motie. Wij komen met de motie '0,6 autoparkeerplaats per sociale huurwoning in de nieuwe Wielewaal' om ervoor te zorgen dat het aantal te realiseren parkeerplaatsen aansluit op de behoefte. De Wielewaal is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en ligt op fietsafstand van andere buurten op Zuid en de Maastunnel.

Voor woningtypen waarvoor de lagere parkeereis van 0,6 auto per woning kan worden ingesteld, verzoeken wij het college deze mogelijkheid te effectueren. Mocht in plaats van de motie een amendement noodzakelijk zijn, dan hebben wij deze achter de hand, maar dat horen wij dan wel graag van de wethouder.

En voorzitter, rest mij nog één ding als Partij voor de Dieren te zeggen. De Partij voor de Dieren heeft echt heel grote bewondering voor de inspanningen die de bewoners van de Wielewaal de afgelopen jaren hebben gepleegd. De Partij voor de Dieren bedankt de bewoners daarvoor. Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend:

Motie 12, 0,6 autoparkeerplaats per sociale huurwoning in de Nieuwe Wielewaal

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan De Nieuwe Wielewaal;

constaterende dat:

De 'Beleidsregeling parkeernormen voor auto en fiets gemeente Rotterdam 2018' het mogelijk maakt voor 55+-woningen en sociale huurwoningen een aparte parkeernorm in te stellen;
overwegende dat:

- de mogelijkheid tot afwijken impliceert dat er minder noodzaak bestaat tot het instellen van een hogere parkeernorm dan 0,6 autoparkeerplaats per woning;
- de Nieuwe Wielewaal uitstekend bereikbaar is per openbaar vervoer en op fietsafstand ligt van andere buurten op Zuid en de Maastunnel;
verzoekt het college:
de parkeernorm van 0,6 autoparkeerplaats per woning toe te passen voor de woningen die daarvoor volgens de 'Beleidsregeling parkeernormen voor auto en fiets gemeente Rotterdam 2018' in aanmerking komen;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 13, Nieuwe Wielewaal natuurinclusief

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal';
constaterende dat:
- het plangebied van de Nieuwe Wielewaal veel groene percelen kent, is omgeven door tuindorpen met veel groen en in de nabijheid is van het Zuiderpark;
- in Wielewaal-Oost reeds nest- en broedgelegenheden zijn aangebracht in de nieuwbouwwoningen aldaar, met een positieve impact op de stadsnatuur tot gevolg;
mede constaterende dat:
- er met de motie 'Kaders voor natuurinclusief bouwen' een brede wens van de raad bestaat om natuurinclusief bouwen zo snel mogelijk toe te passen bij nieuwbouwprojecten in de stad;
overwegende dat:
- slimme aanpassingen in de bebouwde omgevingen de stadsnatuur kunnen helpen floreren;
verzoekt het college:
- in afwachting van de afdoening van de motie 'Kaders voor natuurinclusief bouwen' Woonstad Rotterdam te verzoeken natuurinclusief te gaan bouwen in de

nieuwe Wielewaal, waarbij in de geest van voornoemde motie wordt gehandeld;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik kan het kort houden. Ik denk dat het beeld wel duidelijk is. Er is negen jaar gesproken over dit plan. Er is op allerlei manieren geprobeerd om er met bewoners, Woonstad en gemeente uit te komen. Daar is mediation voor ingezet. Daar zijn een hoop initiatieven in geweest en helaas moeten wij met elkaar constateren dat het niet gelukt is om eruit te komen. Wat het CDA betreft is het belangrijk dat er nu duidelijkheid komt en daarom zullen wij voor dit bestemmingsplan stemmen, wat ook meer evenwicht en diversiteit aan woningen in dat gebied met zich meebrengt.

De **VOORZITTER**. Hebben wij alle fracties zo gehad? Dat is het geval. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. De moties druppelen nog binnen. Toch ga ik een korte reflectie geven op het debat dat is geweest. Dan zal ik daarna een eerste reactie geven op de moties die voorliggen. Wij praten al negen jaar over de Wielewaal en iedereen die die wijk zoals hij vroeger was kent en natuurlijk ook de bewoners die daar zitten dragen die wijk een warm hart toe. De betrokkenheid van de huidige bewoners waardeer ik ontzettend. Er zijn de afgelopen negen jaar ook heel veel pogingen geweest om nader tot elkaar te komen. Ik begrijp ook heel goed dat sloop-nieuwbouw een ingrijpende beslissing is. Het is dan ook heel belangrijk dat er een heel stevig sociaal convenant uit 2011 ligt, dat een terugkeergarantie geeft aan alle Wielewaalers die daar wonen. Sterker nog: Woonstad heeft zelfs commitment aangeboden om eventueel

mensen daar tegen een sociale prijs een woning te geven, mocht dat nodig zijn. Maar wij moeten vandaag niet alleen terugkijken. Wij moeten ook naar de toekomst van de Wielewaal kijken en daarin ook de belangen wegen van de bewoners die er nu nog niet wonen, want het is op dit moment gewoon heel erg moeilijk om in Rotterdam een goed huis te vinden. Wij willen ook graag sociale stijgers vasthouden in de stad en wij willen plekken geven aan gezinnen, mensen met kinderen. En in de toekomst zien wij de Wielewaal dan ook als een sterke, gemengde wijk waar het fijn wonen is. Ondertussen staat de leefbaarheid in de wijk op dit moment onder druk. Dat hebben meerderen van u ook ingebracht en het beste dat wij dan ook vandaag kunnen doen als raad is een besluit nemen na negen jaar praten en overgaan tot doen om daarmee duidelijkheid te verschaffen aan de huidige Wielewaalers en de toekomst van de wijk. En eerlijk gezegd ben ik er ook wel trots op – ik heb dat in de commissie ook gezegd – dat wij in Rotterdam niet kiezen voor de gemakkelijke weg, maar echt rechtdoen aan het tuindorp dat het ooit was en daar zo veel mogelijk elementen uit overeind houden. Wij hebben oog voor de toekomst, maar wel met respect voor het verleden. Een aantal van u heeft in het debat natuurlijk die woningbouwopgave aangehaald en die is natuurlijk hartstikke belangrijk en bij mijn aantreden ben ik daarmee natuurlijk direct aan de slag gegaan en ik heb dezelfde behoefte als u, namelijk sturen op hoofdlijnen op de transformatie en op de zaken die op ons afkomen. Ik kan dan ook toezeggen aan de ChristenUnie-SGP dat ik met een actieplan of een bouw pakket – ik moet nog even zoeken naar de goede naam – zal komen naar uw commissie in eerste instantie, de commissie Bouwen en Wonen, zodat wij daarover ook het gesprek kunnen voeren. Blijft over dat het een zeer intensief participatieproces is geweest; zeer zorgvuldig. Het heeft ook geleid tot aanpassingen van de plannen, dus er is ook echt wel geluisterd naar de inbreng

van de Wielewaalers, maar helaas moeten wij tot de treurige constatering komen dat wij het allemaal niet eens zijn geworden met elkaar en dat vraagt om een besluit, vandaag.

Ik wil door naar de moties en die handel ik op volgorde van binnenkomst af. Motie 1, 'Help bewoners mee te ontwikkelen'. Wij hebben in het coalitieakkoord ook gezegd dat wij toe willen naar pilots voor coöperatiewoningen en daar hebben wij natuurlijk wel wat handvaten of kaders voor nodig waarbinnen dat dan kan, want zelfrealisatie vraagt ook om realisatiekracht en daarmee wil ik dan ook snel naar uw raad toe komen. Dat zie ik dan als eerste aanzet tot een dergelijk actieplan. Deze motie kan ik dan ook omarmen.

Motie 2, 'Bouwen, Bouwen, Bouwen' met verwijzing naar de toezegging die net is gedaan. Daar zit ook de sociale component in. Er is een wettelijke taak voor corporaties in het kader van herhuisvesting. Deze motie zou ik willen ontraden.

Motie 3, 'Voer de plannen van de Wielewaalers uit'. Daar hebben wij negen jaar over gesproken. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat wij het niet helemaal eens zijn geworden en in het beeld van de gemeente willen wij een inclusieve wijk waar ook plek is voor mensen met kinderen en waar ook plek is voor sociale stijgers. Deze motie wil ik dan ook ontraden.

Motie 4, '200 eenlaags levensloopbestendige woningen' sluit eigenlijk aan op de redenering van motie 3. Daar wil ik wel aan toevoegen dat wij nu niet verder moeten vertragen, maar echt moeten doorpakken, dus deze motie zou ik ook willen ontraden.

Motie 5, 'Hoge bomen niet kappen'. Er komt veel groen terug in de wijk, meer vierkante meter dan er was. Er wordt zorgvuldig omgegaan met de bomen. Deze worden bewaard waar mogelijk en alleen

indien het echt nodig is worden deze gekapt. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

Motie 6, 'Meer sociale huurwoningen'. Met het risico dat ik mijzelf ga herhalen, maar wij zien de wijk in de toekomst echt als een goede gemengde wijk. Ik wil hier ook toevoegen dat 35% al meer is dan de 20% die wij stadsbreed willen, dus hier is ook echt iets toegevoegd. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

Motie 7, 'Extern onderzoek'. Daarvan wil ik zeggen: Wij hebben gepoogd samen een plan te maken. Er is wat onenigheid geweest over het participatieproces. Ik zou nu niet nog verder willen vertragen om nog een keer een onderzoek te doen naar de uitvoerbaarheid van het plan. Wij moeten nu duidelijkheid verschaffen en door naar de toekomst, dus ontraden.

Motie 8, 'Evaluatie proces de Nieuwe Wielewaal'. Deze discussie hebben wij eigenlijk ook al in de commissie gehad. Toen heb ik ook aangegeven: deze casus is ook onder de rechter geweest. Die heeft geoordeeld dat het participatieproces voldoende heeft vorm gekregen. Wij lopen ook de kans dat er nog een rechtsgang is in de toekomst en ik zou juist heel graag de nieuwe energie op de toekomst van de Wielewaal willen inzetten. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

Motie 9, 'Houd cameratoezicht in de Wielewaal aan'.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. De rechter toetst of de gemeente juridisch alles goed heeft gedaan, maar dit is een proces dat negen jaar lang heeft geduurd, waarvan heel veel bewoners zeggen dat zij zich niet gehoord voelen en waarvan heel veel insprekers aangeven dat het niet goed is geweest. Is het juist omdat wij heel veel van dit soort projecten in de toekomst krijgen niet goed om van deze casus te leren, om het te verbeteren?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik denk dat dit een uitzonderlijke casus is en het kenmerk van deze casus is juist dat wij het helaas niet eens zijn geworden. Tegelijkertijd heeft de rechter gezegd dat de participatie voldoende heeft plaatsgevonden. Ik denk dat het niet veel zin heeft om in de achteruitkijkspiegel te kijken. Ik heb in de commissie ook gezegd;; wij gaan als gemeente ook een rol pakken om het vervolg van het participatieproces in goede harmonie vorm te geven en daar wil ik echt onze aandacht op hebben. Dan ga ik door naar motie 9.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. Als dit zo'n uitzonderlijk geval is – wat ik mij wil kan voorstellen – dan zou je juist zeggen dat je zou moeten kijken wat daar goed en slecht is gegaan, juist om lessen voor de toekomst te trekken. Niet om terug te willen kijken, maar om ervoor te zorgen dat het niet nog een keer zo gaat. Of zegt de wethouder: het is uitzonderlijk gegaan, maar helemaal niet mis, het is eigenlijk op zich wel prima gegaan?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik denk dat er in dit proces keer op keer op keer pogingen zijn gedaan om nader tot elkaar te komen, ook met neutrale gespreksleiders daartussenin, met nog een keer een poging – ook van mijn voorganger – om toch te kijken of wij zelfbouw konden realiseren en ja, het is niet gelukt. Helaas, want dat is ook zo. Dus ik zeg: poging op poging, constructief gedaan en nu is het zaak om naar de toekomst te kijken.

De heer **CICEK** (sp). Mijnheer de voorzitter. De wethouder geeft aan dat het weinig zin heeft om terug te kijken en dat wij van deze zaak moeten leren en dat wij moeten anticiperen. Wat betekent dat voor alle ...? Want wij gaan ... Wat duidelijk is, is dat er nog meer woningen worden gesloopt in Rotterdam, de komende periode, 12.000. Welke conclusies kunnen wij trekken uit de tekortkomingen die in dit participatieproces hebben vorm gekregen? Hoe kunnen wij zorgen dat wij met de

komende sloop van 12.000 extra woningen die nog steeds in de pijpleiding zit en waarvan wij nog niet weten waar dat exact is – sommige misschien wel, andere niet – bewoners in andere wijken beter faciliteren en ook betrekken in dat participatieproces? En dat zij daarmee ook invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Ik wil toch wel in reactie op u zeggen dat in de casus van de Wielewaal er overeenstemming is over het feit dat er gesloopt moet worden, dus daar zijn wij het echt over eens. Vervolgens zijn de ideeën over de toekomst uit elkaar gaan lopen. In de toekomst is er bij ieder sloopplan ook gewoon een kader herhuisvesting en gaan wij zorgvuldig met de bewoners om.

Dan ga ik nu door naar motie 9, 'Houd cameratoezicht in de Wielewaal aan'. De veiligheid vinden wij ontzettend van belang. Het is ook door de sprekers ingebracht. Ik wil wel zeggen dat er algemene regels zijn voor cameratoezicht. En een camera kun je natuurlijk maar één keer ophangen, dus daar moeten wij ook zorgvuldig mee omgaan. Ik noteer dit als wens van uw zijde en ik heb net ook afstemming gezocht met de burgemeester – het is fijn dat ik even naast hem zat – en hij zal dit voorleggen aan de commissie die adviseert over de plaatsing van camera's. Maar deze motie zal ik ontraden.

Motie 10, 'Bouwput van korte duur'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes eerst.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou daar toch nog wel een vraag over willen stellen, want er was cameratoezicht. Er was een camera geplaatst en bewoners geven aan dat die tussentijds is weggehaald. Dan vraag ik mij wel af wat maakt dat hij tussentijds is weggehaald. Zij ervoeren daar positieve effecten van op het moment dat die camera daar nog hing en zien echter weer een toename van criminele activiteiten sinds hij weggehaald is. Ik ben wel benieuwd wat dan de reden is geweest voor het

weghalen van die camera en wat maakt dat nu weer een heel ingewikkeld proces moet plaatsvinden voordat hij teruggehangen kan worden.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). De camera's waren destijds opgehangen naar aanleiding van de brandstichtingen die er in de wijk waren geweest. Dat maakte dat het veiligheidsniveau dusdanig werd ingeschat dat cameratoezicht nodig was. Op dit moment is het beeld dat dat niet nodig is. Cameratoezicht is ook een zeer zwaar instrument dat wij inzetten. Wel zijn er maatregelen genomen die moeten voorkomen dat er gekraakt wordt. Daar heb ik u ook in de wethoudersbrief over geïnformeerd.

Dan motie 10, 'Bouwput van korte duur'.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik snap dat er regels zijn rondom het ophangen van camera's. Dat is ook heel erg goed. Een complete, exacte wetenschap lijkt mij dat niet, overigens. En kan de wethouder zich niet indenken dat bewoners hier in deze uitzonderlijke situatie verkeren? Ook een uitzonderlijk lange bouwperiode. Al zou die misschien nog iets korter worden, kort wordt zij niet. Kan er misschien iets extra's gedaan worden voor deze bewoners, als zij daar zelf om vragen? Dat zou ook prima mogelijk zijn binnen de regels voor het ophangen van camera's.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Laat ik wel zijn: die veiligheid nemen wij heel serieus. Dat is ook de reden dat ik afstemming heb gezocht met mijn collega's en die wens ook echt voorleg, maar dat doen wij wel als daar vanuit veiligheidsoptiek reden toe is en op dit moment is de inschatting dat dat niet zo is.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Dan begrijp ik dat het inzetten van extra camera's, mobiel en vast, zoals opgenomen in het collegeprogramma's nooit zal gebeuren of ook niet maar voor een deel zal gebeuren omdat bewoners

aangeven daar nogal behoefte aan te hebben. Ook al worden zij geconfronteerd met een situatie die suboptimaal is als gevolg van overheidsbesluiten die weliswaar noodzakelijk zijn, maar wel natuurlijk in dit geval een lange bouwperiode met zich meebrengen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Die afweging zal echt gemaakt worden vanuit veiligheidsperspectief. Dus dat kan ik niet doen op basis van het bestemmingsplan dat nu voorligt, maar dat wil ik echt doen in afstemming met mijn collega's en de burgemeester. Die hebben daar criteria voor hoe zij dat doen.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Simons, derde vicevoorzitter.)

De heer **ABOUTALEB**. Daar wil ik graag iets aan toevoegen. Wij hebben toentertijd besloten om dat cameratoezicht daar tijdelijk te installeren en dat had te maken met de branden in die periode. Dat was een lastige periode. Het was ook onderdeel van, laten wij zeggen, de zoektocht naar de verdachten en verdachte bewegingen in die omgeving. Die situatie doet zich nu niet meer voor en dus zijn de tijdelijke camera's verwijderd. Dat is ook helemaal volgens het besluit van toentertijd. Tijdelijke camera's, daar kan ik toe besluiten in overleg met de politiechef. Daar kan de politiechef zelf ook toe besluiten en als het gaat om opsporingscamera's kan het openbaar ministerie daar ook zelfstandig toe besluiten.

Anders, als het gaat over die situatie waarin je, ik zal maar zeggen, uit het oogpunt van een algemeen veiligheidsbeleid in de stad cameratoezicht zou willen installeren, dan zijn daarvoor wettelijke spelregels en de wettelijke spelregel is dat je dat moet voorleggen aan een commissie die daarover moet adviseren en dan bepaalt de driehoek uiteindelijk aan de hand van het advies dat dan voorligt of wordt overgegaan tot een permanente vorm van cameratoezicht.

Deze motie vraagt dus om dat laatste. Dan moet je voldoen aan de spelregel. Dan noteert de wethouder dat als een verzoek vanuit de raad en legt hij het voor aan die commissie en die commissie zal de driehoek adviseren over wel of niet permanent cameratoezicht installeren en afhankelijk van dat advies zullen wij daartoe wel of niet overgaan. Dus ik vind het antwoord van de wethouder eigenlijk heel accuraat. Wij noteren het als verzoek, leggen het voor aan de commissie en daarna besluiten en aan de gemeenteraad melden wat de uitslag daarvan is.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). De motie heeft het niet over permanent of mobiel, dus in het geval van mobiel?

De heer **ABOUTALEB**. Mobiel kan permanent zijn. Wij hebben een tijdelijk construct en een permanent construct en als daartoe reden is op grond van spontane veiligheidsoverwegingen, als er weer een reeks branden of inbraken aan de orde is of iets van dien aard, dan kun je daartoe besluiten om te zeggen: wij gaan gedurende twee, drie maanden of korter kijken of de situatie zich stabiliseert en dan halen wij die dingen weg. De wetgever heeft niet voor niets ook echt het plaatsen van camera's aan regels gebonden. Dat moet je ook niet zomaar willen. Wij passeren de wens van de raad in dezen dus niet. Wij noteren de wens en gaan daarmee naar de commissie. En als de commissie zegt: 'het is hier echt functioneel, doe het', dan zullen wij dat advies ook overnemen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nog één aanvullende vraag. De tijdelijkheid. Is daar een aanduiding van te geven welke periode tijdelijk is? Want het gaat hier eigenlijk om de periode totdat de bouw in ieder geval in een vergevorderd stadium is waardoor de situatie zoals zij nu is en die uitnodigt tot onveiligheid voorbij is. Dus er is een bepaalde tijdelijkheid, maar ik ben benieuwd welke rek daarin zit in de periode die daarmee bedoeld wordt.

De heer **ABOUTALEB**. Tijdelijk is in ons beeld echt twee tot vier weken. Deze situatie is daar voor een langere duur en het wordt ook vanuit een andere invalshoek ingestoken. Vandaar dat ik heel graag de zorgvuldige weg van de advisering zou willen doorlopen. En nogmaals: het is geen 'nee'. Als de commissie zegt dat het hier proportioneel is en dat het een goed middel is, dan zullen wij daartoe overgaan.

Mevrouw **ESKES** (cda). Is er iets te zeggen over de termijn om tot besluitvorming te komen?

De heer **ABOUTALEB**. De commissie doet daar doorgaans enkele weken over om tot een advies te komen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Er zijn geen vragen meer voor de burgemeester, zie ik. Dan geef ik het woord weer aan de wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dan komen wij bij motie 10, 'Bouwput van korte duur'. Volgens mij is dat de beste manier om discussies die wij net ook hebben over veiligheid en leefbaarheid van een wijk gewoon structureel en duurzaam op te lossen. Dat is zorgen dat die nieuwe wijk er zo snel mogelijk komt en ik ga dan ook heel graag aan de slag met deze motie en met Woonstad in overleg om te zien wat er mogelijk is. Dus mijn voorstel zou zijn: omarmen.

Dan motie 11, 'Zonnige toekomst voor de nieuwe Wielewaal'. Duurzaamheid is natuurlijk ontzettend belangrijk en ik kan u melden dat waar de wettelijke norm voor de energieprestatiecoëfficiënt 0,4 is hier zelfs op 0 wordt gestuurd en dat BPD aangeeft dat de woningen ook voorzien zullen worden van zonnepanelen. Ik kan er in een gesprek met Woonstad op aandringen om die energiemaatregelen ook echt te nemen en deze motie beschouw ik dan als steuntje in de rug. Wel met even een nuancering van de

rolverdeling die wij daarin hebben. Ik kan adviseren deze te omarmen.

Motie 12, 'Verlaag de parkeernorm'. Ik zou niet per bestemmingsplan iedere keer de parkeernorm willen aanpassen. Dan leggen wij onszelf onnodig vast. Als u daarin iets wilt, zou ik dat via het verkeerbeleid doen. Wel kan ik aangeven dat die parkeernorm van 0,6 bij sociale huurwoningen gehanteerd wordt in de Wielewaal.

Tot slot motie 13, 'Natuurinclusief bouwen'. Ja, wij komen daar eigenlijk iedere keer dat wij elkaar zien over te spreken, natuurinclusief bouwen. Ik hecht aan een zorgvuldig proces. Wij zijn ermee aan de slag. Wij zijn dat beleid aan het maken, maar pas dan kunnen wij het ook echt toepassen en niet nu. Dus deze motie zou ik willen ontraden.

(De heer Simons draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. De motie is geen eis. Het is alleen maar een verzoek en wat kan erop tegen zijn als u motie 11 wel inwilligt – toevallig van collegepartijen – voor zonnepanelen? En een heel simpel verzoek dat u kunt doen aan Woonstad, dat willicht u niet in, alleen maar voor natuurinclusief bouwen. Dat begrijp ik niet.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat heeft ermee te maken dat wij echt goed moeten doordenken wat natuurinclusief bouwen precies is en hoe wij dat vormgeven en dat kan verdergaande consequenties hebben voor het tempo van de bouw en de programmering die wij daar eigenlijk zo snel mogelijk willen zien, gegeven de leefbaarheid in de wijk op dit moment.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan. U was klaar? Oké. Wenst de raad nog een tweede termijn of is het alleen maar een resterende vraag? Mevrouw Verkoelen,

een tweede termijn of een resterende vraag?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Sowieso een tweede termijn, maar ik heb eerst nog een vraag. In mijn eerste termijn heb ik nog geen antwoord gekregen op de vraag ...

De **VOORZITTER**. Dan open ik nu de tweede termijn, waarbij u de eerste spreker bent.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nou ja, maar dat kost mij tijd waarvan ik denk: ik heb in de eerste termijn uitgebreid gezegd tegen de wethouder dat ik heel benieuwd was en gevraagd of het college een beeld heeft hoe de ontwikkeling in de gesloopte wijk na de wederopbouw heeft plaatsgevonden en welke mensen er dus zijn komen wonen in die nieuw gebouwde woningen in bijvoorbeeld Nieuw-Crooswijk. Daar heb ik nog geen antwoord op gehad en dan wil ik graag naar mijn tweede termijn.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Ik heb volgens mij net de toezegging gedaan dat wij met een plan over de bouwopgave in Rotterdam komen. Daar komen wij dan ook over te spreken. In algemene zin geldt voor Rotterdam-Zuid dat mensen die uit Zuid geherhuisvest worden weer in Rotterdam-Zuid terechtkomen. Dat zien wij wel. Dat in korte reactie op uw vraag.

De heer **VONK** (cu-sgp). Mijnheer de voorzitter. Even in reactie ook op wat de wethouder nu zegt over die toezegging. Twee dingen. Eigenlijk zou u nog iets preciezer kunnen aangeven wat dan in die toezegging verwerkt zit, dus wat u dan zult geven aan de raad en op welke termijn wij deze kunnen verwachten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Wat mij betreft, zoals ik dat voor mij zie, moeten wij aan de slag met die bouwopgave en moet u als raad ook in staat gesteld

worden om op hoofdlijnen daarop te sturen. Dus dat betekent wat mij betreft dat daar ook een beeld in komt van wat wij waar gaan doen. Ik zal daarin ook wel met een voorstel willen komen voor een aantal maatregelen die wij nodig hebben om de versnelling in de bouwopgave voor Rotterdam echt te realiseren met elkaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen had aangegeven nog te willen spreken in de tweede termijn.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mijnheer de voorzitter. Gezien de reactie van de wethouder – en ik ben het eens met de Partij voor de Dieren dat eigenlijk zowat al onze moties ontraden worden – heeft 50PLUS sowieso een nieuwe motie met betrekking tot het verhaal over hoe om te gaan ... En nu moet ik haar even pakken. Nou, die pak ik zo. Ja, hier, van NIDA, SP, DENK, Partij voor de Dieren en 50PLUS, om vast te stellen dat wij na het vaststellen van dit bestemmingsplan in ieder geval heel graag zien dat alle bewoners betrokken zullen worden bij die nieuwe vastgoedinvulling. Die zou ik graag weer als nieuw willen indienen. Verder heb ik de vraag: wat gaat de wethouder nou doen met het bestemmingsplan na de vaststelling? Wat gaat de wethouder nou doen met de Wielewaalers? Want de wethouder zegt eigenlijk overal nee tegen en ik krijg erg sterk het gevoel dat de wethouder wel heel graag van alles wil, maar inzicht geven? Het antwoord dat zojuist door de wethouder is gegeven van 'ja, ik ga het allemaal onderzoeken' ... Ik constateer dat de wethouder dus totaal geen vat heeft op welke nieuwe mensen er in woningen komen. Even naar het CDA en andere partijen die zeiden 'al die nieuwe Rotterdammers'. Wij weten het dus gewoon helemaal niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie alsnog in de tweede termijn ingediend:

Motie 14, Betrokkenheid Wielewaalers

constaterende dat:

- de gemeente en Woonstad voor het zomerreces in overleg waren met de bewoners van de Wielewaal;
 - deze overlegstructuur na de zomer niet meer hervat is;
 - de inwoners van de Wielewaal niet meer betrokken zijn bij de vastgoedontwikkeling in de Wielewaal;
- overwegende dat:
- de gemeente de taak heeft om te zorgen dat sociaal-maatschappelijke vraagstukken meegenomen worden in ruimtelijke plannen;
 - de gemeente de menselijke maat dient te bewaken en het perspectief van alle initiatiefnemers (commercieel en niet-commercieel) als uitgangspunt dient mee te nemen in ruimtelijke ontwikkelingen
 - door initiatiefnemers te ondersteunen met kennis over bijvoorbeeld participatie en kwetsbare groepen er betere plannen ontwikkeld kunnen worden die bijdragen aan de kwaliteit van de samenleving;
 - het college in 2009 op verzoek van de raad reeds een onderzoek heeft gedaan naar hoe participatie van bewoners bij bouwplannen onderdeel kan worden van bouwinitiatieven in de stad en geresulteerd heeft in 'De Rotterdamse participatieaanpak'. Deze participatieaanpak is opgenomen in de Rotterdamse Standaard voor Projectmatig Werken (RSPW), maar heeft geen dwingend karakter gekregen;
- verzoekt het college:
- om direct na de vaststelling met de bewoners en Woonstad om tafel te gaan zitten over hoe de bewoners betrokken gaan worden bij de nieuwe vastgoedinfilling van de Wielewaal; en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Büyükçifci, S.R.T. van Baarle,
A. van Zevenbergen, R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers in tweede termijn? Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nog een korte opmerking, denk ik, met betrekking tot de ingediende motie over cameratoezicht. Wat mij betreft zou die gelezen moeten worden als: verzoekt het college dit voor te leggen aan de betreffende commissie. Dat zou voor ons de strekking in ieder geval zijn waarmee wij alsnog deze motie zouden willen handhaven. Maar uiteindelijk zijn wij niet de eerste indiener, maar dat is in ieder geval onze overweging.

De heer **STRUJVENBERG** (lr). Mijnheer de voorzitter. In de commissie gaf de heer Balwantsingh van de PvdA aan meer sociale huurwoningen in dit plan te wensen en daarom ben ik nogal benieuwd wat de Partij van de Arbeid vindt van motie 6 die daarover gaat.

De heer **VONK** (cu-sgp). Toch nog even over de toezegging die aan ons is gedaan. De termijn waarop wij die kunnen verwachten. Volgens mij was die vraag nog niet beantwoord.

De **VOORZITTER**. Wilt u die vraag nog een keer herhalen, mijnheer Vonk?

De heer **VONK** (cu-sgp). De wethouder heeft een toezegging gedaan om naar de raad te komen met een overall plan, maar de vraag over de termijn waarop wij dat plan kunnen verwachten, was nog niet beantwoord.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder, kunt u die vragen nog afdoen en kunt u ook op die motie ingaan of moet u het stuk toch nog hebben? Zij komt er zo aan. Dat is een verzoek aan de medewerkers om die motie in fysieke vorm zo snel mogelijk deze kant op te laten gaan. Maar wellicht dat u nu eerst de vragen kunt beantwoorden.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dan doe ik de vragen in omgekeerde volgorde en begin ik bij de laatst gestelde. Wat betreft de termijn? Ja, mijn ambitie zou zijn om dat voor de kerst bij u te hebben, zodat

wij daar in het nieuwe jaar echt direct met elkaar aan de slag kunnen.
Mevrouw Eskes, u stelt een wijziging voor van het dictum in de motie. Als dat is met de interpretatie zoals wij dat net besproken hebben, dan kan dat en kunnen wij die motie omarmen.
Dan wacht ik nog met spanning op de nieuwe motie.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Balwantsingh?

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ik wil graag straks nog even reageren op de heer Struijvenberg als het kan.

De **VOORZITTER**. Graag nu.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Nu, oké.

De **VOORZITTER**. De wethouder is er niet.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Nou ja, de Partij van de Arbeid is op dit moment heel erg tevreden met de 35% sociaal die gebouwd zal worden in de Wielewaal, plus die 40% middensegment. Wat ons betreft bouwen wij ook voor de leraren en docenten, gezien de druk die er staat op die arbeidsgroepen en wij willen ze graag in de stad hebben. Wat ons betreft zijn wij tevreden.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr). Vanwaar deze draai ten opzichte van de commissie?

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ik zie het niet als een draai. Ik zie het gewoon als ... Ik heb in de commissie gezegd dat de Partij van de Arbeid altijd voor meer sociale huur is. In dit verband zijn wij, als het gaat om de Wielewaal ... Er was 20% afgesproken in het coalitieakkoord, dus wij krijgen 15% meer sociale huur in de Wielewaal. Wat dat betreft is het toch een verschil waar wij heel erg tevreden mee zijn.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mijnheer de voorzitter. Ik krijg nog steeds geen antwoord in de tweede termijn. Wat gaat de

wethouder nou doen met de Wielewaalers? Want hij schoot van de ChristenUnie-SGP naar het CDA en ik zat er nog voor. Ik wil graag antwoord.

De **VOORZITTER**. Wilt u dat combineren met een preadvies op de motie die inmiddels voor u ligt?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dat wil ik zeker combineren en dat was ook de reden dat ik de vragen in omgekeerde volgorde deed. Dat had ik volgens mij vooraf gezegd. Excuus als dat niet goed is overgekomen. Wat wij gaan doen de komende tijd: Stap 1 is dat wij duidelijkheid willen creëren over de toekomst van de Wielewaal en wat mij betreft dus ook dit bestemmingsplan vaststellen. Dat is een heel belangrijke voorwaarde.

Het tweede wat wij gaan doen, is kijken of wij versneld die wijk ook echt op een nieuwe manier daar kunnen realiseren, zodat die wijk er ook echt staat. Dat komt de leefbaarheid ten goede.

De derde. U hebt net een discussie gehad over het veiligheidsaspect in de wijk. Dat wordt voorgelegd aan de commissie en ik heb in de commissie Bouwen en Wonen ook al gezegd dat ik zal toezien op een goed participatieproces, dat ik er belang aan hecht – ook al zijn wij er nu niet uitgekomen – dat wij wel ook in de toekomst verbinding blijven houden met elkaar. Dat is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van Woonstad, maar ik heb ook gezegd dat ik gegeven de bijzondere situatie daar op dit moment ook een regierol voor de gemeente zie en die zal ik ook gaan vervullen.

Dus als ik kijk naar uw motie. Die heb ik net heel snel gelezen en dan kijk ik alleen naar het verzoek. “Verzoekt om na vaststelling met de bewoners en Woonstad om tafel te gaan zitten over hoe bewoners betrokken gaan worden.” Ja, graag. Dat doe ik graag.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Dan wil ik als alles gezegd is de beraadslagingen over de Wielewaal beëindigen en overgaan tot stemming over de ingediende moties en

het raadsvoorstel. Ik ga ervan uit dat iedereen op zijn plek zit. De heer Leewis is afwezig en stemt niet. Hij is gepaard met de heer Vreugdenhil van Leefbaar Rotterdam, dus hebben wij straks in totaal als het goed is 43 stemmen op het bord.

Mijnheer Van Baarle, van de orde.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Van de orde. Ik zou mijn motie die handelt over de evaluatie van het proces rondom de nieuwe Wielewaal, het stuknummer is mij even ontschoten. Stuknummer 8. Die zouden wij willen intrekken.

De **VOORZITTER**. Motie 8, 'Evaluatie proces de nieuwe Wielewaal' wordt ingetrokken.

Mevrouw **ROEST** (gl). Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie heeft behoefte aan een heel korte schorsing om even dingen op een rijtje te zetten. Er zijn veertien moties ingediend en die laatste motie is net pas één minuut geleden binnengekomen in de mail, dus wij zouden graag even drie minuutjes hebben om te overleggen.

De **VOORZITTER**. Dan schors ik de vergadering tot 12.15 uur. De vergadering is geschorst. Mag ik u verzoeken wel in de buurt te blijven? Als de bel afgaat, gaan wij daarna direct over tot stemmen.

(Schorsing.)

Besluitvorming

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Wij brengen als eerste het voorstel onder 10 in stemming. Er zijn geen moties bij. Het is alleen maar een raadsvoorstel, want wij hebben nu een stemvenster volgens de nieuwe regels. Daarna gaan wij over naar agendapunt 13 en daar zijn maar liefst dertien moties voor ingediend. Rara, hoe kan dat? Sommige dingen komen samen.

10. *Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het*

bestemmingsplan 'Carnisse' (nummer 2018-002).

Is iedereen gezeten? Mooi. Dan breng ik in stemming het voorstel onder 10, 'Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Carnisse'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 33 stemmen voor en 10 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

13. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal'.*

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal'. Ik breng als eerste in stemming motie 1, 'College, help bewoners mee te ontwikkelen'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2A, 'Master uitvoeringsprogramma 'Bouwen, Bouwen, Bouwen!'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Motie 3, 'Voer de plannen van de Wielewaalers uit'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PVV en Partij voor de Dieren.

Motie 4, '200 eenlaags levensloopbestendige woningen' breng ik in stemming. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Motie 5, 'Hoge bomen niet kappen'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Motie 6, 'Meer sociale huurwoningen'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Motie 7, 'Extern onderzoek'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Motie 9, 'Houd cameratoezicht in de Wielewaal aan'. In de interpretatie zoals mevrouw et cetera. De motie is met 33 stemmen voor en 10 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, GroenLinks en Partij voor de Dieren.

Motie 10, 'Bouwput van korte duur'. De motie is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aanvaard.

Motie 11, 'Zonnige toekomst voor de nieuwe Wielewaal'. U kunt stemmen. De motie is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en SP.

Motie 12, '0,6 autoparkeerplaats per sociale huurwoning in de Nieuwe Wielewaal' van de Partij voor de Dieren. Mijnheer De Roon, stemverklaring.

De heer **DE ROON** (d66). Dat is de motie 'Natuurinclusief bouwen', toch?

De **VOORZITTER**. Nee, het is de motie over parkeren.

De heer **DE ROON** (d66). Oh, sorry.

De **VOORZITTER**. '0,6 parkeerplaats per sociale huurwoning in de nieuwe Wielewaal'. Dat is motie 12. Geen stemverklaringen? Dan kunt u stemmen. De motie is met 37 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar motie 13, 'Nieuwe Wielewaal natuurinclusief'. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Meestal ben ik wat te laat, maar ik was net te vroeg. De fractie van D66 vindt het heel erg van belang om natuurinclusief te bouwen, alleen is deze motie net te vroeg. Zij is prematuur en in die zin volgen wij ook de uitleg van de wethouder, dus ik stel mijn fractie voor om toch tegen deze motie te stemmen op dit moment.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Waarvan akte. Dan gaan wij stemmen. U kunt stemmen over motie 13, 'Nieuwe Wielewaal natuurinclusief'. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 voor verworpen. Voor stemden de fracties van GroenLinks, DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50Plus.

Dan gaan wij naar de laatste motie: 14, 'Betrokkenheid Wielewaalers'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

Dan het voorstel zelf, 'Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal''. Zijn er stemverklaringen? Er zijn geen stemverklaringen. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Dan zou ik u graag willen voorstellen om nu te schorsen voor de lunchpauze en gezien mijn afwezigheid vanmiddag zou ik u willen voorstellen om akkoord te gaan met een schorsing van een uur en dus de vergadering om 13.30 uur te hervatten. Vindt u dat goed? Dan zie ik u graag terug om 13.30 uur. De vergadering is geschorst. (12.30 uur)

(Schorsing.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 oktober 2018

Notulen van de raadsvergadering van 18 oktober 2018 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 14.

Voorzitter: de heer
drs. ing. R.A.C.J. Simons, derde
vicevoorzitter.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de notulen van de ochtendzitting.

Namens het college zijn tegenwoordig burgemeester de heer ing. A. Aboutaleb (tot 16.00 uur) en wethouders mevrouw J. Bokhove, de heren A. Bonte, M.K.A. Grauss en S. Kasmi, mevrouw B.C. Kathmann, de heren S.A. Kurvers, S. de Langen, R. Moti, A.L.H. Visser en B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen (tot 16.30 uur).

Tevens aanwezig: de heer J. Rozema.

Afwezig met kennisgeving: burgemeester de heer ing. A. Aboutaleb (vanaf 16.00 uur), wethouder de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen (vanaf 16.30 uur) en raadslid de heer S. Leewis.

Griffier: de heer drs. J.M. van Midden.

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT. (Vervolg.)

16. Het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Goedemiddag iedereen. Ik hoop dat de

kroketten hebben gesmaakt en lekkere broodjes die er waren. Wij zijn volgens mij nu aanbeland bij agendapunt 16. Daar wil ik de heer Van Baarle het woord geven. De heer Van Baarle ziet ervan af. Dan wil ik de heer Eerdmans het woord geven.
Agendapunt 16.

De heer **EERDMANS** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het programma Veilig, daarover praten wij momenteel. Dat is een programma en het idee daarachter is eigenlijk het volgende, zoals u al weet. Eerst praat de oude raad over dat programma en legt zijn input vast en vervolgens komt het programma na de verkiezingen weer in de raad terug en zullen de nieuwe raad en ook het college daar weer een eigen input op geven. Zo hebben wij het ook gedaan. Zo was het de vorige keer ook en u kunt zich dus voorstellen dat ik in grote lijnen namens mijn fractie mij prima kan vinden in dit programma.

Echter, er is ook weinig veranderd ten opzichte van de vorige editie en dat is jammer, want ik kan zeggen, behalve de ontspanning van de heer Wijbenga die hij toevoegt op het element 'polarisatie en onrust' – kortom wat meer kopjes thee drinken, stel ik mij zo voor, wethouder; de kopjes thee op tafel – is er niet zo veel veranderd in het nieuwe programma Veilig voor de komende jaren. Straatintimidatie staat er gelukkig nog steeds in, patsercontrole, Skaeve Huse, verkeersaso's aanpakken. Dat zijn de thema's die u gewend bent van Leefbaar Rotterdam, die nog steeds beklemtoond worden. Maar wij vinden het jammer dat er zo weinig extra ambitie is toegevoegd aan dit programma. Niet erg veel nieuwe invalshoeken. Ook niet veel meer targets. Sterker nog: het zijn exact dezelfde targets als vier jaar geleden, precies dezelfde drie en dat toont niet enorme progressie op de

doelen die u stelt. Het is een beetje – als ik het mag samenvatten – vooral het doel dat de veiligheid niet achteruitgaat in plaats van dat je zegt: met elkaar willen wij die veiligheid in Rotterdam een stuk verder brengen.

Wat ons opviel en het is raar: dat in het boekwerk, anders dan in het voorstel, onder punt 2 nog steeds de koppeling 'radicalisering, polarisatie en onrust' staat. Dat is vreemd, want wat heeft radicalisering nou echt te maken met onrust. Wij begrijpen wat u bedoelt met onrust en polarisatie. Wij weten ook wat onrust kan brengen in de stad, maar of daar nou het thema radicalisering direct bij hoort? Het is opmerkelijk. Graag nog een reactie daarover, want ik dacht dat u aan de slag ging in de redactie om dat uit elkaar te trekken.

Dan vinden wij dat er ook een paar dingen ontbreken in dit boekwerk en dat zit hem eigenlijk vooral op twee punten. Wij hebben het daar ook in de commissie over gehad. Het eerste is dat de strijd tegen vuurwapens ontbreekt als voornemen, als intensivering en wij hebben helaas gisterochtend bij de Oudedijk weer van een zeer tragisch schietincident gehoord. U weet het: er was iemand die een pistool leeg heeft gelost op een persoon, in alle vroegte op een kruispunt – wij kennen het allemaal, een druk kruispunt in Kralingen, veel fietsers, veel schoolgaande kinderen – met een hoop onrust tot gevolg. Vraag aan de burgemeester: is er al zicht op de dader? Volgens mij is hij nog voortvluchtig als ik de laatste berichten moest vernemen. Maar wij willen dat dit wildwestgedrag stopt. Wij vragen u ook om een bewonersavond te beleggen in Kralingen, want er is heel veel onrust, ook onder ouders van kinderen die naar school gaan, schoolgaande kinderen die daar ook getuige van waren in het Kralingse. Het heeft zeer veel onrust en ook een schok teweeggebracht.

Wij komen ook mede in verband met dit incident met een motie. Samengevat had zij 'Elk wapen is er één te veel' kunnen heten. Het is de motie 'Intensieveer aanpak vuurwapens', medeondertekend door

collega's Karremans en Verkoelen, met daarin het verzoek aan het college om de aanpak van illegale vuurwapens als zesde intensivering aan het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' toe te voegen.

En dan, voorzitter, de politie zelf, de bereikbaarheid van de politie. Wij hebben het daarover gehad. Wij hebben gezegd tegen de burgemeester: graag meer fysieke politieposten in de stad, openstelling daarvan. De burgemeester heeft toegezegd te kijken naar bestaande wijkvoorzieningen die zich kunnen lenen voor het doen van aangifte, het bezoeken van de politie in een kantoor, fysiek, face to face. Pernis was daar een heel mooi voorbeeld van. Ik weet het nog heel goed: daar zaten in hetzelfde wijkkantoor de VraagWijzer, Handhaving, Stadsbeheer en een politieagent, die kon je daar bij een inloopsprekkuur altijd spreken. Dat zouden wij graag terugzien op zo veel mogelijk plekken. Graag nog een keer de bevestiging dat u dat met de politie zult opnemen.

Tegelijk blijven wij u actief volgen op de lobby voor vijfhonderd meer agenten in Rotterdam erbij en het terugdraaien van het afgenomen aantal politieposten in de stad.

Tot slot, voorzitter, de betere bereikbaarheid. Wij hebben een punt gemaakt van het bereikbaar zijn van de wijkagenten. Wij weten allemaal hoe belangrijk de wijkagent is – hoe vaak die door de wijk loopt, in de wijk bekend is – en hoe bewoners daaraan hechten, maar als ik u hier vraag wie zijn wijkagent kent, dan is het antwoord bijna altijd: wij weten het niet. En dan zijn wij nog ingevoerde personen.

Het is een zeer belangrijk persoon die een spilfunctie in de wijk vervult tussen de bewoners en de veiligheid. Wij vinden dat zij, net als de wijkconciërge en de wijkhandhaving gewoon met een mailadres en een foto vermeld moeten staan op de website van de gemeente en ook op die van politie.nl.

Mijn wijkagent heet Jan Kreuk. Als ik kijk naar Jan Kreuk op politie.nl, dan staat

daar: “Jan Kreuk is bereikbaar via 0900-8844.” Dat is dus gewoon een algemeen politienummer en dan moet je een boodschap achterlaten. Werkt niet. Veel te hoge drempel. Dat vinden mensen ook te veel moeite. Wij willen Jan Kreuk gewoon met een mailadres zien, dat als het nodig is wij de wijkagent kunnen bereiken. En dat zal heus niet tien keer of twintig keer per dag door dezelfde persoon gebeuren, maar wel zo nu en dan, als je iets treft in de wijk waarvan je zegt: daarvan willen wij toch graag dat de wijkagent er in ieder geval mee bekend is. Daarom, voorzitter, de motie twee van Leefbaar Rotterdam – en dit was de nummer één. De motie ‘De wijkagent beter bekend. “Verzoekt het college samen met de politie-eenheid Rotterdam te zorgen voor brede bekendheid van de bewoners met hun wijkagent op de gemeentewebsite en de politiewebsite per wijk de wijkagent voor te stellen met foto en mailadres, zodat snel contact gelegd kan worden en dit uiterlijk voor 1 februari 2019 te hebben gerealiseerd. En gaat over tot de orde van de dag.” Ik kan u melden, burgemeester: deze motie is door iedereen ondertekend, dus die gaat het halen.

(Gelach.)

Ik zie u even twifelen, maar het gaat echt gebeuren. Dat was mijn bijdrage. Zijn er nog vragen?

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Ja, ik heb nog wel een vraag, inderdaad. Bij de laatste motie sluiten wij ons als Partij van de Arbeid heel graag aan. De wijkagent wat meer op het schild hijsen, zeg maar, dat vinden wij ook erg belangrijk. Wij zien ook echt die cruciale rol van die wijkagenten. Alleen is de noodroep van wijkagenten – ik spreek er namelijk ook best veel – ook wel dat zij de afgelopen jaren zichzelf steeds meer een halve welzijnsmedewerker voelen. Vaak moeten zij veredeld jongerenwerk doen. Dus dan is mijn vraag aan Leefbaar Rotterdam, aangezien u in de vorige periode ook al regelmatig gepleit hebt voor een verdere

afkalking van dat soort werkzaamheden in de wijken die juist de sociale structuur van die wijken versterkt, of wij ook Leefbaar Rotterdam in de nabije toekomst aan onze zijde kunnen vinden als wij de sociale cohesie proberen te versterken en de diepte zoeken in die wijken om het welzijnswerk te verstevigen. Want als u de wijkagenten zo belangrijk vindt, dan moet u die hartenkreet ook ter harte nemen.

De heer **EERDMANS** (lr). Ik kan zover met u meegaan: ik heb daar in de jaren negentig weleens wat over geschreven: “De politie als kop van jut”. De politie krijgt als een stoffer en blik alles op haar pad gelegd wat niet bij de politie hoort. Of je daartegenover moet stellen dat er veel meer moet gebeuren in de softe sector, zeg maar, aan welzijn enzovoort? Ik heb de indruk van mijn wethoudersperiode dat er heel veel gebeurt, dat wij dat ook actief hebben bepleit. Niet alles, dat klopt. Er zijn ook dingen weggegaan in de loop van de tijd in het welzijnskader, maar de politie moet in ieder geval niet opgescheept worden met oneigenlijke taken, dat ben ik helemaal met u eens. Overigens stoppen wij nu ook de gaten weer dicht die de wijkagent moet vullen bij de directe hulpverlening, want daar zien wij ook de noodkreet van de burgemeester: “Meer agenten alsjeblieft.” Wij zien nu wijkagenten gewoon op de bus zitten en dat is niet de bus naar Blijdorp, maar de politiebus. Dat is jammer, want daar zijn zij niet voor.

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Als ik het goed begrijp uit het antwoord, inderdaad, en als wij zeggen dat wij veel waarde hechten aan de wijkpolitie, dan hechten wij ook veel waarde aan die zachte kant, eigenlijk. Het is ook wat u zegt: wij moeten wel proberen om te zorgen dat de politie niet heel de tijd aan de zachte kant moet optreden om de gaten dicht te lopen van jongerenwerk, welzijnswerk et cetera. Houd de politie sec bij de politietaak en mijnheer Van Eikeren, wij vinden elkaar als daarop versterkt moet worden. Dat is wat ik hoor, dus.

De heer **EERDMANS** (lr). Wij vinden elkaar hier en ik zou zeggen: woordvoerder welzijn bij ons is de heer Van Elck. Volgens mij zie ik die alleen maar nee schudden. Daar zult u dan het debat mee moeten voeren over het welzijnsgebied. Voor mij geldt dat de politie inderdaad geen resttaak van de samenleving is, maar echt primair politie en handhaven. Als er verder geen vragen zijn, dan sluit ik af.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Eerdmans heeft twee moties ingediend:

Motie 1, Intensiver aanpak vuurwapens

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;
constaterende dat:
- de handel in vuurwapens in Rotterdam een onverminderd groot probleem is;
- er in 2017 twee keer zo veel illegale automatische vuurwapens in beslag werden genomen als in het jaar 2013;
- automatische vuurwapens steeds vaker ingezet worden bij liquidaties in het drugsmilieu;
overwegende dat:
Rotterdam een spilfunctie vervult voor de handel in illegale automatische vuurwapens en munitie;
verzoekt het College:
als zesde intensivering aan het programma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’ toe te voegen:
de aanpak van illegale vuurwapens;
en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. B.J. Eerdmans, V.P.G. Karremans,
P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2, De wijkagent beter bekend

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling

van het programma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;

constaterende dat:

- met de vorming van de nationale politie meer dan de helft van de politiebureaus en politieposten uit de wijk is verdwenen;
 - de wijkagent een onmisbare en waardevolle schakel in de veiligheidsketen is;
 - de wijkagent weet wat er speelt in de wijk en zo vroegtijdig problemen kan oplossen, overwegende dat:
 - de wijkagent het primaire aanspreekpunt is voor veiligheid in de wijk;
 - heel veel bewoners desondanks niet weten wie de wijkagent is of hoe deze makkelijk te bereiken is;
- verzoekt het college:
- samen met de politie-eenheid Rotterdam te zorgen voor brede bekendheid van bewoners met hun wijkagent;
- op de gemeentewebsite en politiewebsite per wijk de wijkagent voor te stellen met foto en emailadres zodat snel contact gelegd kan worden;
- dit uiterlijk vóór 1 februari 2019 gerealiseerd te hebben;
en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. B.J. Eerdmans, V.P.G. Karremans,
T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen,
R.T.J. van der Velden, M.J.P. Meeuwissen,
E.C. Eskes, N. el Ouali,
A. van Zevenbergen, L.L.P.R. Roest,
G.J. Engberts, S.R.T. van Baarle

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Eigenlijk moet de heer Van Baarle natuurlijk de laatste spreker zijn, want hij was te laat bezig, maar ik zal met mijn hand over mijn hart strijken en hem het woord geven.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Het was een heftig debat in de commissie, want – o jee – ik noemde het woord ‘etnisch profileren’, het e-woord en toen klommen de heren Eerdmans en Karremans in de boom en gaven aan: etnisch profileren, wij geloven dat niet zo. Wij moeten die rapporten maar zien. Wij

moeten dat bewijs maar zien. Nou, ik zal u ter harte komen. Ik heb een kleine bloemlezing van een aantal rapporten en stukken waarin gehandeld wordt over het voorkomen van etnisch profileren en die zou ik volgaarne met een mooie DENK-strik eromheen aan de heren Eerdmans en Karremans willen overhandigen. Voorzitter, dat is belangrijk omdat etnisch profileren soms een beetje de olifant in de kamer is. Dat constateer ik ook in de toezegging, de uitvoering, de afdoening van de toezegging van de burgemeester. Er zijn heel belangrijke zaken toegevoegd aan het veiligheidsstuk, waarvoor dank, maar het woord etnisch profileren wordt niet genoemd en wat mij betreft draagt het noemen van een woord bij aan het onderkennen en het oplossen van het probleem, dus vandaar de motie 'De olifant in de kamer' om dat woord eraan toe te voegen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Ik zie de heer Karremans staan. Ik neem aan dat u een vraag hebt.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Bedankt. Ik vind het altijd leuk om cadeautjes te krijgen. In de commissie – en daarvoor overigens ook – had de heer Van Baarle het uitdrukkelijk over meerdere wetenschappelijke rapporten. Ik heb hier nu – even kijken, hoor – één, twee, drie, vier, vijf, zes blaadjes, geen plaatjes. Als dit het is? Ik ga het met alle liefde lezen, maar mijn vraag is even: is dit alles? Zo niet, dan zouden wij de beschikking willen hebben over alle, de volledige rapporten waar u het over had. Ik ga er zomaar van uit dat dat honderden pagina's zijn, gezien de woorden die u daarbij gebruikte. Of wij die ook zouden mogen krijgen.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Uiteraard, voorzitter. Ik ben niet de beleidsmedewerker van de heer Karremans, dus ik heb een snelle bloemlezing voor u gemaakt. Daarmee kom ik u al heel erg tegemoet en die andere rapporten kunt u zeker van mij krijgen.

Ik ga door. Wij hebben het in de commissie gehad over diversiteit bij de politieorganisatie. Wat mij betreft is het erg van belang dat wij ervoor zorgen dat een politieorganisatie een afspiegeling is van de bevolking en daar heb ik een motie over waarin wij de burgemeester oproepen om dat ter hand te nemen; medeondertekend door NIDA.

Dan heb ik nog een tweetal moties. Daar is in de commissie uitvoerig over gesproken. Daar zal ik niet te lang bij stilstaan. Wij zijn een voorstander van stopformulieren. Daar hebben wij een motie over. Wij zijn ook een voorstander van een inclusieve politieorganisatie. Wij vragen de burgemeester om te lobbyen voor het aanpassen van de code lifestyle-neutraliteit.

Dan ga ik door. Wij hebben ook met elkaar gesproken over het handelingskader proactief controleren. Ik heb daar een motie over die ik in overweging heb. Een van de punten die ik daarin heb staan, is dat het handelingskader proactief controleren deel moet uitmaken van het monitoren van de vakontwikkeling van de agenten. Als de burgemeester mij kan overtuigen dat dit reeds staand beleid is, dan houd ik haar achter de hand.

Tot slot heb ik een motie over hulpverleners. Helaas krijgen hulpverleners met geweldsincidenten en discriminatie-incidenten te maken en ik vind dat wij daar wat aan moeten doen. Mevrouw Hoogwerf heeft dat ook eerder terecht in deze raad geadresseerd en daarom heb ik een motie die breed ondertekend is – Leefbaar Rotterdam, 50PLUS en NIDA tekenen mee – om dat op te nemen in het veiligheidsprogramma en daarvoor een plan van aanpak op te stellen. Dan dank ik u bijzonder vriendelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. U hebt één, twee, drie, vier, vijf moties ingediend:

Motie 3, De olifant in de kamer

constaterende dat:

- etnisch profileren bij de politieorganisatie helaas voorkomt;
- etnisch profileren in strijd is met de wet en het vertrouwen in de politie ondermijnt;
- zelfs met de afdoening van de burgemeester waarmee een toevoeging aan de onderliggende stukken wordt gedaan inzake discriminatie en de politie het woord 'etnisch profileren' niet wordt genoemd;

van mening dat:
de oplossing van een probleem begint met het benoemen ervan;
verzoekt de burgemeester:
het woord 'etnisch profileren' op te nemen in de strategische thema's veiligheid en het veiligheidsprogramma;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle

Motie 4, Instroom en uitstroom

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 16 over het 'veiligheidsprogramma'; constaterende dat:

- diversiteit van de instroom bij de politieorganisatie van groot belang is voor een diverse politieorganisatie;
- de Nationale Politie op dit moment werk maakt van het bevorderen van de diversiteit bij de politieorganisatie, onder andere middels het programma 'de kracht van het verschil';
- op dit moment de diversiteit van de instroom bij de politieorganisatie ligt op 18% en daarmee de doelstelling van diversiteit van de instroom niet wordt gehaald;
- uit landelijke cijfers blijkt dat bepaalde groepen hogere uitstroom vertonen binnen (het opleidingstraject van) de politieorganisatie en het daarom van belang is om zicht te hebben op de diversiteit binnen de uitstroom voor het waarborgen van een diverse politieorganisatie;

van mening:
dat inzet gepleegd dient te worden om de politieorganisatie een organisatie te laten

(blijven) zijn die in verbinding staat met de samenleving en dat diversiteit hieraan bijdraagt;
verzoekt de burgemeester:
- in overleg te treden met de korpschef met als inzet om:
I. de diversiteit van de instroom bij de politieorganisatie verder te versterken en hier (aanvullende) inzet op te laten plegen;
II. vinger aan de pols te (laten) houden ten aanzien van de diversiteit van de uitstroom bij de politieorganisatie teneinde maatregelen te kunnen nemen om een hogere uitstroom van bepaalde groepen te kunnen tegengaan;
III. de politie-eenheid Rotterdam voorop te laten lopen op deze twee bovengenoemde punten;
- hierover te rapporteren aan de raad;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, N. el Ouali

Motie 5, Inclusieve politieorganisatie

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 16 over het 'veiligheidsprogramma'; constaterende:
dat het dragen van religieuze uitingen zoals hoofddoekjes, keppeltjes en kruistekens op grond van de gedragscode lifestyle-neutraliteit voor politieagenten in functie verboden is;
is van mening:
dat iedereen binnen de grenzen van de wet uiting moet kunnen geven aan zijn of haar identiteit en dat de diversiteit in het politiekorps vergroot moet worden;
verzoekt de burgemeester:
zijn onbegrensde en onmetelijke lobbyvaardigheden in te zetten in de richting van de politieleiding en de regering teneinde de gedragscode lifestyle-neutraliteit zodanig aan te passen dat religieuze uitingen zoals hoofddoekjes, keppeltjes en kruistekens voor politieagenten in functie toegestaan worden;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle

Motie 6, Pilot stopformulieren

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 16 over het 'veiligheidsprogramma'; constaterende dat:

- het vertrouwen in de politie voor een belangrijk deel bepaald wordt door het contact dat Rotterdammers met de politie hebben;
 - het beeld dat de politie mogelijk etnisch profileert het vertrouwen in de politie schaadt en dit ten koste gaat van effectiviteit van de politie;
- overwegende dat:
- iedereen binnen de grenzen van de wet uiting moet kunnen geven aan zijn of haar identiteit en dat de diversiteit in het politiekorps vergroot moet worden;
 - het risico op (onbewust) etnisch profileren het best kan worden tegengegaan door agenten daar in opleiding, training en dagelijkse praktijk bewust van te maken;
 - het werken met stopformulieren, waarmee de reden van staandehouding wordt gemotiveerd, in Spanje en het Verenigd Koninkrijk positief heeft gewerkt, terwijl de administratieve lasten nauwelijks zijn toegenomen;
- verzoekt de burgemeester:
- in overleg met de politie-eenheid Rotterdam een pilot met stopformulieren te starten;
 - de gemeenteraad te informeren over de voortgang en uitkomsten van deze pilot;
- en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle

Motie 7, Blijf af van onze hulpverleners

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 16 over het 'veiligheidsprogramma'; constaterende:

- dat er helaas sprake is van geweldsincidenten tegen hulpverleners;
 - de cijfers uit de Monitor Discriminatie 2017 laten zien dat het aantal discriminatie-incidenten tegen politieagenten opnieuw is toegenomen;
- van mening dat:
- hulpverleners en politieagenten zeer belangrijk werk doen en dat geweld tegen en discriminatie van hulpverleners met kracht dient te worden bestreden;
- verzoekt het college:
- de bestrijding van geweldsincidenten en discriminatie van hulpverleners en politieagenten tot een formeel onderdeel te maken van de strategische thema's veiligheid en het veiligheidsprogramma;
 - op grond hiervan een concreet plan van aanpak op te stellen, met onder andere inzet op de intensivering van voorlichting in samenwerking met relevante partners;
- en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, B.J. Eerdmans, P.J.H.D. Verkoelen, V.P.G. Karremans, N. el Ouali. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Veiligheid is voor de Rotterdamse VVD een absolute topprioriteit. Dat blijkt wel uit het coalitieakkoord en de intensiveringen op dit gebied. Dat het ook topprioriteit is van onze burgemeester en dit college blijkt uit het plan 'Veilig@Rotterdam' dat nu voorligt. Daar is de Rotterdamse VVD blij mee, maar voordat iedere Rotterdammer zich in zijn of haar stad, buurt of straat veilig voelt zijn wij niet tevreden. Ik ga hier daarom niet nog een keer vertellen dat wij de komende vier jaar het cameratoezicht gaan uitbreiden, shishalounges gaan sluiten, haatimams gaan aanpakken, ondermijnende criminaliteit nog harder gaan aanpakken en doorgaan met preventief fouilleren en de patseraanpak omdat misdaad niet mag lonen in onze stad.

Nee, voorzitter, ik wil u meenemen naar vrijdag 16 februari van dit jaar. Ik had toen namelijk het voorrecht om met de politie Rotterdam een nachtdienst mee te draaien. Dat deed ik omdat ik met eigen ogen wilde zien en wilde begrijpen waar zij mee te maken krijgen, wat zij denken, wat er beter kan en wat wij als politiek daaraan kunnen doen. Het was de nacht – en ik hecht er waarde aan dat te zeggen – dat ik voor het eerst achterin een politiebusje zat. We, want ik voelde mij toch een beetje deel van het team, hadden een aantal meldingen afgehandeld toen we werden opgeroepen voor een winkeldiefstal bij een groot warenhuis in het centrum van Rotterdam. Twee vrouwen waren door de beveiliging gepakt voor de diefstal van een aantal kleren, waarvan de waarde vermoedelijk niet boven de honderd euro uitkwam. Beelden bekeken, verdachten het busje in, naar het bureau. Ze spraken geen of nauwelijks Nederlands. Er moest dus een tolk ingezet worden en zo begon moeizaam maar zeker de administratieve molen te draaien. Verhoor, verklaringen, proces-verbaal, overleg met de plaatsvervangend hulpofficier van justitie, allemaal voor een winkeldiefstal van nog geen honderd euro. Toen wij een uur binnen zaten en ik al mijn vierde automaatkoffie – wat overigens ook nog een verbeterpuntje is – had geconsumeerd, kwam er een melding binnen van een persoon die op het spoor zou lopen. Levensgevaarlijk natuurlijk en hoewel de handen van de agenten jeukten, waren zij tegelijkertijd gebonden.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Mijnheer de voorzitter. Ik hoor u zeggen dat de VVD topprioriteit aan veiligheid geeft. Kunt u verklaren waarom in het begrotingsdocument op plaats 13 van 14 in de coalitietargets pas veiligheid voorkomt? Dat vind ik namelijk zeer zorgwekkend.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Voor mij zit er geen ranglijst in de colleegetargets en de begroting, dus dat is allemaal gelijkwaardig; zo gaan wij daarmee om.

Goed, koffie had ik gehad. Even kijken. Ze liepen op het spoor. Hun handen waren gebonden, met tragische ironie. Zij mochten niet weer de straat op totdat alle administratieve handelingen die bij de winkeldiefstal van nog geen honderd euro kwamen kijken, voltooid waren. Duur: tweeënhalf tot drie uur.

Nu is een goede administratieve afhandeling natuurlijk belangrijk voor de rechtsgang, dat begrijp ik, maar dat twee agenten bijna drie uur van straat zijn vanwege een simpele winkeldiefstal is toch wel heel overdreven. Dat vonden de agenten overigens ook. Zij accepteerden het echter. Maar de Rotterdamse VVD accepteert dat niet. Wij accepteren dat niet omdat het de directe inzetbaarheid van politieagenten aantast en daarmee de veiligheid op straat. En wij accepteren het niet, zacht gezegd, omdat het niet bepaald goed is voor de motivatie van onze politieagenten. Helemaal als je bedenkt dat wij in Rotterdam al te weinig agenten hebben, is het onverteerbaar dat de inzetbaarheid van agenten die wij wel hebben zo wordt beperkt door tijdrovende procedures die voortvloeien uit relatief geringe delicten. Daarom dient de Rotterdamse VVD samen met het CDA, Leefbaar Rotterdam, ChristenUnie-SGP, Partij van de Arbeid, 50PLUS en mijn vrienden van DENK een motie in die het college oproept zo snel mogelijk met de betrokken ministers en de politiechef van de politie Rotterdam in gesprek te gaan om te kijken hoe wij deze administratieve regeldruk kunnen verminderen, voor meer blauw op straat en minder achter de computer en die heb ik hier.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Mijn vraag is: wordt het opstellen van een proces-verbaal uitgelegd als regeldruk? Want volgens mij is het vrij essentieel dat er op een degelijke wijze een proces-verbaal wordt opgenomen. Dan is het mij om het even ... Ik snap de voorbeelden van honderd euro, maar diefstal is diefstal. Het kan ook gaan om duizend euro of meer, maar het gaat erom dat als een persoon van een strafbaar feit

wordt beticht, dat goed wordt gedocumenteerd, zodat de rechtsgang goed is. Dus om het scherp te stellen, is regeldruk – want dat is wat ik uit uw verhaal destilleer – het opstellen van een proces-verbaal voor een simpel delict, het probleem? Wat stelt u dan daarvoor in de plaats voor? Anders had ik haar ook graag ondersteund, maar ik zag daar nogal een praktisch probleem.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Het gaat inderdaad om het opstellen van het proces-verbaal en volgens mij heb ik in mijn betoog ook genoemd dat een proces-verbaal belangrijk is voor de rechtsgang, maar drie uur voor het opstellen van een proces-verbaal en al die administratieve dingen waar heel veel inefficiënties in zitten, daar gaat het om en wij vragen het college simpelweg te kijken en in gesprek te gaan met de minister om te zien of dat beter kan. Je zou er bijvoorbeeld aan kunnen denken dat het afgehandeld zou kunnen worden door andere bevoegde instanties, een simpele winkeldiefstal.

De heer **EERDMANS** (lr). U sprak over uw vrienden van DENK. Volgens mij hebt u ook vrienden in Den Haag en er zit zelfs een minister van uw partij, de heer Grapperhaus. Is het niet zo ...

(Rumoer in de raadzaal.)

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat klopt niet.

De heer **EERDMANS** (lr). Oh, sorry, CDA. Ja, excuus. Het zijn dezelfde vrienden. Er zijn contacten voor in Den Haag om een vraag neer te leggen. Ik kan mij zo voorstellen dat u dat gedaan hebt en zo wat was de reactie? Of gaat u dat alsnog doen? En daarbij: ik vind drie uur lang – dat ben ik met u eens en ik onderschrijf ook deze motie – maar ik vind acht maanden ook wel een beetje lang. Als u in februari zoiets ontdekt, moet het dan zolang duren voordat dat via de VVD hier komt of elders komt?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat waren uw vragen?

De heer **EERDMANS** (lr). Dat waren mijn vragen, ja.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. In februari zat ik nog niet in deze gemeenteraad. Vervolgens hadden wij verkiezingen. Vervolgens moest ik een coalitie in elkaar timmeren. Wij hadden reces en wij zijn nog met andere dingen bezig geweest. Wij bespreken nu het plan 'Veilig' en ik zou zeggen: dit is een hartstikke mooi moment om dit naar voren te brengen. Het is ook morgen nog lang niet geregeld, dus wat dat betreft staan wij nog aan het begin, maar ik vind het een interessante constatering.

De vraag over de lijnen naar Den Haag. Ja, die zetten wij natuurlijk zo goed mogelijk in, alleen is de heer Grapperhaus inderdaad van het CDA, de partij waar de heer Eerdmans misschien ook nog contacten heeft. Dat weet ik niet, of die inmiddels zijn doorgesneden of niet. Maar misschien kan hij helpen, zou ik zeggen, ja.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Bent u klaar met uw betoog?

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik heb een motie.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Karremans heeft de volgende motie ingediend:

Motie 8, Meer politie op straat, minder achter de computer

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022'.
constaterende dat:

politieagenten bij de afhandeling van onder andere winkeldiefstallen – dus soms voor diefstal van een armbandje van 3 euro – uren van straat zijn vanwege de administratieve afhandeling hiervan; overwegende dat:

- de administratieve lasten de directe politiecapaciteit inperken en daarmee het niveau van veiligheid in de stad aantasten;
- we in Rotterdam al een tekort aan politieagenten hebben;
- onnodige en tijdrovende procedures niet ten goede komen aan de motivatie van politieagenten;

verzoekt het college:

- om zo snel mogelijk samen met de bevoegde minister(s) om tafel te gaan om te kijken hoe de administratieve regeldruk op politieagenten als gevolg van bijvoorbeeld winkeldiefstallen waarbij een relatief geringe waarde aan het economisch verkeer wordt onttrokken, verminderd kan worden, zodat zij weer sneller inzetbaar zijn;
 - om zo snel mogelijk samen met de politiecommissaris van de Politie Rotterdam te kijken wat er direct gedaan kan worden om de administratieve regeldruk op agenten te verminderen.
 - om hierin te betrekken dat mogelijk bijzonder opsporingsambtenaren (boa's) bepaalde taken eventueel zouden kunnen overnemen;
- en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. V.P.G. Karremans, B.J. Eerdmans, E.C. Eskes, T.J. Vonk, K.J.P. van Eikeren, S.R.T. van Baarle, P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Voor ons ligt wat NIDA betreft een goede basis om de veiligheid in de stad verder te verbeteren. Ik noem extra investering in de aanpak van de georganiseerde misdaad nodig. Een verbinding en een verbreding van de aanpak van extremisme, van links tot rechts, van religieus tot antireligieus, nodig. Extra aanpak voor recidivisten,

woonoverlast, et cetera, nodig. Hier en daar zien wij wel risico's en verbeterpunten, maar daar komen wij ook bij de bespreking van de onderliggende actieplannen nog verder over te spreken, voorzitter en er staan natuurlijk ook zaken in waar wij minder blij mee zijn. Ik noem de Skaeve Huse en andere, maar ook dat moge duidelijk zijn.

En verder is het goed om op te merken, voorzitter – ik wil het toch gezegd hebben – dat de wereld, Nederland, maar ook onze stad Rotterdam, wat criminaliteit betreft nog nooit zo veilig is geweest. Dit terwijl wij ons nog steeds en vaker onveiliger voelen en daar moeten wij wat mee. Dat is de beleving, wat ook als feit naar boven komt op het moment dat wij daarop inzoomen. Dit raakt niet alleen aan ons veiligheidsbeleid, maar vooral aan ons samenlevingsbeleid, waarover later dit jaar nog meer.

Wat wij nog wel missen in dit veiligheidsplan is de relatie tussen burgers en de politie en de politieorganisatie zelf. De relatie tussen burgers en politie is namelijk essentieel voor een goed veiligheidsplan en het politiewerk gaat twee kanten op. De ervaring leert dat wij dit nog veel verder kunnen verbeteren met aandacht voor de bescherming van hulpverleners enerzijds, waaronder de politie, en het overbruggen van de kloof tussen de politie en jongeren, zoals ook genoemd in het coalitieakkoord: het overbruggen van de kloof tussen politie en jongeren. Daarom vanuit NIDA vier aan elkaar gerelateerde moties op die punten en enkele in samenwerking met andere partijen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Kunnen de moties in ontvangst worden genomen?

De heer **EL OUALI** (nida). Voorzitter, de eerste gaat voor aandacht voor de vertrouwensrelatie tussen burgers en politie in het algemeen. De tweede en derde motie zetten in op een goede relatie tussen burgers en politie ongeacht afkomst of leeftijd. De vierde motie gaat om het

beschikbaar stellen van waardevolle politiegegevens van de meningspeiling die nu wordt gedraaid voor onderzoekers ter verbetering van de aanpak. En daarmee rond ik af.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer El Ouali heeft de volgende moties ingediend:

Motie 9, Iedereen evenveel vertrouwen in de politie

‘De gemeenteraad van Rotterdam op 18 oktober 2018 in vergadering bijeen voor de vaststelling van het veiligheidsprogramma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;

constaterende dat:

- uit onderzoek blijkt dat ‘Nederlanders met een ‘niet-westerse’ migratieachtergrond 12% minder vertrouwen hebben in de politie dan autochtone Nederlanders’¹;
- mensen die meer vertrouwen in de politie hebben, meer samenwerken met de politie en vaker bereid zijn om informatie te delen met de politie²;
- een hoog vertrouwen in de politie onder alle bevolkingsgroepen van cruciaal belang is voor een effectieve samenwerking tussen burgers en de politie;

overwegende dat:

- in het Veiligheidsprogramma 2018-2023 veel strategische waarde wordt toegekend aan een goede samenwerking tussen burgers en de politie;
- dat het daarom belangrijk is om heldere doelen vast te stellen die hieraan uitdrukking geven;

- in het coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam 2018-2022’ wordt gestreefd naar overbrugging van de kloof tussen politie en jongeren;

verzoekt het college:

er bij de politie op aan te dringen om als doelstelling te formuleren dat burgers met welke culturele achtergrond dan ook even tevreden zijn over de bejegening bij het laatste politiecontact en evenveel vertrouwen hebben in de politie; en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. el Ouali, S.R.T. van Baarle,
K.J.P. van Eikeren, N. Arsieni

¹

<https://controlealtdetele.nl/gemeenteraad#vertrouwen>

² [https://ccv-](https://ccv-secondant.nl/platform/article/vertrouwen-in-de-politie-blijft-bij-sommige-burgers-achter/)

[secondant.nl/platform/article/vertrouwen-in-de-politie-blijft-bij-sommige-burgers-achter/](https://ccv-secondant.nl/platform/article/vertrouwen-in-de-politie-blijft-bij-sommige-burgers-achter/)

Motie 10, Targets vertrouwen en tevredenheid politie

‘De gemeenteraad van Rotterdam op donderdag 18 oktober 2018 in vergadering bijeen voor de bespreking van het veiligheidsprogramma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;

constaterende dat:

- uit de Veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat 54% van de mensen in Rotterdam vindt dat de politie er voor je is als het er echt om gaat¹;
- uit de veiligheidsmonitor blijkt dat de politie een 6,5 scoort op het onderdeel vertrouwen in de politie;
- burgers die meer vertrouwen in de politie hebben, meer samenwerken met de politie en een hogere meldingsbereidheid hebben²;

overwegende dat :

- in het Veiligheidsprogramma 2018-2023 veel strategische waarde wordt toegekend aan een goede samenwerking tussen burgers, ondernemers en de politie;
- dat het daarom belangrijk is om heldere doelen vast te stellen die hieraan uitdrukking geven;

- in het coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam 2018-2022’ wordt gestreefd naar overbrugging van de kloof tussen politie en jongeren;

verzoekt het college:

- er bij de politie op aan te dringen om doelstellingen³ te formuleren ter verbetering van het vertrouwen in en tevredenheid over de politie zoals gemeten door de veiligheidsmonitor; en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. el Ouali, S.R.T. van Baarle,
K.J.P. van Eikeren, N. Arsieni

¹ <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=81928ned&D1=a&D2=0&D3=0,23&D4=I&HDR=G1,G3,G2&STB=T&W=T>

² <https://ccv-secondant.nl/platform/article/vertrouwen-in-de-politie-blijft-bij-sommige-burgers-achter/>

³ Concept: Bijvoorbeeld om het vertrouwen in de politie toe te laten nemen van een 6,4 tot een 8 | het percentage mensen dat vindt dat de politie er voor je is als het er echt om gaat toe te laten nemen van 53% tot 75% | het percentage burgers dat tevreden is over het functioneren van de politie in de buurt toe te laten nemen van 27% tot 60%.

Motie 11, Stel informatie MEOS app beschikbaar

‘De gemeenteraad van Rotterdam op 18 oktober 2018 in vergadering bijeen voor de vaststelling van het veiligheidsprogramma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;

constaterende dat:

de MEOS-pilot inzicht biedt in de berg aan data die de politie registreert met betrekking tot het aantal controles en staandehoudingen dat de politie uitvoert; overwegende dat:

- verschillende studies en wetenschappers zich richten op het verbeteren van vertrouwen tussen burger en politie;
- de informatie van de MEOS-pilot voor deze onderzoekers tot op heden onbeschikbaar is;

verzoekt het college:

bij de politie erop aan te dringen dat de informatie van de MEOS-pilot (geanonimiseerd) beschikbaar wordt gesteld voor nader onderzoek in samenwerking met onafhankelijke derden/wetenschappelijke onderzoekers; en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. el Ouali

Motie 12, Jong en oud evenveel vertrouwen in de politie

‘De gemeenteraad van Rotterdam op 18 oktober 2018 in vergadering bijeen voor de vaststelling van het veiligheidsprogramma ‘Veilig@Rotterdam 2018-2023’;

constaterende dat:

- mensen die meer vertrouwen in de politie hebben, meer samenwerken met de politie en vaker bereid zijn om informatie te delen met de politie¹;

- een hoog vertrouwen in de politie onder alle leeftijdsgroepen van cruciaal belang is voor een effectieve samenwerking tussen burgers en de politie;

overwegende dat:

- in het Veiligheidsprogramma 2018-2023 veel strategische waarde wordt toegekend aan een goede samenwerking tussen burgers en de politie;

- dat het daarom belangrijk is om heldere doelen vast te stellen die hieraan uitdrukking geven;

- met het coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam 2018-2022’ wordt gestreefd naar overbrugging van de kloof tussen politie en jongeren;

verzoekt het college:

- er bij de politie op aan te dringen om ernaar te streven dat burgers ongeacht leeftijd even tevreden zijn over de bejegening bij het laatste politiecontact en evenveel vertrouwen hebben in de politie;
- hierop te monitoren en periodiek over terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. el Ouali

¹ <https://ccv-secondant.nl/platform/article/vertrouwen-in-de-politie-blijft-bij-sommige-burgers-achter/>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. 30% van de bevolking bestaat uit hoog opgeleide mensen die hun leven redelijk vrij kunnen inrichten, zoals hij of zij dat zelf wil. Ik behoor tot die 30%, maar achter en naast mij staan mijn familieleden die niet tot die 30% behoren.

Ik voel dan ook een grote verantwoordelijkheid als het gaat om te zoeken naar hoe wij in Rotterdam de samenleving op een goede manier bij elkaar kunnen houden.

In het veiligheidsprogramma lees ik de feitelijke erkenning dat als de sociale samenhang in de wijk afneemt, dit per definitie zorgt voor een gevoel van onveiligheid. En zoals daarnet ook al werd gezegd: Nederland is nog nooit zo veilig geweest, maar als wij kijken naar de cijfers, dan voelen mensen zich wel onveiliger. Onbekend maakt onbemind en dat is – zoals ik ook al in de commissie zei – voor mij een waarheid als een koe. Mensen trekken zich momenteel verder terug in hun bubbel en slaan murw. Laat dat ook even goed op ons allemaal inwerken, alle 45 raadsleden. Niet alleen als het gaat om veiligheid, maar alle andere onderwerpen, daar waar sociale cohesie in het geding is of sociale samenhang in de wijk of buurt, staat de veiligheid ook gewoon automatisch op het spel. Je zou het bijna niet denken, maar in deze stad hangen dingen met elkaar samen. Heel bijzonder. Als sociaaldemocraat wil ik een sterke overheid, een overheid die met monopolie op geweld een harde, maar ook zachte kant moet kennen. Dat heb ik ook in de commissie gezegd. Er werd zojuist wel gezegd dat het een voortzetting is van de afgelopen vier jaar, maar die constatering deel ik niet. Er is namelijk ruimte voor die zachte kant en daarin werd ik ook in de commissie in het gelijk gesteld.

Met de harde hand zorgen wij dat kwetsbare wijken geen voedingsbodem worden voor criminele netwerken. Ik spreek agenten en jongerenwerkers die zien dat drugstransport zich in die wijken verlegt naar bijvoorbeeld Uber en dat jongeren daar makkelijk geld kunnen verdienen onder de vlag van zzp'er zijn. Ik wil dan ook richting burgemeester oproepen dat daar actief op gecontroleerd wordt, net zoals dat op andere taxi's ook gebeurt.

Ik las ook dat de burgemeester zich persoonlijk gaat ontfemen over de Tarwewijk. Deze buurt is op veiligheidsgebied ernstig achteruit

gekacheld, de laatste jaren, evenals, als ik gewoon naar de cijfers kijk, Carnisse en Hillesluis. Allemaal NPRZ-buurtten. Buurten waar wij als Rijk, als overheid, als gemeente superveel geld in investeren, maar hoe kunnen wij van die buurten ooit verwachten dat die erbovenop zullen komen als de woonbeleving daar en de veiligheidsbeleving met 29 punten op een schaal van 100 achteruit kachelt in 4 jaar. Ik zou dan ook de burgemeester willen verzoeken deze buurten toe te voegen onder zijn persoonlijke warme veiligheidsvleugel. Daartoe hebben wij een motie die oproept om net als de Tarwewijk en de buurten Carnisse en Hillesluis dat naar zich toe te trekken. Alstublieft.

Daarnaast willen wij ook een verzoek doen of een dringend beroep doen op de burgemeester dat hij naar het Rijk toe gaat om ook te vergen hoe wij ... Tenminste, er is duidelijk geworden dat er gewoon meer expertise nodig is om drugscriminaliteit in Rotterdam aan te pakken. Inzet op financiën, maar ook inzet op cybercriminaliteit kunnen daarbij extra versteviging gebruiken. Daartoe hebben wij ook een volgende motie: "Bij het Rijk aan te dringen op extra inzet voor het werven van geschikt personeel om ondermijning aan te pakken."

Wij willen ook een overheid die met zachte hand kijkt wat er nodig is om te voorkomen dat criminaliteit ontstaat, een overheid die zorgt dat wij samenleven als een eenheid in verscheidenheid. Dat lees ik ook in dit veiligheidsprogramma, dat diversiteit wordt gezien als kracht. Dat betekent ook dat wij de locoburgemeester oproepen om snel werk te maken van hoe buurtpreventieteams beter gefaciliteerd kunnen worden. Vrijwilligers, mensen die onze buurt steviger maken, veiliger maken en ook mensen het gevoel geven dat er naar ze omgekeken wordt.

Tot slot hebben wij ook nog een toevoeging om de positiviteit in deze ontspannen stad waar wij allemaal naar streven een extra boost te geven. Wij hebben namelijk heel veel slimmeriken in Rotterdam, lokale helden, wijkrijders en gewoon individuen met briljante ingevingen en ik wil die

mensen dan ook graag helpen. Daarom hebben wij ook een motie om de 'veilig 010-prijs' in te voeren. De motie roept het college op een stedelijke prijs uit te loven voor het initiatief dat het beste buurtbetrokkenheids- en wijkveiligheidsinitiatief heeft en een bekwame, onafhankelijke jury voor deze prijs in te richten. Deze prijs kan een rechtstreekse bijdrage aan het plan zijn of geïnvesteerd worden in een vrij te kiezen initiatief in de buurt. En dit samen met de gebiedscommissies te organiseren.

De **VOORZITTER**. De heer Van Eikeren heeft de volgende drie moties ingediend:

Motie 13, Wij burgers zijn de baas op straat

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023';

constaterende dat:

- Rotterdammers snel geld kunnen verdienen met drugshandel;
- drugshandel en druggerelateerd geweld diepe sociale sporen in een wijk aanbrengen en achterlaten
- internationale drugshandel meer vat krijgt op de stad na het slinken van de controle daarop;

van mening dat:

- we Rotterdammers moeten beschermen tegen drugshandel en geweld;
 - om drugshandel in de kiem te smoren er meer mensen nodig zijn die op het gebied van financiën en cybercriminaliteit;
 - dit prima met zij-instromers vanuit de samenleving kan;
- verzoekt het college om:
bij het Rijk aan te dringen op extra inzet voor het werven van geschikt personeel om ondermijning aan te pakken;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. K.J.P. van Eikeren, N. el Ouali

Motie 14, Carnisse en Hillesluis stevig onder de beschermende veiligheidsvleugel

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023';

constaterende dat:

- de buurten Tarwewijk, Carnisse en Hillesluis hard achteruit zijn gegaan op het gebied van veiligheid de afgelopen jaren;
- een veilige en rustige omgeving nodig is om te zorgen dat de inspanningen van het NPRZ tot een goed resultaat leiden;

overwegende dat:

de burgemeester al aangekondigd had zich persoonlijk te ontfemen over de veiligheidskwesties in de Tarwewijk; roept de burgemeester op:

zich net als de Tarwewijk de buurten Carnisse en Hillesluis naar zich toe te trekken;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. K.J.P. van Eikeren, N. el Ouali

Motie 15, Veilig 010-prijs

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023';

constaterende dat:

- mensen slimme wezens zijn die vaak goede ideeën vormen;
- daar veel Rotterdammers tussen zitten;
- gebiedscommissies, wijkcomités en wijkraden de ogen en oren van de wijken zijn;

overwegende dat:

- mensen die in Rotterdam wonen vaak goede ideeën en een goed beeld hebben van wat er veilig en onveilig is in hun buurt;
 - gebiedscommissies, wijkcomités en wijkraden goed kunnen helpen om hun woon- en leefgebieden veiliger te maken;
- roept het college op:
- een stedelijke prijs uit te loven voor het initiatief dat het beste buurtbetrokkenheids- en wijkveiligheidsinitiatief heeft;
 - een bekwame onafhankelijke jury voor deze prijs in te richten;

- deze prijsvraag een rechtstreekse bijdrage aan het plan kan zijn of geïnvesteerd kan worden in een vrij te kiezen initiatief in de buurt;
- dit samen met gebiedscommissies te organiseren;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. K.J.P. van Eikeren, N. el Ouali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer de voorzitter. D66 staat voor een veilige en vrije stad voor iedereen. Dat houdt in hard optreden, maar ook is het enorm belangrijk om vrijheid te borgen. Ik ben er blij mee dat het tegengaan van polarisatie een belangrijk speerpunt is van dit veiligheidsprogramma. Het gaat er dan natuurlijk ook om dat wij polarisatie vooral goed in banen leiden, spanningen verminderen door zaken bespreekbaar te maken en bruggen te slaan, want dan kunnen wij ook ondanks onze verschillen respectvol met elkaar samenleven. Hierbij hoort ook het recht op demonstreren, natuurlijk binnen de kaders van de openbare orde. Het is daarom goed dat er in het veiligheidsprogramma alsnog, op ons verzoek, een aanpassing is gedaan om demonstratierecht ook echt in de tekst als grondrecht te benadrukken. Dat is fundamenteel voor de vrijheid van meningsuiting en voor de vrijheid om jezelf te kunnen zijn in Rotterdam. Maar die vrijheid valt of staat met vertrouwen. Vertrouwen van mensen in elkaar en van mensen in hun overheid. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard, zeggen ze ook wel. Dus het is nodig om altijd te blijven werken aan onderling vertrouwen en daar alert op te zijn. Ik ben daarom blij met de aanpassingen in het veiligheidsprogramma over het belang van vertrouwen in de overheid en in de politie. Die moeten er voor iedereen zijn en de vrijheid en veiligheid ook van iedereen garanderen. Juist daarom moeten wij gevoelens van discriminatie en etnisch profileren – het e-woord, zoals de heer

Van Baarle het daarnet noemde – serieus nemen en moeten wij deze altijd voorkomen.

Maar D66 wil dat ook scherper kunnen volgen en een vinger aan de pols houden, namelijk door vertrouwen meetbaar te maken en ook beter te monitoren. De allereerste ambitie uit het meerjarenbeleidsplan van de politie is: blijf in verbinding met de samenleving en investeer in een politie voor iedereen. Heel mooi, maar het opnemen van een target past daar dan ook heel goed bij. Wij dienen daarom samen met NIDA twee moties in over het opnemen van doelstellingen voor vertrouwen in de politie van iedereen. Daarnaast is het belangrijk om vertrouwen op wijkniveau zichtbaar te maken. Dat zegt natuurlijk ook iets over de kwetsbaarheid van een wijk. Juist in kwetsbare wijken, waar criminaliteit en overlast voor problemen zorgen, zouden wij vertrouwen in politie en handhaving moeten monitoren, juist daar. Zo kunnen wij komen tot wijkgerichte aanpak om dat gevoel van vertrouwen dan ook ter plaatse te vergroten, want uiteindelijk is de politie er dan ook voor iedereen, voor iedere achtergrond en iedere wijk. Naar ons idee zou dat mooi in een tweejaarlijks wijkprofiel passen. Hierover dienen wij een motie in: 'Opnemen van vertrouwen politie in wijkmonitor.'

Daarnaast wil ik nog een motie indienen over het gebruik van bodycams door gemeentehandhavers en politie. In het coalitieakkoord hebben wij opgenomen dat wij na de positieve resultaten van de pilots die op dit moment ook landelijk plaatsvinden, overgaan tot de invoering hiervan. Ik zie daarvan veel voordelen. Niet alleen voor de bescherming van onze politiemensen en handhavers, maar juist ook voor de escalatie op straat en voor trainingsdoeleinden, maar ook om gevoelens van discriminatie beter te kunnen duiden en deze te voorkomen. Met bodycams wordt het makkelijker om staandehoudingen en politieoptredens te monitoren. Het is dan natuurlijk wel belangrijk dat er beleid wordt gemaakt over de wijze waarop ze kunnen worden

ingezet. Dus wij zetten ze niet zonder meer in. Daar hoort wel een plan van aanpak bij, waarbij ook rekening wordt gehouden met de privacyaspecten die hierbij een rol spelen. Tot slot dient mijn fractie daarover dan nog een tweede motie in: 'Plan van aanpak bodycams gemeentehandhavers en politiemensen'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mevrouw Arsieni de heeft de volgende wee moties ingediend:

Motie 16, Plan van aanpak bodycams gemeentehandhavers en politiemensen

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022';

constaterende dat:

- de politie-eenheid Rotterdam Rijnmond binnen nationale kaders een tijdelijke pilot uitvoert met een beperkt aantal bodycams;
- de uitrusting van politiemensen een primaire verantwoordelijkheid is van de korpschef van de Nationale Politie en de minister van Veiligheid en Justitie;
- de handhavers (bikers) van de gemeente ook een verlengde pilot uitvoeren met bodycams, waarvan de resultaten begin 2019 verwacht worden;
- de uitrusting van de handhavers van de gemeente een verantwoordelijkheid is van de gemeente Rotterdam;

overwegende dat:

- transparantie van instituties, bijvoorbeeld de politie en handhavers, bijdraagt aan het vertrouwen dat burgers hebben in deze instituties;
- bodycams een goede manier zijn om politiemensen en handhavers te beschermen tegen hinderlijk of gewelddadig gedrag van omstanders;
- bodycams ook een manier zijn om transparantie te bereiken in het optreden

van gemeentelijke handhavers en politiemensen;

- burgers een grondrecht hebben op privacy;

verzoekt het college:

- een plan te overleggen aan de gemeenteraad over hoe het wenst om te gaan met de uitkomsten van de pilots met de bodycams;
 - daarin uit te werken hoe er wordt omgegaan met de privacyaspecten die hierbij een rol spelen;
 - daarbij aandacht te besteden aan hoe bodycams kunnen bijdragen aan de transparantie van optredens van gemeentelijke handhavers en politiemensen;
 - en aan te geven hoe het gebruik van bodycams (in overleg met de minister van Veiligheid en Justitie en de korpschef van de Nationale Politie) in de regio Rotterdam-Rijnmond breed kan worden gestimuleerd onder politiemensen;
- en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N. Arsieni, N. el Ouali,
K.J.P. van Eikeren, E.C. Eskes,
S.R.T. van Baarle

Motie 17, Opnemen vertrouwen in politie in wijkmonitor

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022';

constaterende dat:

- het vertrouwen in de politie over het algemeen hoog is in Nederland;
- het vertrouwen in de politie niet even hoog is in alle wijken en voor alle bevolkingsgroepen, wat kan leiden tot criminaliteit en overlast in kwetsbare wijken;

overwegende dat:

- vertrouwen in instituties bijdraagt aan een goed functionerende maatschappij;

- uit onderzoek (Schaap en Terpstra, 2018)¹ blijkt dat vertrouwen in de politie bijdraagt aan een grotere bereidheid om samen te werken met de politie;
- inzicht verkrijgen in het vertrouwen per wijk bijdraagt aan het formuleren van concrete stappen om dit vertrouwen uiteindelijk te verhogen;
- er tweejaarlijks per wijk en per buurt een monitor wordt afgenomen onder bewoners op het gebied van veiligheid en veiligheidsbeleving;

verzoekt het college:
in de tweejaarlijkse monitor van het wijkprofiel ook het criterium 'vertrouwen in de politie' op te nemen;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N. Arsieni, L.L.P.R. Roest,
K.J.P. van Eikeren, N. el Ouali,
S.R.T. van Baarle

¹ Dorian Schaap en Jan Terpstra, 'Het turbulente politiebestedel: institutionele verandering en continuïteit (1989-2017)'. ISBN: 978-94-6236-854-5

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik kan het heel kort houden. Wij hebben in de commissie een uitgebreide behandeling gehad. Wij zijn uiterst blij met de aandacht voor ondermijnende criminaliteit, voor radicalisering, voor polarisatie. Het is wat ons betreft een programma dat recht doet aan datgene wat nodig is op het gebied van veiligheid in Rotterdam. Wij willen de burgemeester complimenteren met de campagne rondom voorlichting voor zowel verhuurders als bewoners van woontorens. Daar hebben wij lang om gevraagd en ik moet zeggen: ik vind het filmpje prachtig geworden. Wij zijn ook echt blij met het resultaat dat nu gerealiseerd is.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zijn er nog andere leden van de raad die het woord willen voeren? Zo niet, dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Mijnheer de voorzitter. De heer Eerdmans zei het al: dit is eigenlijk een heel bijzondere coproductie. Er zitten partijen in de raad, nu in de oppositie, die bij het maken van de eerste concepten in de coalitie zaten. Nu is dat wat gehusseld. Ik blijf het toch mooi vinden dat wij dit programma altijd voor de verkiezingen introduceren en dat wij na de verkiezingen punten op de i mogen zetten, dan kun je de actuele vraagstukken nog meenemen.

Ik ben ook blij met het debat in de commissie, zeg ik tegen mevrouw Arsieni en anderen, omdat dat geleid heeft tot op belangrijke punten aanpassingen in de tekst, voordat wij het raadsdebat met elkaar zijn ingegaan. Dat maakt het dus allemaal een bijzondere coproductie. Ik denk dat ook vandaag weer zinvolle bijdragen worden geleverd die wat mij betreft ook te omarmen zijn, om het nog beter te maken op onderdelen. Dus ik denk dat het goed is om er alert op te zijn dat niet alleen de burgemeester hier met wettelijke taken rondom de politie een taak heeft, maar ook onze wethouder Handhaving een taak heeft. Die zal zo meteen in zijn eigen beantwoording een aantal vragen voor zijn rekening nemen.

Ik denk dat als de heer Eerdmans zegt dat er niet zo heel veel veranderd is, dat op zichzelf waar is, maar de belangrijkste veranderingen hebben zich eigenlijk gaande de vorige collegeperiode al voltrokken. Terrorisme deed zijn intrede. Instabiliteit als gevolg van gebeurtenissen in het buitenland vond ingang. Radicaliseringsvraagstukken kwamen aan de oppervlakte en wie had ooit gedacht dat wij in Rotterdam nog zo veel politie op de been zouden brengen als gevolg van een sinterklaasoptocht? Dus die belangrijkste vraagstukken hebben zich eigenlijk niet zo heel lang geleden voltrokken en laten wij hopen dat dit soort megavraagstukken zich niet elk jaar voltrekken in onze stad. Dus op zichzelf is dat ook toe te juichen, want wij moeten ook werken aan welzijn van vele anderen.

Ik denk dat als de Partij van de Arbeid en anderen ook zeggen dat veiligheid niet alleen repressie is, dan klopt dat natuurlijk. Het is niet voor niets dat u als raad besloten hebt tot een Nationaal Programma Rotterdam-Zuid en dat het Rijk ook daartoe bereid was om daar veel geld in te stoppen. Het is niet voor niets dat wij ook bezig zijn met ingrijpende vraagstukken rondom wonen en welzijn in West. Wethouder Struijvenberg heeft onder zijn hoede een heel programma in Crooswijk afgedraaid. Het is dus een samenspel tussen verschillende elementen van repressie, maar ook van investeren in mensen en in het onderwijs. Als u mij eerlijk vraagt waar ik het meest blij mee ben, de afgelopen jaren, dan zijn dat toch al uw inspanningen op het terrein van het onderwijs, want daar gaat het hopelijk over een jaar of tien, vijftien, twintig renderen, zodat wij ook burgers zullen krijgen die veel meer zullen bijdragen aan veiligheid dan misschien in het verleden het geval is geweest. Ik hoop niet dat ik aan het dagdromen ben. Er is dus de afgelopen jaren aan die ambitie veel gesleuteld en nu is wat mij betreft het moment daar om de punten op de i te zetten.

De koppeling radicalisering en onrust. Ik vermoed dat de wethouder daar zo meteen nog op terugkomt. De bedoeling was dat daar redactioneel op ingegrepen zou worden. Misschien is dat nog niet helemaal naar uw wens, maar ik verwacht dat de wethouder daar het een en ander over zal zeggen.

Als het gaat om het door u geconstateerde gebrek aan urgentie rondom wapens, zou ik dat eerlijk gezegd zo niet willen zeggen. Er is rondom high impact crimes heel veel aandacht voor wapens. Rondom drugshandel is er veel aandacht voor wapens en bij mijn weten is er bij de politie ook nog een speciale eenheid die jaagt op wapens. Zie ook de opbrengst van elk jaar. U krijgt als raad ook regelmatig gerapporteerd van mij over de hoeveelheid wapens die in beslag wordt genomen, dus zonder dat het nou als een, ik zal maar

zeggen, zesde extra punt apart wordt genoemd. Ik noteer de wens van Leefbaar Rotterdam om op dit punt echt een beleid te voeren. Ik zeg: wij voeren daar beleid op en ik zal u ook rapporteren over wat wij op dat punt doen, zodat u ook kunt zien wat de resultaten daar dan van zijn.

Als het goed is, hebt u bij de beantwoording van de raadsvragen over Oost een brief van de politiechef erbij gekregen over de politiebureaus en de nevenfuncties die wij hebben in Oost. Ik heb u vorige keer gezegd dat wat mij betreft een van de verkeerde bezuinigingen van de afgelopen jaren van de Nationale Politie het sluiten van politiebureaus is. En zelfs in Den Haag zijn er volgens mij heel veel Kamerfracties van doordrongen dat als wij de komende jaren weer geld te besteden hebben voor de politie een van de prioriteiten zal zijn om terug te komen op dat onzalige besluit. En u kunt mij eraan houden dat ik mij daarvoor zal blijven inzetten.

Het is van belang, omdat je kunt moderniseren wat je wilt – zeg ik in de richting van de heer Karremans – als het gaat om het weghalen van bureaucratie et cetera, maar in de psychologie van heel veel burgers de nabijheid van een politiebureau bijdraagt aan het vergroten van het gevoel van veiligheid. Zo is het nou eenmaal. Ik denk dat dat besluit toentertijd te begrijpen was als gevolg van enorme bezuinigingen die ook het kabinet heeft moeten doorvoeren – wij hebben ook moeten bezuinigen als stad, dus het is ook op die manier te begrijpen – maar als er iets te verdelen valt, gaan wij die kant uit.

Ik heb wel een zorg – zeg ik in de richting van de heer Eerdmans – en daar wil ik graag nog het gesprek over voortzetten met de politiechef en dat is dat er ook wijken zijn waar je van de mensen niet zo gemakkelijk kunt verwachten dat zij via internet aangifte doen of dat zij gemakkelijk via een 3D-aansluiting aangifte kunnen doen. Wij hebben in Rotterdam helaas te maken met veel digibeten of oudere mensen die niet in staat zijn om op die

manier aangifte te doen, dus ik wil het wel weer vanuit een andere invalshoek aanvliegen en kijken of wij die analyse kunnen maken en wij wellicht het aantal steunpunten op de korte termijn misschien getalsmatig anders zouden kunnen laten uitvallen dan nu het geval is. Die zorg vind ik indringender voor de komende periode. Voorzitter, dan de motie 'Bereikbaarheid van de wijkagent'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Burgemeester, dat noteren wij dan als toezegging.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, prima. Dat is ook zo bedoeld. Voorzitter, de bereikbaarheid van de wijkagent. Ik zie dat u die motie breed hebt getekend, maar ik wil een paar waarschuwingen meegeven. Volgens mij zou u het niet goed vinden als u aan de wethouder Organisatie – hij luistert even mee – gaat vragen om van alle ambtenaren van de gemeente Rotterdam een foto op de site te plaatsen. Onze medewerkers hebben ook recht op hun privacy. Dat kan dus niet zomaar en er is een site nu van politie.nl/wijkagent, daar kun je op postcode zoeken naar je wijkagent, dat kunt u uitproberen en dat is aan de politiemann of vrouw om te beslissen of hij zijn foto wel of niet prijsgeeft op die site. Daar heeft hij recht op, dus dat kun je ook niet afdwingen. Net [zomin] als wij als gemeente Rotterdam kunnen afdwingen dat onze medewerkers een foto op de site van gemeente Rotterdam plaatsen omdat zij nou eenmaal voor de stad Rotterdam werken. Dat kan dus niet. U vraagt daar dus iets van mij wat niet kan. En twee: het bijhouden van die informatie. Stel dat ik doe wat u vraagt en op de site van gemeente Rotterdam moet ik al die foto's opnemen en al die mutaties bijhouden. En de gemeente Rotterdam heeft geen weet van die mutaties. Als de wijkagent van Carnisse naar West gaat, weten wij dat bij de Rotterdam niet en moeten wij dus twee keer die mutaties gaan bijhouden. Mijnheer Karremans, u had een pleidooi tegen bureaucratie. Dit is

er zo een. Dus mijn verzoek aan u: dat moet u niet willen.

De heer **EERDMANS** (lr). Maar burgemeester, als u dat niet eens uit elkaar kan halen, hoe moeten bewoners dat dan uit elkaar halen. Veel bewoners klagen daar ook over. Zij zeggen: joh, ik had net wijkagent Jan en ik zie de hele tijd een ander, een mevrouw lopen. Ik weet niet eens wie mijn wijkagent is. Dat weten bewoners al helemaal niet, dus beter nog: een extra argument erbij om dat inderdaad fatsoenlijk te administreren. En een ambtenaar en een wijkagent vergelijken, gaat mij gewoon te ver. De wijkagent is in de wijk. Die wil ook gezien worden. Wij hebben het allemaal over de gekende wijkagent. Wij hebben het nooit over gekende ambtenaren. Wij mogen er niet eens over praten in de gemeenteraad, prima. Maar dit gaat echt mank hoor, die vergelijking.

De heer **KARREMANS** (vvd). De burgemeester heeft het over bureaucratie en natuurlijk ben ik daartegen, maar alleen onnodige bureaucratie. Dus zolang het een doel treft en het goed is – dat het dus een waarde heeft, wat de heer Eerdmans al aangeeft – is het natuurlijk prima.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Dat tweede punt van bureaucratie is volgens mij ergens wel terecht, maar dan is het de vraag: kunt u de politieorganisatie verzoeken of er bij hen op aandringen dat zij dat dan netjes inzichtelijk maken. Dat hoeft wat mij betreft niet op de gemeentesite. Het mag best op een andere site, maar ik denk dat het doel van de heer Eerdmans ook legitiem is als die wijkagent maar gekend is. Tweede punt en dat vind ik echt ... Ik weet niet hoe dat precies zit, maar het lijkt mij heel ingewikkeld dat een diender die de publieke taak heeft de wet te handhaven dus ook op het moment dat hij op straat wordt gevraagd zich te legitimeren bij wet verplicht is zich kenbaar te maken, moeite zou hebben om een foto – met als doel dat mensen uit de wijk hem zouden kunnen

herkennen – te laten plaatsen. Ik vind het een lastige. Strikt misschien, juridisch uitgelegd, neem ik het aan van de burgemeester, maar het lijkt mij toch wel heel raar dat je voor deze functie kiest als je anoniem wilt blijven. Dan moet hij gewoon rechercheur worden, maar geen wijkagent.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mevrouw Roest als laatste dan, anders wordt het wel erg veel.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ik begrijp de praktische bezwaren die de burgemeester naar voren brengt en tegelijkertijd is het volgens mij een breed pleidooi van onze raad om hier wel wat meer aan te doen. Kunnen wij dan niet functie-e-mailadressen maken, bijvoorbeeld wijkagentwielewaal@rotterdam.nl, of politie.nl mag ook wat mij betreft. Dan komt het in ieder geval bij de betreffende persoon aan of personen als het er meer zijn en dan weten alle bewoners een makkelijk te onthouden e-mailadres.

De heer **ABOUTALEB**. Mijnheer de voorzitter. De gemeenteraad van Rotterdam noch de burgemeester is werkgever van die politiemans. Dat is namelijk onze minister en die onderhandelt over wat hij wel en niet kan met politiemensen met vakbonden en daar wordt het spel gespeeld. Ik neem kennis van wat hier in die ingrediënten, de inbreng van de heer El Ouali zit en wat mij betreft zijn dat ook wel ingrediënten voor een compromis waar ik mij wel comfortabel bij voel om de hort mee op te gaan, maar ik kan niet doen wat u vraagt. Maar volgens mij is het goed als u tegen mij zegt: bespreek dit nog eens even met de minister en kijk wat er nog meer haalbaar is. Maar ik ga ervan uit dat onze wetgeving zo in elkaar zit dat je agenten niet kunt dwingen met een foto ergens te gaan staan. Dat is niet hetzelfde als anoniem functioneren, want een wijkagent loopt natuurlijk op straat en moet zich altijd kunnen legitimeren ten opzichte van een burger, maar dat is niet hetzelfde als met je

foto ergens op de site staan. En twee: een telefoonnummer, een 06-nummer, de grootste frustratie is dat je op een dergelijke site een 06-nummer aantreft, je belt de wijkagent en hij is ziek. Of je belt de wijkagent en hij is met vakantie. Maar het hebben van een nummer, zoals dat nu door de politie is neergezet, is heel weloverwogen, namelijk, er wordt altijd opgenomen en als die wijkagent er niet is, dan wordt je doorverbonden met zijn tweede collega die dan waarneemt in die wijk. Dus vandaar dat er niet gekozen is voor een gepersonifieerde benadering via de mail of een telefoonnummer, maar voor een diensttelefoon, zodat de persoon die dan dienst heeft op dat moment in die wijk ook altijd werkelijk kan opnemen. Uiteindelijk gaat het de mensen niet om Jantje die dan per se de telefoon moet opnemen, maar dat het vraagstuk dat op dat moment wordt geagendeerd, wordt opgepakt en liever niet als een agent over drie weken terugkomt van vakantie, maar morgen of vandaag nog. Dus er is wel over nagedacht om het op die manier neer te zetten.

Wat ik wel graag zou willen doen als het gaat om de site van de gemeente, is dat wij daar een link plaatsen naar de site van de politie, zodat in ieder geval die mutaties niet altijd behoeven te worden doorgewerkt in de site van de gemeente Rotterdam. Want dat wordt ingewikkeld. Dat kunnen wij echt niet bijhouden, maar die mutaties vinden plaats op de site van de politie. Als wij een link plaatsen vanaf de site van de gemeente, dan heb je op die manier automatisch toegang tot je eigen wijkagent. Die toezegging wil ik graag doen en dan wil ik ook graag meenemen dat ik nog met de minister, de werkgever, nader spreek over de vraag of die presentatie, zoals die nu op de site plaatsvindt, de goede is of dat er nog verbeteringen aan de orde kunnen zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De tweede toezegging is genoteerd.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik denk dat dat ook precies is waar het om gaat. Volgens mij wil iedereen graag dat die wijkagent

bereikbaar is en gekend wordt, dus ik denk dat met de beperkingen die de burgemeester aangeeft het fijn is als daaraan wel in de geest van de motie invulling gegeven wordt.

En waar het gaat om dat telefoonnummer. Ik moet u eerlijk zeggen: als ik zelf op zoek zou zijn naar de wijkagent, zou ik niet direct naar het algemene telefoonnummer bellen, omdat je toch het gevoel hebt, dat daar andere zaken zijn die je daar kunt melden. Dus ik denk dat het dan ook goed is om als wij dan een link hebben op de site, dat wij ook toelichten waarvoor je dat nummer kunt gebruiken, want dat voelt voor mij niet als een toegankelijk nummer om gewoon maar even een milde klacht met de wijkagent te bespreken.

De heer **ABOUTALEB**. Dat zijn de dingen waarvan ik net zei: is die site op die manier nog steeds actueel of moet je daar iets aan doen om een aantal dingen beter te kunnen maken? Maar er is echt wel nagedacht over dat algemene nummer, omdat een 06-nummer van een agent ook tot frustraties kan leiden omdat een agent gewoon niet bereikbaar kan zijn of omdat hij op vakantie is of ziek is. Dan bel je dat nummer wel en dan verwacht je dat er iemand opneemt, maar de persoon in kwestie neemt niet op. Maar het is verstandig dat je via dat nummer wel de achtervang kunt organiseren. Dus het ongemak neem ik mee, zal ik maar zeggen, maar deze motie op deze manier kan wat mij betreft niet en wellicht zien de indieners in de toezegging van de burgemeester aanleiding om die motie aan te passen dan wel in het licht van de toezegging voorlopig in te trekken, maar het is aan u om te bepalen.

De heer Van Baarle zegt dat het woord 'etnisch profileren' niet voorkomt in de stukken. U wijdt er zelfs een hele motie aan. Dat is onjuist, mijnheer Van Baarle. Ik heb het stukje bij mij. Pagina 18 onderaan, de eerste alinea: "Met jongeren en politie zijn wij nu in gesprek over dit onderzoek en daarmee samenhangende thema's, zoals etnisch profileren, waarbij ervaringen met

elkaar gedeeld worden en over en weer meer begrip ontstaat." Dat staat er heel duidelijk. Uw stelling was: het komt niet voor, dus het moet erin. Het is onjuist.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dan loop ik een blauwtje. Dan trek ik haar in.

De heer **ABOUTALEB**. Oké. Ik ga ervan uit dat u eroverheen gelezen hebt. Dat overkomt mij ook regelmatig. De motie 'Politie afspiegeling'. Ik pak die moties er even bij. Dat is de motie 'Olifant in de Kamer'. Die hebt u ingetrokken. Dat is 'Instroom en uitstroom'. Dat was die motie waarin u vraagt in overleg te treden met de politiechef over diversiteit, vinger aan de pols houden en ook te rapporteren. Voorzitter, ik heb geen moeite met die motie, wat mij betreft. Diversiteit bij de politie is een belangrijk goed, dus wat mij betreft, zou ik u willen adviseren die motie te omarmen.

Motie 5, 'Inclusieve politieorganisatie', dat is een oud debat. Dat hebben wij hier uittrenturen gehad. Ik meen een goed treffen toen met de heer Verheij die daar heel erg stevig in zat, maar ook anderen. De stelling toentertijd was ... Er is een nationaal debat geweest. Er was ook een debat in de Kamer. De nationale korpschefs, die daar prima over gaan, hebben aangegeven – het was ook redelijk breed in de Kamer – dat er op dit moment eigenlijk geen maatschappelijke consensus te vinden is voor dat vraagstuk. En ik heb hier en dat was niet tot genoeg van iedereen gezegd: "Sommige vraagstukken in de samenleving vragen om rijpingstijd." Dit is typisch een onderwerp waarvan ik denk: niet morgen, niet volgend jaar, misschien ook niet eens over vijf jaar, maar sommige onderwerpen vragen rijpingstijd in de samenleving en zo is dit wat mij betreft hier. Wij gaan het onderwerp wat mij betreft niet nog een keer overdoen. Ik herinner mij nog wel als oud-verslaggever – dat heb ik toen tegen het CDA gezegd – hoe in de Tweede Kamer levendig gedebatteerd is over homoseksuele leraren ten aanzien van het christelijk onderwijs. Het CDA

toentertijd in de Tweede Kamer had er grote bezwaren tegen. Dat onderwerp is weg, non-existent. Een andere tijdgeest, een andere tijdsinterval in de wereld en wij hebben andere consensus in de samenleving over dat vraagstuk. Dus wat mij betreft, stuurt u mij eigenlijk op weg om een gevecht te voeren waarvan wij nu weten: de burgemeester gaat het verliezen. Ik voer liever geen gevechten waarvan ik van tevoren weet dat ik die zal verliezen.

'Pilot stopformulieren'. Dat is in de commissie uitvoerig besproken. Het is onderzocht. Het draagt niet echt bij. Dat is in de Tweede Kamer ook als zodanig afgewezen door de minister. Die heeft ook aangegeven dat hij er eigenlijk geen brood in ziet. Daarom is ook de app geïntroduceerd, waar ook anderen allerlei opvattingen over hebben. Die app wordt nu uitgerold en wij weten nog niet wat voor resultaat hij gaat opleveren. Wat mij betreft zou het interessant zijn om daar nog even op te wachten om te kijken wat dat doet, maar die stopformulieren zijn inderdaad meer bureaucratie en leiden niet tot meer effectiviteit. Volgens mij geloven wij er zo ook niet in, ook al leidt het in Groot-Brittannië wellicht tot gunstiger resultaten, maar de politiecultuur daar is een andere.

'Blijf af van onze hulpverleners'. Mag ik u wijzen op een heel mooi betoog rond dit punt met mevrouw Laan, nog in de vorige raad? Zeer uitvoerig. Daar heeft zij zelfs een motie over ingediend en die is toen ook aangenomen. Ik zou het niet fijn vinden om na een jaar vertraging weer over hetzelfde onderwerp een motie aan te nemen. Dat heeft geleid tot een aantal ingrepen in de stad. De wethouder Organisatie heeft, als het gaat om onze ambtenaren, aandacht voor geweld tegen gemeentelijke ambtenaren. Het gebeurt aan onze kant en ook ten aanzien van boa's. Ik herinner mij dat een burger in Rotterdam het in zijn hoofd had gehaald om een boa te mishandelen, afgelopen jaar, en vervolgens heeft het incasseren van de boete niet geleid tot geld, maar er is gewoon bij die meneer thuis een tv

geconfisqueerd om aan te geven. Dus er wordt echt werk van gemaakt. En twee: het openbaar ministerie heeft besloten tot aanpassingen van de strafmaat voor het molesteren van hulpverleners en politiemensen. Daar geldt ook een dubbele strafmaat voor. Dus ja, ik zou zeggen: laten wij het laten bij de actie die toentertijd in gang is gezet als gevolg van de motie van mevrouw Laan, want dit is eigenlijk gewoon staand beleid. Wat u wel van mij kunt vragen: wilt u alstublieft over enige tijd een keer rapporteren hoe het gaat met geweld tegen ambtenaren. Dat zou ik u graag willen toezeggen om daar een keer op terug te komen, om ergens in de loop van volgend jaar een keer te rapporteren over hoe het gaat met geweld tegen hulpverleners. Dan kunnen wij op die manier samen de vinger aan de pols houden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik noteer even de derde toezegging met betrekking tot geweld tegen ambtenaren, zoals u net verwoord heeft; hulpverleners, ambtenaren.

De heer **ABOUTALEB**. Dat is wat mij betreft breder.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Breder ja. Ik maak gelijk van de gelegenheid gebruik om mee te delen dat motie 3 formeel is ingetrokken.

De heer **ABOUTALEB**. Dan 'Meer politie op straat, minder achter de computer'. Volgens mij was het beeldend wat de heer Karremans heeft gezegd naar aanleiding van zijn toertocht met de politie. Ja, wie kan hiertegen zijn, een oproep het efficiënter te doen naar de politie zou ik niet willen ontraden. Wat mij betreft is het een motie die in de categorie 'altijd doen' past. Als je efficiënter kan werken, altijd doen.

Dan 'Iedereen evenveel vertrouwen in de politie' van NIDA en anderen. Het college wordt verzocht er bij de politie op aan te dringen om als doelstelling te formuleren dat burgers met welke cultuur en

achtergrond dan ook tevreden zijn over de bejegening bij de laatste politiecontacten en evenveel vertrouwen hebben in de politie. Ik heb in de commissie tegen de heer El Ouali gezegd: wij gaan kijken of het mogelijk is om in de enquêtes die wij doen – de tweejaarlijkse enquêtes waarin wij meten hoe Rotterdam aankijkt tegen veiligheid in Rotterdam – een paar vragen op te nemen over dit thema. Heel voorzichtig wordt mij gemeld dat het kan, dus wat mij betreft gaan wij die vragen meenemen over vertrouwen in de politie en gaan wij kijken of wij die ook kunnen opsplitsen in die leeftijden. Dus wat mij betreft een goede opzet om dit te doen, maar wel graag op de manier zoals ik het nu uitleg. Niet apart onderzoek, maar wij vragen het in die enquête, stellen hierover vragen aan de Rotterdammers en dan kunnen zij daar antwoorden op geven en wij noteren ook de daarbij behorende leeftijd. Dan kunnen wij u melden hoe daarover gedacht wordt. Volgens mij is dit een goede sturingsmotie voor het vertrouwen in de politie.

Dan 'Targets vertrouwen en tevredenheid politie'. Daar ben ik dan iets minder van. Eén omdat het ook niet iets is waar ik zelf over ga. Het gaat om personeelsbeleid. Ik blijf eraan hechten. Er zijn mij als hoofd van de politie heel veel instrumenten uit handen genomen door de minister als gevolg van de introductie van de Nationale Politie, dus ik kan niet meer sturen op het samenstellen van klasjes rondom diversiteit. Dat kan ik niet meer. Dat moet de minister doen en ik kan u verzekeren: er is geen burgemeester in Nederland en er is geen minister in dit kabinet noch in het vorige kabinet die daartegen is. Het is goed beleid. Het is ook staand beleid en ik zeg ook tegen de korpschef: als u klassen formeert om politieagent te worden en er zijn wat aanpassingen die diversiteit zouden moeten bevorderen in gang gezet de afgelopen periode, dan willen wij graag ook vooraan in de rij staan om daar een behoorlijk quotum voor Rotterdam mee te krijgen. Dat verklaart ook waarom wij – bovenop het nationale streefcijfer van

25% – in Rotterdam op meer dan 26% zitten. Dus het gaat in Rotterdam juist de goede kant uit. Mijn zorg is overigens niet alleen de instroom, maar ook de uitstroom. Hoe zorg je ervoor dat mensen die binnen zijn gehaald na veel beleid niet weer uitstromen door allerlei negatieve ontwikkelingen binnen het politieapparaat zelf? Dat is een grotere zorg. Dus wat mij betreft is dit gewoon staand beleid en ik geef ook aan dat het streefcijfer dat wij hanteren van 25% nationaal in Rotterdam al voorbij gestreefd is met 26% plus.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Welke motie heeft de burgemeester voor zich? Wat is de titel?

De heer **ABOUTALEB**. 'Targets vertrouwen en tevredenheid politie', heb ik hier staan.

De heer **EL OUALI** (nida). En u heeft een heel verhaal over diversiteit?

De heer **ABOUTALEB**. Dan was dat de vorige motie, ik dacht van DENK, als ik mij niet vergis. Excuses.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, burgemeester, bent u klaar?

De heer **ABOUTALEB**. Nee, het spijt me.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, sorry.

De heer **ABOUTALEB**. Nee, motie 10 gaat over het vertrouwen in de politie.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Sorry, mijnheer Van Baarle. Ja, het viel even stil, dus ik dacht ...

De heer **ABOUTALEB**. Excuses.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Van de orde dan even, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, zegt u het maar.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, van de orde. Ik ben het nu zelf ook even kwijt. Over de motie 'Instroom, uitstroom' hebt u in het begin van uw beantwoording positief geadviseerd en ik hoor nu iets anders. Ik heb het nou zelf niet meer zo scherp.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De burgemeester kijkt even rustig op zijn gemakje en dan zal hij helderheid brengen.

De heer **ABOUTALEB**. Dat ging over het vergroten van diversiteit an sich en daarvan zei ik: daar kun je niet tegen zijn. Tenminste, ik ben er niet tegen. Maar deze motie gaat over het formuleren van targets als het gaat om het vertrouwen in de politie. Daar kun je ook moeilijk tegen zijn als je dat aan de politie moet vragen, maar ik heb het niet in de hand, want dat betekent dat de korpschef zelf bereid zou moeten zijn om targets te formuleren. Dus als dit bedoeld is als 'burgemeester, bespreek dat met de korpschef', dan wil ik mij daar graag voor inzetten.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Ik zou er nog een schepje bovenop doen en zeggen: dring er alstublieft op aan. Niet alleen bespreken, maar dring erop aan. En wij weten allemaal dat de burgemeester van Rotterdam behoorlijk wat gewicht in de schaal met zich meebrengt. En dat bedoel ik absoluut in figuurlijke zin.

De heer **ABOUTALEB**. Dat gewicht is 105 kg, mijnheer El Ouali.

(Gelach.)

De heer **ABOUTALEB**. Volgens de natuurkundewetten moet ik zeggen: de massa is 105 kg en het gewicht is 9,8 zo veel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zullen wij dat over een halfjaar nog eens vragen?

De heer **ABOUTALEB**. Kunt u de voortgang bewaken, voorzitter?

(Gelach.)

Kunnen wij verder, voorzitter? De heer El Ouali vraagt ook nog naar de MEOS app beschikbaar te stellen. Ik weet eerlijk gezegd niet of iedereen weet waarover wij hier spreken. Dat is een app die de politie als pilot heeft geïntroduceerd waarmee agenten op straat bij een aanhouding snel kunnen checken wie zij voor zich hebben. Als iemand vaker de fout in is gegaan, dan heb ik reden om hier wat argwanender te zijn et cetera om op die manier onnodige handelingen bij aanhoudingen van mensen tegen te gaan. Maar mijnheer El Ouali, het is echt een pilot, dus ik zou zeggen: u bent eigenlijk met deze motie veel te vroeg. Dus laten wij even kijken wat er uit de pilot en de evaluatie komt en dan zullen wij er met elkaar over spreken. U bent te vroeg.

De heer **EL OUALI** (nida). Wij zeggen altijd: beter te vroeg dan te laat. Maar voorzitter, ik ben bereid om de motie dan in te trekken en op een ander moment in te dienen, want het lijkt mij wel goed dat wij op een gegeven moment met die uitkomsten kunnen gaan kijken wat dit ons vertelt en wat wij er verder mee kunnen. Dat is de intentie achter de motie. Dus ik trek haar bij dezen in.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nog even de titel van de motie. Motie 11, oké. Even voor de administratie.

De heer **ABOUTALEB**. Dan motie 12: "Er bij de politie op aan te dringen dat burgers ongeacht leeftijd even tevreden zijn over de bejegening bij de laatste politiecontacten en evenveel vertrouwen hebben in de politie en hierop ook te monitoren." Ik heb net aangegeven dat wat ons betreft die vragen gesteld zouden kunnen gaan worden. Dan hebt u er zelf een beetje een beeld bij. En bij de politie erop aandringen dat jongeren en ouderen in dezelfde mate vertrouwen hebben in de politie? Ik zou zeggen: dat is echt een overbodig verzoek, want dat hoort altijd zo te zijn. Je hoort er als politie-eenheid altijd naar te streven dat iedereen vertrouwen in je heeft. Wij hebben

vorige keer gesproken over een 80-20%-verhouding naar aanleiding van het rapport dat wij toentertijd hebben laten maken. En met 80% slaag je, maar ik heb toen ook tegen u gezegd: die 20% vind ik nog altijd te hoog. Dat moet je ook op die manier niet willen. Dus ja, ik heb bijna de neiging om te zeggen: dit is een opendeurverzoek, omdat het vanzelfsprekend is dat de politie ernaar moet blijven streven een betrouwbaar imago te hebben bij iedereen en een deel van deze motie is eigenlijk ondervangen door de toezegging over de enquête.

De heer **EL OUALI** (nida). Dan is het op zich ook een overbodig punt in het coalitieakkoord. Als u het hebt over de kloof overbruggen tussen de politie en met name jongeren. Daarom brengen wij dat onderscheid aan. U neemt dit expliciet op in een akkoord. Waarom nemen wij overbodige dingen op in een akkoord? In een coalitieakkoord? Misschien ook voor de coalitiepartijen.

De heer **ABOUTALEB**. U spreekt met de burgemeester in zijn hoedanigheid van gezagsorgaan, niet verantwoordelijk voor het coalitieakkoord. Daar gaan anderen over.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Daar hebt u dan ook weer helemaal gelijk in, maar ik sluit aan op een thema genoemd in het coalitieakkoord met betrekking tot dit punt en de uitdaging die wij hebben, namelijk dat er echt wel een verschil is tussen het vertrouwen in de politie waar het op aankomt. Wanneer het gaat om ouderen, dan zien wij een verschil in percentage als wij dat vergelijken met jongeren en de uitdaging ligt met name bij jongeren, nog meer. Niet alleen, maar nog meer. Daar wilden wij ook op inzoomen.

De heer **ABOUTALEB**. Ik snap het ook heel goed, voorzitter, maar als u mij vraagt of de coalitie ... Of die tekst – dus wie daar ook de scribent van is – fout is, dan zeg ik: nee, de tekst is niet fout. Het is natuurlijk altijd goed om te blijven streven naar dat soort dingen, maar ik redeneer vanuit mijn

verantwoordelijkheid voor de politie en de politie moet altijd ernaar streven dezelfde mate van betrouwbaarheid te hebben voor alle burgers, alle kleuren, alle gezindten et cetera en in die zin is het geredeneerd vanuit het werk van de politie een vanzelfsprekendheid. En ja, wat mij betreft mogen in een regeerakkoord ook vanzelfsprekendheden staan. Dan hebben wij de motie ...

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nogmaals de heer El Ouali.

De heer **EL OUALI** (nida). Dat eerste gewoon helemaal eens, maar het tweede punt? Namelijk wat de motie vraagt, is om het ook te monitoren. Dus de inzet, daar gaan wij ook van uit, daar moeten wij op monitoren, zodat wij ook kunnen bijsturen indien nodig of complimenteren indien gewoon hartstikke fantastisch goed.

De heer **ABOUTALEB**. Het rapport, waarbij volgens mij de VVD en NIDA mede aan de basis hebben gestaan, waarin wij afgelopen jaren het een en ander gemeten hebben, daarvan heb ik gezegd: dat moet je periodiek herhalen. Dus dat is dan weer voor u een sturingsinstrument om dat opnieuw te bekijken. Ik heb overigens in de commissie ten onrechte gesproken over het snel herhalen van het dreigingsbeeld. Ik bedoelde daar toentertijd iets anders mee. Dat zal ik nog in een brief nader met u corrigeren. Maar de bedoeling was om dat rapport, dat onderzoek, periodiek te herhalen in de stad, zodat wij kunnen meten hoe het gaat met het vertrouwen in de stad en dat wij ook op eenzelfde manier op indicatoren kunnen meten, zodat wij kunnen vergelijken. Maar die toezegging had u al bij de bespreking van het rapport.

Voorzitter, 'Wij burgers zijn de baas op straat' van de Partij van de Arbeid. Dat vind ik altijd lastig, want ik vond eigenlijk dat ik als burgemeester de baas was op straat, maar bij de Partij van de Arbeid gelden blijkbaar andere normen. Het dictum: "Bij het Rijk aan te dringen op extra inzet voor het werven van geschikt personeel om

ondermijning aan te pakken.” Ik zou zeggen: deze motie komt eigenlijk erg tijdig, want wij zijn flink met de minister in onderhandeling over ons aandeel in die honderd miljoen die het kabinet beschikbaar heeft voor ondermijning in Nederland. Daar is nog geen antwoord op gekomen van de zijde van het kabinet. Ik ben blij dat de raad, het college, ons middelen beschikbaar stelt voor de aanpak van de ondermijning, maar dat kan nog veel beter als wij ook nog van de zijde van het Rijk meer geld krijgen en niet alleen wij, maar ook de fiscus, de FIOD, de douane en andere rijkspartners, want zonder hen boeken wij op het terrein van ondermijning geen succes. Dus ik vind dit eigenlijk een wind in de rug.

Motie ‘Carnisse en Hillesluis’. Ik ben hier een beetje in dubio. Ik was gister in Heijplaat. Daar heb ik weer een deel van de middag en een avond doorgebracht en ook daar kreeg ik indringende geluiden van de gebiedscommissie over Carnisse: burgemeester doe daar alstublieft iets mee. Het is wel zo dat wij zowel in de Tarwewijk als in Carnisse als in Hillesluis een stadsmarinier hebben, dus daar hebben wij een vooruitgeschoven positie. Maar als u zegt: burgemeester, wilt u daar zelf ook in persoon enige bemoeienis mee hebben, dan beschouw ik dit als een eervolle aansporing, dus daar kun je ook niet tegen zijn.

Motie ‘010-prijs’ laat ik graag aan wethouder Wijbenga. Hij gaat over de prijzen. ‘Bodycams gemeente’ laat ik ook aan hem over. Ten aanzien van de politie. Die pilot is positief geëvalueerd, door de nationale korpschef en ook door de minister en ik wacht in dat opzicht op verder nationaal beleid. Ik meen, uit mijn hoofd gezegd, dat een deel van de 276 miljoen euro die voor de politie beschikbaar is voor de komende jaren gereserveerd is om dit soort dingen uit te rollen.

Dus ik ga ervan uit dat ik als regioburgemeester hier nog nader met de minister over kom te spreken. Dus dit

onderdeel wil ik graag omarmen. Gemeentelijke handhavers laat ik over aan wethouder Wijbenga.

Dan motie ‘Opnemen vertrouwen in de politie in de wijkmonitor’. Met mijn toezegging bij de eerdere motie vind ik, is dit eigenlijk redelijk overbodig, want er wordt eigenlijk hetzelfde gevraagd. Ik heb gezegd dat wij twee vragen zullen meenemen over vertrouwen en dan uitsplitsen in leeftijd en dat ik daarover rapporteer. Over enige jaren herhalen wij dat rapport over vertrouwen in de politie. Dat is ook een jaar geleden gedaan en het is hier besproken en vastgesteld. Dit lijkt op een eerdere motie van NIDA, medeondertekend door D66, dus ik heb de neiging om te zeggen: kijkt u eens goed met elkaar of u die twee moties nog in elkaar kunt schroeven, want zij ademen min of meer dezelfde geest.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel, burgemeester. Het is een ander knopje. Het is een apart kastje. Sorry, mevrouw Arsiëni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer de voorzitter. Alleen eventjes een verduidelijking, denk ik. De reden om deze motie toch zo in te dienen was met name het wijkgerichte aspect en de andere motie vraagt puur om het opnemen van een target en zit nog niet, zeg maar, in de monitoringskant en op wijkniveau en dat vraagt deze wel specifiek.

De heer **ABOUTALEB**. En mijn toezegging, voorzitter, was breder. Bij die motie heb ik gezegd dat ik dit graag als heel palet zou willen beschouwen en daarom lopen deze twee moties wat in elkaar over. Het gaat om het monitoren van dat vertrouwen. Dat wil ik graag doen door er vragen over te stellen en ook naar leeftijd te splitsen omdat de andere motie zegt: kijk ook naar leeftijd omdat het college graag ook het vertrouwen onder jongeren zou willen vergroten. Wat mij betreft lijkt dit, als het gaat om het onderdeel ‘vertrouwen’ op een eerdere

motie. Grote bezwaren heb ik er niet tegen, maar het lijkt wel een beetje op elkaar en ik denk dat het goed is als u zou kunnen kijken of u die twee moties in elkaar kunt schroeven. Maar u gaat er zelf over.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel, burgemeester. Dan wil ik nu het woord geven aan de wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Geachte raad. De heer Eerdmans heeft mij aangesproken over dit veiligheidsprogramma. Hij zegt: er is niet zo veel veranderd. Goede dingen moet je ook niet veranderen, daarom houdt hij ook zijn grapje over kopjes thee drinken altijd stug vol, terwijl hij overigens weet dat ik graag koffie drink. Dat is toch wel erg jammer. Doe me nog een kop koffie. Er is wel iets veranderd en dat heeft de heer Eerdmans ook wel gemerkt en dat is dat nadrukkelijk een plek is ingeruimd voor het samenleven, de ontspannen samenleving. Dat gaat over diversiteit, emancipatie, discriminatie, participatie. Hij vraagt: waarom moet dat in dit plan genoemd worden? Nou, eigenlijk omdat het bij veiligheid hoort, want veiligheid is een heel breed begrip. Veiligheid voor mensen is in het geding als het gaat om klein ongemak, overlast, schoon-heel-veilig-verstoringen. Ja, en ook over misdrijven en rampen. En in dat brede spectrum willen wij ons goed laten zien en horen. Dus dat is de reden.

De heer El Ouali en de heer Van Eikeren hebben gezegd: feiten en beleving. Dat is inderdaad fascinerend: de beleving kan echt heel anders zijn dan de feiten en dan heeft het soms ook geen zin om die feiten te blijven herhalen, maar moet je ook aandacht besteden aan die beleving. Dat doen wij denk ik ook en vooral daar waar die niet corresponderen met elkaar. Ik vind het daarom interessant dat er een motie is ingediend door de heer Van Eikeren, PvdA, waarin hij eigenlijk zegt: wij willen de Rotterdammers die actief zijn in de stad, die belangrijk zijn in hun wijk en die willen bijdragen aan die veiligheid centraal stellen

en degene die daar het beste in bezig is, het beste in bereikt, het beste initiatief heeft genomen, die vinden wij eigenlijk dat wij die met een prijs – hoe zei u het ook alweer – op het schild moeten zetten. Of ging dat over iemand anders? Maar in ieder geval: die verdient dat.

En ik vind dat goed, want veiligheid is primair ook van die bewoners. Laten wij dat stimuleren. Laten wij ook goede dingen van elkaar leren, want wij hebben heel veel wijken met heel veel activiteiten. Laten wij zien wat wij kunnen leren en laten wij dat ook verspreiden en die positieve aandacht geven. Dus die prijs, die motie, omarm ik. Ik omarm ook het idee dat het een prominente jury moet worden. De heer Van Eikeren moet natuurlijk wel oppassen, want hij zou zomaar eens gebeld kunnen worden voor zo'n jury.

Mevrouw Arsieni heeft een andere motie ingediend na een betoog over veiligheid en vrijheid. Ik vind dat heel belangrijk, want er zijn heel veilige landen zonder vrijheid en het mooie van Nederland is dat wij beseffen dat veiligheid en vrijheid met elkaar verband houden en dat die elkaar ook in balans moeten houden. Dat betekent dat je ook altijd privacy mee moet nemen in je aanpak van onveiligheid. Dat is een goed punt als het gaat om de bodycams. De burgemeester noemde al even het punt 'politie'. Hij heeft daar veel ervaring in, maar ik mocht ook een paar weken geleden bij de RET zijn, waar mensen zeer enthousiast zijn over het effect dat de bodycam heeft op hun werk. Het is een echte aanmoediging om dat succesnummer verder te brengen, maar dat moet wel met een plan zijn voor hoe dat zit met de gebruiker, de drager, degenen die bekeken worden, zowel de ambtenaren als het publiek. Dus wij gaan verder met die uitbreiding. Dat gaan wij doen met een goed plan voor regels voor gebruik en privacy.

De heer **ABOUTALEB**. Ik ben nog over een opmerking van de heer Van Baarle gestapt. Hij had geconditioneerd wellicht nog een motie in zijn achterzak over dat

handelingskader. Dat was ik nog vergeten te zeggen. Dat is helder. Het handelingskader is maar één onderwerp van het grote verhaal over het goed functioneren van de politie. En als het gaat om het beschouwen van het handelingskader daadwerkelijk als onderdeel van het professionaliseren van de politie, zodanig dat die doet waar u op uit bent en waar ik op uit ben. Ja, dat kan ik u zonder meer toezeggen. Het streven is om onze politie zo goed en zo breed op te leiden en ook regelmatig terug te laten gaan naar de schoolbanken om juist affiniteit te hebben met nieuwe demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarvoor is eigenlijk het handelingskader maar een beperkt ding, maar wel een wezenlijk ding om de politie goed uitgerust de straat op te laten gaan. Dus ik kan u in dat opzicht geruststellen. Ik was het vergeten.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mijnheer Van Eikeren, van de orde?
Tweede termijn?

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Nee, het is eigenlijk nog van de orde. Kan dat, na mijn rondje zeg maar?

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Vertelt u het maar.

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Nee, ik had nog een ... Ik weet niet precies bij wie die nou moest, maar volgens mij bij de burgemeester. Ik had ook nog wat gevraagd over het drugslogistieke gedeelte dat zich verplaatst van taxi naar Uber, of tenminste, wat elkaar versterkt in zekere zin. Of daar nog even een reactie op kan komen.

De heer **ABOUTALEB**. Mijnheer de voorzitter. Als het gaat om de manier waarop drugs worden getransporteerd, zijn wij eigenlijk volstrekt indifferent, zou een Amerikaan zeggen. Het doet ons er niet toe hoe de drugs worden getransporteerd. Wij zijn alert op jonge drugsrunners op fietsen, op scooters, via de taxi, maar ook via Uber.

Uber is voor ons gewoon een vervoermiddel, dus wat dat betreft maakt het ons niet zo gek veel uit. Maar als u zegt: ik zou het fijn vinden als u dat expliciet gewoon een keer in de driehoek agendeert, heb daar aandacht voor, dan zeg ik dat met alle plezier toe.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Wij zijn aan het einde van de ... Mijnheer Eerdmans, tweede termijn.

De heer **EERDMANS** (lr). Het heet 'in de ordetijd', geloof ik.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, is dat in ordetijd. Zegt u het maar.

De heer **EERDMANS** (lr). Nou, mijn vraag is niet beantwoord over de schietpartij op de Oudedijk.

De heer **ABOUTALEB**. Daar kan ik u echt niets over zeggen en als ik er iets over kan zeggen, dan mag ik er niets over zeggen. Maar wel een wezenlijk onderdeel van die vraag was: is er maatschappelijke onrust in de buurt en moeten wij daar iets mee? Nee, er is geen maatschappelijke onrust in de buurt. Wij houden echt de vinger aan de pols. Mensen die wel getuige zijn van het schietincident wordt wel hulp aangeboden, maar dat is via het formele traject van hulpverlening die er is als mensen een traumatische ervaring hebben meegemaakt of beleefd, maar bij mij – en ik heb het net gecheckt bij directie Veilig – zijn geen signalen binnengekomen van maatschappelijke onrust of van mensen die zeggen: hier willen wij graag verder over spreken. Als die signalen er komen – u kent het arsenaal – dan zullen wij het zeker doen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zijn er nog andere openstaande vragen van de eerste termijn voor de burgemeester of de wethouder?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer de voorzitter. De burgemeester gaf net aan dat die twee moties in elkaar zouden

kunnen worden geschoven en daar wil ik wel aan tegemoetkomen. Maar ik vroeg mij even af: moet ik dat nu doen op deze manier, via mondeling amenderen of is het handig om dat op een andere manier te doen?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zoals u weet, gaan wij aan het eind van de vergadering pas stemmen, dus als u de geamendeerde moties zo meteen indient ... Dat hoeft niet direct, maar, als u dat zo doet.

De heer **ABOUTALEB**. Een manier van doen zou kunnen zijn: ... Het is geen onwil. Ik spreek in de richting van mevrouw Arsieni, maar zij is even bezig. Een manier van doen zou kunnen zijn ... Want de geest is min of meer hetzelfde en wij hebben een goede traditie dat wij met de indieners overleggen over de afdoening van de moties. Ik begrijp dat het voor u belangrijk is dat er ook op wijkniveau een manier in voorkomt. Dat is ook mijn intentie om daar ook in die richting op te rapporteren, want als wij straks die enquêtes afnemen en wij gaan rapporteren, dan gaat het ook over wijken, dus wij kunnen ook op dat niveau rapporteren.

Dus als die laatste motie wordt ingetrokken, dan ben ik bereid in de interpretatie van de motie van NIDA waar ook uw handtekening onder staat, in het overleg en de wijze van afdoening, die inhoud bij elkaar te brengen. Dan zoeken wij het op het niveau van de inhoud, maar dat zou een manier zijn om daaraan tegemoet te komen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Arsieni, wat vindt u van het voorstel?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik vind het een heel charmant voorstel. Dank u wel. Maar ik laat het toch ook nog even, om het helemaal correct af te maken, in de tekst opnemen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Goed, dan zien wij dat straks. Voordat wij naar de tweede termijn gaan of kijken of daaraan behoefte is, wil ik toch nog even alle toezeggingen voordragen.

De eerste toezegging is in de tweede termijn van volgend jaar met een brief te komen over het aantal in beslag genomen wapens.

De tweede toezegging is een link op de website van de gemeente te laten plaatsen naar de contactgegevens van de wijkagent. Toezegging drie is in het tweede kwartaal van volgend jaar met een brief te komen waarin hij zal rapporteren over het aantal en de aard van geweldplegingen tegen hulpverleners.

Vier: in een gesprek met de driehoek aandringen op het monitoren van het type vervoer waarvan gebruik wordt gemaakt door drugsrunners. Dat zijn genoteerde toezeggingen.

Dan kijk ik nu rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Mijnheer Eerdmans?

De heer **EERDMANS** (lr). Ja, over bekendheid van de wijkagent. Dank overigens voor de beantwoording van de beide bestuurders. Wij zien nog een grote afstand tussen het verzoek van de raad en het antwoord van de burgemeester. De toezegging is ook te mager, is wat slap. Kijk, nogmaals: wijkagenten willen het. Het zijn de hogere echelons bij de politie die dit tegenhouden, die het lastig maken. Wij hebben niet gevraagd om het telefoonnummer; geen telefoonnummers. Ik ga ook mee met mevrouw Roest om als second best te zeggen: haal dan die foto eraf. Ik denk dat een wijkagent het heel leuk vindt om met zijn foto in een wijkkrant te staan, maar oké, als dat het dingetje wordt in de privacy, dan doen wij het gewoon met een mailadres. Ik kan u vertellen: als ik tijdens de avonden die ik heb gehad in de wijken de wijkagent voorstelde, dan gingen alle hoofden van de mensen naar achteren, van: Goh, de wijkagent. Nou, eens kijken: wie is dat eigenlijk? En 'ah, wat leuk' hoorde ik ze zeggen. En: Ik kom zo even naar u toe, want dat vind ik leuk, even een hand

geven. Weten wie u bent en dat wij u kunnen vinden. Nou, dat is het punt van deze motie, dus sorry, de toezegging is echt onvoldoende. Wij willen dat mensen de wijkagent kunnen bereiken en wel op deze manier. Dus wij houden de motie staande.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Andere leden van de raad voor de tweede termijn? Ik kijk om mij heen. Ik zie geen reactie, dan moet ik daaruit de conclusie trekken dat op de reactie van de burgemeester na ...

De heer **ABOUTALEB**. Dan moet ik de raad in alle eerlijkheid meegeven dat deze motie op die manier, omdat het buiten de bevoegdheidengrens van de burgemeester ligt, onuitvoerbaar is.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, dat was de reactie op uw woorden, mijnheer Eerdmans; motie 2.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja, maar daar wil ik best een ordepunt van maken, want dat is gewoon niet waar. Dat is niet onuitvoerbaar. Wij hebben hier zo vaak ... Ik heb ze aan die kant van de tafel ook voor mij gehad: de lobby-oproepen, vragen om overleg. Het is niet onuitvoerbaar. U kunt het niet met een druk op de knop verwezenlijken. Dat is juist. Maar het is uitvoerbaar wat hier staat om in overleg met de politie te kijken naar hoe wij wijkagenten bekender maken en bereikbaarder krijgen. Als u dat blijft zeggen, dan hebben wij echt een ... Ja, dan moeten wij even schorsen misschien om hieruit te komen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Uw punt is duidelijk. Burgemeester, kunt u hierop reageren?

De heer **ABOUTALEB**. Ik heb gezegd dat de manier waarop wijkagenten aan de samenleving worden gepresenteerd nu op de site van politie.nl één de verantwoordelijkheid is van de minister. Daar ga ik niet over. En twee: dat komt tot

stand in overleg met de vertegenwoordigers van de politie. En drie: dat daarin is besloten om de politiemensen zelf de keuze te geven of zij wel of niet met hun foto op de site bekend willen zijn in de richting van het algemene publiek. En ik heb net aangegeven dat dat nummer ook weloverwogen wordt gebruikt, zodat de mensen ook bij ziekte, vakantie en vervanging toch nog een vorm van bereikbaarheid hebben en dat het anders ingewikkeld wordt.

En ik heb daar aangegeven: wat mij betreft ben ik met alle plezier in zijn algemeenheid bereid om een gesprek met Erik Akerboom, de korpschef daarover te hebben, maar u draagt mij iets op waarvan ik denk dat ik het niet kan garanderen. Dat kan ik niet voor mijn rekening nemen. Het is ook niet geformuleerd als een soort verzoek aan de burgemeester om daarmee de hort op te gaan en te kijken wat de mogelijkheden zijn, nee. Als ik vandaag ook de krant lees, dan is helder wat u wilt en eigenlijk is het gewoon min of meer een wens die ik op deze manier niet zo kan honoreren. Anders had u het moeten formuleren als een verzoek aan de burgemeester om de motie aan de minister over te brengen. Maar zo heeft u de motie niet geformuleerd. Dus de manier waarop het is opgeschreven, daar kan ik niet zo heel veel mee, maar ik heb u allerlei toezeggingen gedaan, denk ik, die wel verregaand doen wat u vraagt, maar niet precies zoals u het heeft opgeschreven. Volgens mij heb ik nu juist een poging gedaan om over te steken, maar als u vasthoudt aan die motie, dan moet u dat zelf weten. Dat is natuurlijk aan u.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik denk dat op dit punt wel alles is gewisseld. Ik kijk nog rond. Is er bij de andere leden van de raad nog behoefte om dit debat in tweede termijn voort te zetten? Volgens mij niet, dan kunnen wij dit punt ... Mijnheer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Ik heb geluisterd naar de woorden van de burgemeester en

de Partij voor de Dieren is mede-indiener van deze motie, dus ik zou toch graag een schorsing willen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, kijk, u gaat natuurlijk over uw eigen oordeel, maar ik kan u in overweging geven: wij gaan pas aan het eind van de middag stemmen, als wij helemaal klaar zijn, dus u kunt ... Ik wil u voorstellen dat wij nu het tweeminutendebat gaan doen, ook gezien de agenda van de wethouder en de burgemeester, en dat wij daarna een korte theepauze houden. Dan kunt u eventueel ook nog overleggen. Dat is in ieder geval mijn voorstel. Ik zie de meeste mensen knikken. Vooral natuurlijk het idee van even theepauze, daar word ik altijd wel blij van. Maar goed ... Theepauze, koffiepauze. Nicotiepauze hoor ik hier. Wij gaan naar het tweeminutendebat.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN.

17.1 Tweeminutendebat over 'Demonstratiebeleid Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Baarle.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat is punt 17 en het is ingediend door de heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Vlagvertoon van internationaal en nationaal erkende terreurorganisaties is onwenselijk in onze stad en op 3 februari 2018 hebben wij in Rotterdam een demonstratie gehad van de PKK waar vlaggen werden getoond van de PKK en die terreurbeweging staat op de Nederlandse terreurlijst. Die onderneemt volgens de AIVD geweldsondersteunende activiteiten in Nederland en wat DENK betreft moeten wij dat niet willen in onze stad. Geen vlagvertoon van de PKK en geen vlagvertoon van alle andere terroristische organisaties. Vandaar dat ik een motie heb waarin ik de burgemeester vraag om al zijn wettelijke middelen te gebruiken om het vlagvertoon van de PKK

en alle andere terroristische organisaties in onze stad niet te laten plaatsvinden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Van Baarle heeft de volgende motie ingediend:

Motie 1, Geen vlagvertoon van de PKK en alle andere terreurorganisaties

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op donderdag 18 oktober ter bespreking van agendapunt 17.1 over het 'demonstratiebeleid Rotterdam';

constaterende dat:

- op 3 februari 2018 in Rotterdam een demonstratie is gehouden waarbij vlaggen zijn getoond van de internationaal als terroristisch gekwalificeerde organisatie PKK;
 - de PKK een gewapende strijd voert en aanslagen pleegt waarbij vele burgerslachtoffers zijn gevallen;
 - in een antiradicaliseringsplan van de rijksoverheid staat vermeld: "Het tonen van vlaggen van verboden terroristische organisaties die geweld plegen tegen bepaalde bevolkingsgroepen, is in combinatie met andere ondersteunende uitingen strafbaar op grond van de artikelen 137c tot en met 137e van het Wetboek van Strafrecht.";
 - oud-Minister Zijlstra van Buitenlandse Zaken tijdens een debat op 28-02-2018 heeft gesteld: "Zoals de Kamer weet is de PKK een ook door Nederland op de terroristenlijst geplaatste organisatie.";
 - oud-Minister Zijlstra van Buitenlandse Zaken tijdens een algemeen overleg op 30-05-2018 over de Nederlandse activiteiten van de PKK heeft gesteld: "Er vinden daarentegen wel geweld ondersteunende activiteiten vanuit Nederland plaats.";
 - op de website van de AIVD valt te lezen: "De PKK is in Nederland actief met financierings- en faciliteringsactiviteiten.";
 - meerdere kampen van de PKK in Nederland door de autoriteiten zijn opgerold;
- van mening dat:

- het tonen van de symbolen van organisaties die internationaal en nationaal als terroristisch zijn geclassificeerd een ontwrichtende werking heeft op de samenleving doordat geweld, haat en terreur daarmee worden verheerlijkt;
- niet geaccepteerd mag worden dat de symbolen van organisaties die aan terreur gelieerde activiteiten ontplooiën in Nederland openlijk worden verheerlijkt
- niet geaccepteerd mag worden dat Nederlanders het slachtoffer worden van de ronselpraktijken van terreurorganisaties;
- daarom alles in het werk gesteld dient te worden om dit tegen te gaan

verzoekt de burgemeester:

- binnen zijn wettelijke mogelijkheden alle toepasbare middelen in te zetten om demonstraties waarbij vlaggen en symbolen van de internationaal en nationaal als terreurorganisatie gekwalificeerde PKK getoond worden geen doorgang te laten vinden;
- overeenkomstig te handelen bij demonstraties waarbij vlaggen en symbolen van alle andere internationaal en nationaal als terreurorganisatie gekwalificeerde organisaties worden getoond;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S.R.T. van Baarle, E. Yigit

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ROEST** (gl). Mijnheer de voorzitter. Ik had eigenlijk besloten hierover niet te veel te gaan zeggen, maar ik kan het toch niet laten, want ik hoor de heer Van Baarle honderd keer PKK zeggen. Ik denk bijna dat hij dit debat misschien wel heeft aangevraagd om dat zo vaak mogelijk te kunnen zeggen hier in deze raadzaal, maar ja, wellicht denk ik nu iets te achterdochtig over zijn motieven. Maar wat mij vooral opvalt, is dat hij zegt: "Het was een demonstratie van de PKK, waar vlaggen van de PKK gezien werden laten." Volgens mij was het helemaal geen demonstratie van de PKK, maar van Koerdische organisaties en dat daar

vlaggen van de PKK bij getoond werden, lag niet per se aan de organisatie van de demonstratie. Ik zou op dat punt graag nog duidelijkheid willen van de burgemeester.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik heb het in de commissie al gezegd en ik zal het hier nog even herhalen voor degenen die er niet bij waren: een kleine cursus 'hoe vertaal ik DENK's?' Op zich klinkt het natuurlijk best legitiem wat DENK hier te berde brengt. Hoe kan je nou tegen het verbieden van vlaggen van een terreurorganisatie zijn? Alleen, zoals collega Roest ook al correct aangaf, staat die vlag bij dat soort demonstraties helemaal niet zo specifiek voor die terreurorganisatie of heeft het met die terreurorganisatie te maken, maar gaat het om de belangen van Koerdische Rotterdammers die te maken hebben met een regime dat ze zwaar onderdrukt. Laten wij vooral de bloederig aanval op Afrin niet vergeten en laat dat regime nou net het regime zijn van dictator Erdogan, welbekend voor onze vrienden van DENK. En wat de verbinders van DENK hier dus eigenlijk doen, is de agenda van nationalistische Turken uitvoeren, dezelfde nationalistische Turken die in 2016 nog probeerden om na het brengen van een grijzewolvenegroet een legitieme Koerdische demonstratie gewelddadig te verstoren. En vergeet ook niet dat de politiek leider van DENK op de voorste rij zat bij een Hamasconferentie. Hoe bedoel je terroristische organisatie? Ofwel: DENK brengt de Turkse stammenstrijd de raad in omfloerst met een sausje politieke correctheid in de hoop dat u erin trapt. Doe dat vooral niet.

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. In mijn maidenspeech heb ik al eens wat gezegd over de discrepantie tussen de werkelijkheid en de zelf gecreëerde werkelijkheid hier in de raad en als ik zojuist ... Ik moet zeggen: het is wel een verademing om eens een keer uit de mond van Leefbaar Rotterdam een genuanceerd begin van een verhaal te horen. Wederom wordt de framingskaart

gespeeld over ' Hamasconferentie', spijtig dat dat is gebeurd.

Wat mij eigenlijk ook wel pijn doet – en ik ga hier helemaal niet zitten wijzen – is dat er eigenlijk een heel genuanceerd beeld uit de commissievergadering kwam over wat die vlaggen allemaal precies betekenen. Zelfs een speciaal bureau, het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie zei: "Deze vlag roept per definitie niet op tegen geweld van mensen met de Turkse nationaliteit." Nu vraag ik mij ook af: de swastika is ook een redelijk beladen symbool, zou je kunnen zeggen, maar voor een heel grote groep mensen in deze stad, namelijk voor Hindoestanen, heeft het een diep religieuze en fijne betekenis. Zou dit soort attributen of symbolen dan ook allemaal verboden moeten worden? Ik zou graag willen oproepen dat er een beetje gekeken wordt naar de context waarin – en dat zei het Openbaar Ministerie ook in de commissie – symbolen gedragen worden en waar mensen mee lopen te zwaaien en met welke boodschap zij naar buiten gaan om te demonstreren. Ik zou ook in die zin de raad willen oproepen om wel die nuance te blijven voeren en niet heel de tijd te proberen om elkaar uit de tent te lokken om die polarisatie eigenlijk te vergroten, zoals in dit geval door de twee vorige sprekers geprobeerd werd.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik kan mij voor een deel wel vinden in wat mevrouw Hoogwerf zegt, dat het inderdaad wel heel plausibel klinkt. Tegelijkertijd weten wij ook dat symbolen en allerlei uitingsvormen, vlaggen bij iedereen een ander gevoel oproepen. Er zijn ook veel mensen die aanstoot hebben genomen aan Turkse vlaggen op de Erasmusbrug waarbij mensen het gevoel hadden: er is een regime dat docenten, rechters enzovoorts oppakt. En dat raakt hen ook zeer. Dus ik denk dat wij waar het gaat om het verbieden en allerlei bepalingen opnemen wij de vrijheid van demonstratie uiterst zorgvuldig moeten bewaken. En ja, ik erger mij soms ook aan dingen. Ik vind sommige dingen ook helemaal niet chic, gepast of überhaupt of hoe je het dan

ook noemen moet, maar ik denk dat wij met elkaar wel de grenzen goed moeten bewaken. En ik neem aan ... De burgemeester heeft er al eerder een aantal dingen over gezegd – en volgens mij is dat een lijn die wij prima kunnen volgen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik wil ook graag in het filmpje van DENK, dus ik wil er wel even een paar punten over maken. Kijk, het is natuurlijk – het is al gezegd – typisch PKK. Kijk, het is hartstikke leuk voor de camera.

Weet je, als ze nog met een motie waren gekomen dat in algemene zin terroristische organisaties en vlaggen van terroristische organisaties verboden zouden moeten komen, dan had ik er nog enigszins begrip voor gehad, ware het niet dat wij er volgens mij helemaal niet over gaan. Dus het enige wat dit tweeminutendebat oplevert, anders dan tijdverspilling, is – en ik begon er al even over – dat filmpje van DENK.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik vraag mij ook af of de heer Van Baarle weleens van de trias politica heeft gehoord. Wij hebben hier immers een scheiding van machten. Volgens mij hebben wij in Nederland ook afgesproken – gelukkig maar – dat wij een wetgevende, een uitvoerende en een rechterlijke macht hebben en die houden wij dan ook uit elkaar en wij toetsen dan dus ook de uitvoering van die wet, of die laten wij toetsen door de rechter. Nou hebben wij vorige keer in de commissie de hoofdofficier van justitie ons horen uitleggen in hoeverre dat hier in het geding is. Ik heb toen heel goed geluisterd en ook gehoord dat vlagvertoon niet verboden is, sowieso niet in het algemeen. En de burgemeester kan daar niets mee in het kader van de Wet openbare manifestaties, maar ook in het kader van terroristische organisaties moet dat altijd worden gezien in de context waarbinnen een dergelijke demonstratie dan plaatsvindt met de vlag die er dan een rol bij speelt. En in het kader van de vlag van de PKK – en dat heb ik hier eerder net ook al gehoord – geldt dat je er ook van uit kunt

gaan dat het niet het verheerlijken is van het geweld van een terroristische organisatie, maar dat het dan gaat over bijvoorbeeld de Koerdische identiteit of over de Koerdische staat. Dus in dat geval ja, is het niet strafbaar en wat zijn wij hier dan met elkaar aan het doen behalve via een motie proberen de trias politica op te heffen? Daar maak ik wel echt bezwaar tegen, dus ik raad iedereen aan om tegen te stemmen.

De heer **CICEK** (sp). Mijnheer de voorzitter. DENK is de grootste winnaar geweest tijdens de verkiezingen. Zij zijn tevens met vier zetels binnengekomen en zij hebben wat mij betreft, wat ons betreft een heel warm inclusiviteitspleidooi. Zij komen op voor de migrantengroepen die in de verdringing worden gebracht. Zij komen op voor kansenongelijkheid. Dat willen zij verminderen. Discriminatie dat veelvoudig het veelkoppige monster wordt genoemd. Dat zijn allemaal problemen waarvoor zij zich hard willen maken en los van het feit dat tijdens die demonstratie wel of niet met Koerdische vlaggen is gezwaaid of terroristische organisaties zijn ...

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Cicek, de tijd gaat snel, maar bij u staat er nog nul.

De heer **CICEK** (sp). Oh, dit is een tweeminutendebat toch? Kan ik het dan even kort afronden?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Maak nog uw zin af en dan gaan wij verder.

De heer **CICEK** (sp). Dan zou ik – los van het feit dat er terroristische vlaggen tijdens de demonstratie aanwezig zijn – graag de reflectie van de heer Van Baarle willen op de positie van Koerdische Nederlanders hier in Nederland en de Koerden, ook in Turkije.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat is een mooie lange zin, maar wat u vraagt, kan niet in een tweeminutendebat. Dat ook

even ter info. Mijnheer El Ouali, hebt u nog tijd?

De heer **EL OUALI** (nida). Ja, dat gaat van mijn tijd af nu.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Gaat uw gang. Ja, ik moet toch even die tijd in de gaten houden, sorry.

De heer **EL OUALI** (nida). Nee, voorzitter. Dat heeft mij vier seconden gekost. Ja, voorzitter, ik heb nog geen woord gezegd, maar het is wel 5% van mijn spreektijd, begrijpt u?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Het is gecorrigeerd of wordt gecorrigeerd. Gaat uw gang.

De heer **EL OUALI** (nida). Dank u wel. Mijnheer de voorzitter. Ik snap de sentimenten van sommigen op het moment dat er met bepaalde vlaggen wordt gezwaaid en dat kunnen verschillende vlaggen zijn van verschillende groepen. Dat is ook al gezegd. Ik onderken ook dat de PKK een terroristische organisatie is. Europa onderkent dat. Ze staan niet voor niets op een dergelijke lijst. Daarover gaat de discussie hier niet. Maar ik geloof niet in de route van het verbieden van vlaggen. In het verleden is het ook Leefbaar Rotterdam geweest die andere vlaggen liever niet had willen zien. Vandaag is het deze vlag, morgen weer een andere. Ik geloof niet in die route. Ik denk ook inderdaad dat dat niet de weg is.

Ik zou aan de heer Van Baarle willen vragen: is hij voor het verbieden van een vlag met de geloofsbelijdenis erop? Ook die suggestie is in deze raad gedaan met dezelfde argumenten. Bent u voor het verbieden van een vlag met bijvoorbeeld de islamitische geloofsbelijdenis erop? Ik denk dat het antwoord 'nee' is. Als het antwoord 'nee' is, dan zou ook in dit geval het antwoord 'nee' moeten zijn en ik zou dan ook zeggen: laten wij inderdaad de scherpe interpretatie van het OM eropna houden, voorzitter, namelijk dat in sommige

contexten het voeren van die vlag wel strafbaar kan zijn.

Op het moment dat er een aanslag, zoals ook in het verleden in Istanbul of andere plekken in Turkije, zou plaatsvinden en iemand haalt het in zijn hoofd om feest vierend met een dergelijke vlag de straat op te gaan, ja, voorzitter, dan verwacht ik van onze burgemeester dat hij heel helder en ook adequaat optreedt en ik denk dat iedereen dat hier verwacht. Maar als het gaat om een Koerdische bruiloft waar ook diezelfde vlag bijvoorbeeld wordt gevoerd, dan is dat totaal niet iets waarvoor je je hoeft te schamen of iets wat niet in onze stad zou mogen en daarmee klaar.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Andere leden van de raad? Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Mijnheer de voorzitter. Het is altijd lastig om tegen de gemeenteraad te zeggen: u gaat daar niet over. Maar hier is die echt heel erg expliciet. U gaat daar niet over.
Twee: ook de burgemeester gaat daar niet over. Mij is één heel belangrijke wet opgedragen en ik ben zo dolgelukkig dat die wet nog steeds luidt zoals die namelijk luidt. Dat er maar een drietal afwegingen zijn voor de burgemeester om te bepalen of een aangekondigde dan wel een spontane demonstratie kan: als er gevaar is voor de openbare orde, als daartoe inlichtingenposities beschikbaar zijn van de politie, de AIVD en anderen, als er sprake is van gevaar voor de gezondheid en als er gevaar is voor het verkeer. Alle andere overwegingen, alle andere overwegingen ... Ik herhaal nog een keer: alle andere overwegingen zullen ruiken naar censuur. Dan moet ik als burgemeester aan de voorkant aan een organiserende partij vragen: Maar wat bent u van plan? Wat bent u van plan te voeren als vlaggen? Wat bent u van plan aan leuzen op te roepen? Zodat ik aan de voorkant kan toetsen of et cetera. Een heilloze weg. Een onbegaanbare route. Dat zou de burgemeester op een heel verkeerde positie brengen om aan de voorkant te

toetsen of voorgenomen uitlatingen, want namelijk voornemens mogen allemaal ... Geweten, vrijheid van geweten. Wij komen in actie bij verkeerde daden en niet bij wat mensen denken. Dat kan dus niet.

Twee: de officier van justitie heeft vorige keer inderdaad uitgelegd dat het gehele expertisecentrum van het Openbaar Ministerie hiervan een studie heeft gemaakt om ook het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht enige houvast te geven over dit soort vraagstukken, want ja, je kunt inderdaad – zoals hij toen zei – met een IS-vlag zwaaien, velen zullen het verschrikkelijk vinden, maar als degene die zwaait, zegt: 'dit nooit meer' dan is de context van een heel andere orde. Ik geef je dan te doen om op dat moment tot een oordeel te komen aan de voorkant en ik denk dat het daarom verstandig is. Ik kan het niet beter zeggen dan mevrouw Arsieni: wij hebben een trias politica en die moet dan op dat moment oordelen. Vergeet niet: iedereen kijkt naar de burgemeester als het gezag van de politie en dat is vanuit onze verhoudingen natuurlijk helder, maar wij hebben een tweede gezag van de politie en dat is het Openbaar Ministerie. De officier van justitie gaat over het strafrecht en kan dus als enige bepalen of een uitlating met vlaggen of anderszins strafbaar is. Dat kan dus de burgemeester niet doen.

Trias politica in dezen is echt in het gevaar als dit aan de orde is en eigenlijk zou ik de heer Van Baarle namens DENK echt willen vragen om deze motie in te trekken. Zij kan echt niet. Zij is ongrondwettelijk. Zij is tegen de wet en vraagt mij een oproep te doen voor iets wat tegen de wet is. En eigenlijk vind ik het beneden ons niveau hier om dit zo met elkaar in stemming te brengen in de wetenschap dat u mij iets vraagt wat buiten de wet is. Ik zou u eigenlijk willen aanmoedigen om mij nooit te vragen iets te doen wat buiten de wet is. Maar hier ligt het zo evident, zo helder: de Wet openbare manifestaties is zo klip-en-klaar. Dat je aan de voorkant als democratische beweging om inperking vraagt van de vrijheid van meningsuiting is echt not done. Ik kan dat

niet – met enige stemverheffing – genoeg benadrukken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u burgemeester. Dan nog het woord aan de heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Mijnheer de voorzitter. Ik heb een hoop gehoord. Dat die vlag niet zou oproepen tot geweld, terwijl die organisatie aanslagen pleegt waar meerdere burgerslachtoffers zijn gevallen. Ik heb gehoord dat die vlag niets te maken zou hebben met terreur in sommige gevallen. Nou, de PKK staat zowel op de Nederlandse als de internationale terreurlijst. En ik hoor een burgemeester zeggen: ik heb die middelen niet. Daaruit blijkt eigenlijk een volslagen gebrek aan urgentiegevoel. U kunt op zijn minst een lobby inzetten in de richting van Den Haag om dan het wettelijk kader wel aan te passen, zodat u de middelen hebt. Dus ik constateer wat dat betreft een volslagen gebrek aan urgentie.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Met deze woorden zijn wij volgens mij aan het einde gekomen van dit tweeminutendebat. Ik stel voor te schorsen tot 15.35 uur. Dan kunt u ook nog over de moties overleggen en een kopje koffie, thee of wat dan ook drinken. Dan beginnen wij weer om 15.35 uur.

(Schorsing.)

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT. (Vervolg.)

14. *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk', als het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen.*

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ik heropen de vergadering. Wij gaan verder met agendapunt 14, 'Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam: 'Werken onder druk', als het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en

aanbevelingen'. Ik wil de heer Karremans het woord geven.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Oneigenlijke druk op iedere werkvloer is onacceptabel. Daar moeten wij scherp op zijn, dat moeten wij voorkomen en als het plaatsvindt, moeten wij daarnaar handelen en ik wil de rekenkamer ook hier en vandaag danken voor dit rapport. Ik wil daar twee dingen over zeggen. Ten eerste: perceptie en realiteit zijn voor mensen en dus ook voor ambtenaren misschien hetzelfde, maar toch echt twee verschillende dingen. Dat druk als oneigenlijk wordt ervaren, wil nog niet zeggen dat dit zo is. Dit zeg ik omdat de rekenkamer nadrukkelijk onderzoek heeft gedaan naar de perceptie van ambtenaren wat betreft oneigenlijke druk en dat de onderliggende gevallen ook niet zijn geverifieerd, uitgezocht en of er vervolgens aangiften voor zijn gedaan.

Ten tweede: de rekenkamer pleit voor een extra meldpunt. Nu kunnen ambtenaren altijd terecht bij hun leidinggevenden, collega's, vertrouwenspersonen en de ombudsman. Juist om het nog een beetje overzichtelijk en werkbaar te houden is de Rotterdamse VVD niet voor een extra meldpunt.

Verder doet het rekenkamerrapport nog een aantal andere aanbevelingen. Wij onderschrijven de reacties van het college hierop.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan nu de heer Tak. Hij is niet aanwezig, dus dan gaan wij naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Mijnheer de voorzitter. Ik probeer het kort te houden in verband met de tijd. Wij willen ook nog wat tijd overhouden voor het volgende agendapunt. Ik onderschrijf voor het overgrote deel wat de heer Karremans net heeft gezegd. Ook wij zien niet zo veel nut in een extra meldpunt en volgens mij heeft het college ook duidelijk gemaakt dat de manieren die er zijn om iets aan te kaarten, intern dan wel extern, afdoende zijn.

Ik wil daar wel iets bij gezegd hebben, namelijk dat iets wat uit dit rapport ook wel blijkt en eigenlijk meer nog misschien dan de conclusies die de rekenkamer trekt, is dat de verhoudingen tussen rekenkamer en college suboptimaal zijn, als ik het zo even mag zeggen. Dus ik zou wel het college willen meegeven om daar in ieder geval in te investeren.

En nog iets wat mijn fractie heel belangrijk vindt – en volgens mij geven wij daar in onze coalitie ook het goede voorbeeld van; althans de heer Karremans en ik af en toe, vandaag niet, moet ik zeggen – en dat is het organiseren van je eigen tegenspraak, want dat is een manier om er ook samen sterker uit te komen.

Wij hebben dat bijvoorbeeld vorige week bij MTM laten zien hoe dat kan en volgens mij is dat ook iets wat heel belangrijk is binnen de organisatie van onze gemeente. En volgens mij, als het college daarin investeert, naast natuurlijk al die methodes om integriteitskwesties aan te kaarten, zijn wij volgens mij een heel eind. Dus dat wilde ik nog even meegeven en daar laat ik het bij.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Mijnheer de voorzitter. 7% van de Rotterdamse ambtenaren ervaart oneigenlijke politieke bestuurlijke druk. Dat klinkt natuurlijk heel erg zorgelijk en dat is het ook. Iedereen zou zich veilig moeten kunnen voelen in zijn werkomgeving. D66 heeft wel kritiek op het onderzoek van de rekenkamer. Vorig jaar heeft een heel grote meerderheid van de raad tegen het voorstel voor dit onderzoek gestemd. Alleen de SP was er toen voor. Omdat vooral met enquêteformulieren werken een vertekend beeld kan opleveren. Dus wat dat betreft vinden wij ook niet alle conclusies even sterk onderbouwd en gaan wij niet overal met alle aanbevelingen mee.

Eén ding wat wel heel sterk naar voren kwam uit het rapport – dus dat willen wij echt zeker serieus nemen – is dat vooral ambtenaren uit de gebieden en de voormalige deelgemeentes veel last hadden van deze vorm van oneigenlijke druk. Het is jammer in het rapport dat de

deelgemeentes en de gebieden niet uit elkaar worden getrokken in de vragen, want D66 denkt dat in de gebieden en ook nu in de wijken, bij de wijkraden, omdat er op een heel andere manier wordt samengewerkt en de ambtenaren en gekozen volksvertegenwoordigers veel dichter op elkaar zitten, dit behalve heel veel voordelen ook wel dit soort nadelen met zich meebrengt. Daarom willen wij wel de wethouder graag verzoeken om toe te zeggen dat er over een jaar nog een kleine, bondige enquête speciaal wordt toegestuurd naar de medewerkers in de gebieden, de netwerkers en de managers om wel de vinger aan de pols te houden.

Mevrouw **ESKES** (cda). Mijnheer de voorzitter. Ik sluit mij aan bij de heer Karremans en bij mevrouw Van Wifferen. In de commissie heb ik veel gezegd over dit rekenkamerrapport waarop volgens mij heel veel is af te dingen. Dat heb ik in de commissie gedaan en ook in gesprek met de rekenkamer en om dat kracht bij te zetten, heb ik hier een amendement.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Eskes heeft het volgende amendement ingediend:

Amendement A, Rapport Rekenkamer 'Werken onder druk'

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen;
besluit:

de hiernavolgende bepaling van het ontwerpbesluit behorende bij het rekenkamerrapport 'Werken onder druk' (18bb6883):

"I) De navolgende hoofdconclusies van het rapport 'Werken onder druk; onderzoek naar oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk' van de Rekenkamer Rotterdam te onderschrijven:"
te vervangen door:

"I) De navolgende hoofdconclusies 1 tot en met 4 en 6 en 7 van het rapport 'Werken onder druk; onderzoek naar oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk' van de Rekenkamer Rotterdam, te onderschrijven en hoofdconclusie 5 niet te onderschrijven:" en tevens:

de hiernavolgende bepaling van het ontwerpbesluit behorende bij het rekenkamerrapport 'Werken onder druk' (18bb6883):

"II) De aanbevelingen van het rapport 'Werken onder druk; onderzoek naar oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk' van de Rekenkamer Rotterdam, over te nemen" te vervangen door:

"III) De aanbevelingen 5 tot en met 7 van het rapport 'Werken onder druk; onderzoek naar oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk' van de Rekenkamer Rotterdam over te nemen en de aanbevelingen 1 tot en met 4 niet over te nemen:";
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E.C. Eskes, I. van Wifferen

'Toelichting:

Conclusie 5 impliceert dat er een sterk hiërarchische stijl van leidinggeven wordt ervaren. Dit wordt in het onderzoek niet onderbouwd en ook niet door het college herkend.

Aanbevelingen 1 tot en met 3 neemt het college niet over. Wij onderschrijven de in de reactie van het college geuite bezwaren. Aanbeveling 4 gaat voorbij aan de rol die de gemeentelijke Ombudsman vervult als onafhankelijk meldpunt voor integriteitsschendingen binnen de gemeentelijke organisatie.'

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan gaan wij naar de heer Tak. Hij is weer in ons midden, toch?

De heer **TAK** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Ik ben u hiervoor zeer erkentelijk. Ook namens de Partij van de

Arbeid wil ik eigenlijk nog even onze waardering uitspreken over dit onderzoek, met name ook omdat wij natuurlijk fatsoenlijk en gedegen werkgeverschap zeer belangrijk vinden. Echter, wij willen ook constateren dat wij niet alle aanbevelingen uit het rapport een-op-een zouden willen overnemen, met name ook omdat met een bepaalde stelligheid een aantal aanbevelingen zijn neergezet, die als je de onderbouwing van het onderzoek leest eigenlijk niet volledig daarin terugkomen of ook aanbevelingen zijn die in lijn zijn met een aantal trajecten die binnen de gemeente al lopen. Maar wel wil ik hier ook nog even benadrukken dat het denk ik inderdaad belangrijk is dat bij de gemeente als werkgever het van buitengewoon groot belang is dat personeel in ieder geval het vertrouwen heeft en voelt om wanneer er eventueel druk wordt ervaren of er dingen zijn ze bij een ombudsman of vertrouwensman te rade kunnen gaan. En ik denk dat het vooral belangrijk is voor onze raadsleden om dat signaal vandaag ook te geven naar de mensen die voor onze gemeente werken.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Ik zou graag een motie willen indienen, want ik weet dat ik geen spreektijd heb. Misschien kan ik haar met één regel inleiden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Gaat uw gang.

De heer **EL OUALI** (nida). Dank, voorzitter, zeer coulant. Dank aan de rekenkamer voor het rapport. Wij weten dat het een fenomeenonderzoek was, dus dat is subjectief, maar dat was ook precies de bedoeling. NIDA doet met deze motie een voorstel om toch in onze protocollen een aantal dingen extra te verankeren voor eventuele toekomstige gevallen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer El Ouali heeft de volgende motie ingediend:

Motie 1, Aandacht voor oneigenlijke druk

‘De gemeenteraad van Rotterdam op 18 oktober 2018 in vergadering bijeen voor de bespreking van het rapport van de rekenkamer Rotterdam ‘Werken onder druk’;

constaterende dat:

- de rekenkamer concludeert dat oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk op ambtenaren voorkomt binnen de gemeente Rotterdam;
 - uit het rapport blijkt dat ambtenaren concrete ervaringen met oneigenlijke druk vaak niet melden (40%);
 - het ontbreekt aan een gedeeld beeld bij ambtenaren over wat oneigenlijke druk exact behelst;
 - in de gemeentelijke integriteitsprotocollen nog onvoldoende aandacht is voor het omgaan met misstanden in de relatie tussen bestuurders en ambtenaren;
- overwegende dat:
- deze ervaringen van ambtenaren onwenselijk zijn en tevens destructief voor een gezond ambtelijk apparaat;
- verzoekt het college:
- in de protocollen en procedures ten aanzien van integriteit tevens aandacht te besteden aan (on)eigenlijke politiek-bestuurlijke druk;
 - om de gemeenteorganisatie meer inzicht te laten verkrijgen in het fenomeen oneigenlijke politiek-bestuurlijke druk;
 - en deze inzichten mee te nemen in de integriteitsprotocollen en procedures;
 - bij de totstandkoming van integriteitsprotocollen en -procedures de inzichten van de Ombudsman te betrekken;
 - de resultaten hiervan terug te koppelen aan de raad;
- en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N. el Ouali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Nog andere leden van de raad? Nee, dan geef ik het woord aan wethouder Visser.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder).
Mijnheer de voorzitter. Dat gaat hier snel,

mag ik wel zeggen. Dat heeft ook met spreektijd te maken, maar volgens mij vooral met dat wij in de commissie uitgebreid over het rapport gesproken hebben en ik ook wel heel blij was met de reactie van een groot aantal van de leden van de raad.

Wij hebben niet zo heel veel tijd, dat snap ik, maar laat wel helder zijn dat wij het ook een belangrijk rapport vonden en wij hebben heel goed gekeken naar het waarom, de achtergrond van het rapport van de rekenkamer. En wij zijn het wellicht niet helemaal eens over een definitiekwestie – eigenlijke en oneigenlijke druk – maar wij hebben ook nadrukkelijk gezegd: als je oneigenlijke druk hebt, elke vorm, elke casus daarvan is er een te veel. En dat betekent ook dat wij het echt met elkaar, ook bij de introductie als het gaat over de wijze waarop wij dit onderwerp bespreken, telkens moeten hebben over integriteit. Ik had van de week nog weer opnieuw de wijze waarop je – het waren honderd man overigens – honderd man tot de gemeente Rotterdam, de ambtseed, nadrukkelijk ook gesproken hierover en ik denk dat dat heel verstandig is. Ik heb afgelopen week gesproken met de ombudsman, die ook nadrukkelijk een vraag had: kan ik meer betrokken worden, meer dan nu, bij alles wat te maken heeft met de nieuwe mensen en de integriteitsopleidingen, zeg maar even? Daar heb ik van gezegd: dat gaan wij doen, dus dat gaan wij ook met de ombudsman helemaal uitwerken. Ik denk ook dat die plek voor haar de logische is.

D66 had een verzoek, eigenlijk als toezegging, om ook naar de gebieden te kijken. Dat zeg ik graag toe. U weet: wij hebben in de commissie gesproken over hoe wij met de nieuwe mensen in de gebieden zijn omgegaan. Wij hebben een aantal van dat soort bijeenkomsten gehad. Toen hebben wij het er nog over gehad – ook in de commissie – of dat een verplicht karakter had, ja of nee. Toen hebben wij ook tegen elkaar gezegd: misschien is het verstandig om dat meer te doen. Dus wij gaan daar vol op inzetten en ik denk dat

het verstandig is – u zei: na een jaar. ik denk dat dat wel een goed moment is – dat wij dan middels een enquête vragen hoe het ervoor staat, of men vindt dat men voldoende op de hoogte is en ook dat wij er voldoende aan doen. Dus dat zeg ik graag toe.

Dan een motie van NIDA: 'Aandacht voor oneigenlijke druk'. Eigenlijk vraagt NIDA – als ik het in elk geval vertaal – jongens let wel op: wij hebben protocollen, wij hebben procedures. Dat gaat heel vaak over integriteit, maar eigenlijk nog niet over het specifieke onderwerp eigenlijke en oneigenlijke druk. Maak dat nou meer bespreekbaar. Heb het daar vaker over. Dat is zoals ik het lees. En daar staat in ... En ik moet even de uitdraai hebben van de laatste versie, want de discussie kan natuurlijk altijd gaan over 'wat is eigenlijk en wat is niet eigenlijk?', maar volgens mij hebben wij daar een gesprek over gevoerd, dat je ook bij het tot stand komen van integriteit heel goed kijkt naar protocollen en procedures en de kennis en de kunde meeneemt die je hebt. Ik zit even te kijken of die al in het systeem staat. Nog niet, geloof ik. Dan heb ik even ... Hij is onderweg, maar dan moet ik even ... want dan kan ik de laatste versie goed gebruiken. Ik weet dat er even wat overleg is geweest, want ik heb tegen u gezegd via een aantal mensen: ik vind het verstandig dat wij het, meer dan nu, niet alleen hebben over integriteit, maar ook over de wijze waarop wij moeten omgaan met eigenlijke en oneigenlijke druk. Dus deze motie kan ik omarmen en volgens mij is dat ook voor de raad een goede motie.

Dan hebben wij een amendement, want dat is ook wat wij in de commissie goed gezien hebben: wij hebben het ook gehad over of alle aanbevelingen allemaal een-op-een zouden moeten worden opgenomen. Dat is goed gebruik van uw raad. Als er een rapport van de rekenkamer is, dan neem je in principe alle conclusies en aanbevelingen over. Ik ben blij met het amendement van het CDA. Dat nuanceert een klein beetje, laat ik het zo zeggen, dus

dat wil dat niet wegnemen, maar dat nuanceert een aantal aanbevelingen van de rekenkamer waarvan ik wel moet zeggen: een van de belangrijke is dat wij nu niet meteen weer een heel groot en extern aangestuurd cultuurtraject daarop gaan zetten. Dit amendement zegt eigenlijk niet meer en niet minder dan dat wij een aantal aanbevelingen wat nuanceren. Conclusie 5 wordt nog wel over gesproken. Dat impliceert dat er een sterk hiërarchische stijl van leidinggeven wordt ervaren. Wij als college hebben dat niet zo ervaren, maar vooral niet onderbouwd teruggevonden in het rapport. Dus dit amendement kan ik u van harte aanraden. Dat waren, als ik het goed zeg, D66, NIDA en het CDA, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Als ik goed geluisterd heb, zei u net: dat zeg ik toe. Kunt u nog even herhalen wat u precies toezegt? Dan kunnen wij het gelijk juist noteren.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dat is een toezegging die ik graag doe aan D66. In de commissie hebben wij gesproken over op welke manier de gebieden worden geïnformeerd over alles met integriteit en de vraag van D66, als ik hem goed heb verstaan, is dat wij – wij moeten misschien over een jaar spreken – wij een enquête houden binnen de gebieden of men ook daadwerkelijk vindt dat er voldoende aan gedaan is en dat wij integriteit, maar vooral bestuurlijke en oneigenlijke bestuurlijke druk meenemen in het programma. Dat zeg ik goed, toch?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Deze toezegging is genoteerd. Dan zijn wij volgens mij aan de tweede termijn toe. Is er behoefte aan een tweede termijn bij dit onderwerp? Ik kijk even rond. Ik zie geen reacties en daar concludeer ik uit dat wij klaar zijn met punt 14 en naar punt 15 gaan.

15. *Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018.*

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Punt 15 is het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018. Ik geef de heer Van Elck het woord.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Wij praten hier vandaag niet zomaar over een verordening. Wij praten namelijk over het schrappen van de Tegemoetkoming meerkosten zorg, over een ordinaire bezuiniging van 12 miljoen euro op chronisch zieken en gehandicapten. 12 miljoen euro bezuinigen over de rug van kwetsbare en zieke Rotterdammers om die groene luchtkastelen te kunnen financieren. GroenLinks gaat gelijk staan. Het is ronduit schandalig.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De heer Postma heeft een interruptie.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. Ik ging al staan voor de groene luchtkastelen, maar de aanleiding is des te beter. Grote woorden van de heer Van Elck over bezuinigingen op kwetsbare Rotterdammers. Ik vroeg mij af of hij goed gekeken heeft naar de paragraaf 'armoedebestrijding' in zowel het coalitieakkoord als de begroting.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja, voorzitter, ik heb daar uiteraard goed naar gekeken, maar wij praten hier over Tegemoetkoming meerkosten zorg.

De heer **POSTMA** (gl). Ik ben blij dat u daar goed naar gekeken hebt, want dan kunt u ook zien dat dit college 12 miljoen per jaar extra uitgeeft om armoede in deze stad terug te dringen en dat is niet alleen voor chronisch zieken en gehandicapten met een laag inkomen waar de Tegemoetkoming meerkosten zorg voor

bedoeld is, maar dat is eigenlijk voor de heel grote groep mensen in deze stad die een duwtje in de rug nodig hebben. Dus per saldo, voorzitter, gaan wij de TMZ deels anders besteden. Wij gaan er ook deels minder aan uitgeven. Wij schrappen haar. Tegelijkertijd staat er een heel grote investering in armoedebestrijding tegenover, een investering waar ook deze groep juist heel erg van profiteert.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het is prima om er allerlei andere zaken bij te halen. Ik kan ook 67.236.000 euro erbij halen die u de komende 4 jaar in de zorg bezuinigt. Dat kan ook. Wij praten hier over de Tegemoetkoming meerkosten zorg. Het lijkt mij goed om het daarover te hebben. Daar wordt 12 miljoen euro op bezuinigd. Dat is na lang wikken en wegen ook toegegeven door de wethouder, dus het lijkt mij gewoon goed om bij de feiten te blijven.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Het lijkt mij wel ook goed om dan niet al te lang te wikken en te wegen voordat de heer Van Elck toegeeft dat er ook iets tegenover staat, namelijk een polis en dat in plaats van dat er contant geld naar de mensen gaat, mensen daar zekerheid mee krijgen over de kosten van de zorg die daarmee gedekt zijn.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Die polis daar ben ik ook zeker niet tegen. Dat stond ook in het verkiezingsprogramma van Leefbaar Rotterdam en daar was 8,8 miljoen euro voor en daar wordt 5,8 miljoen euro in die zorgverzekering gestopt en 3 miljoen wordt ordinair bezuinigd en daar is waar ik het over heb: 4 keer 3 miljoen, 12 miljoen euro.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Ik had toch aan de heer Van Elck willen vragen: ik zou liever kijken naar het effect voor de mensen en niet alleen maar hoe het dan precies in onze boekhouding uitpakt. Maar wat betekent het voor mensen? Voor mensen betekent die polis dat zij zekerheid hebben dat in

plaats van dat zij 200 euro hebben en veel hogere kosten hebben, die kosten gedekt zijn.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het betekent dat chronisch zieken en gehandicapten zo'n 80 tot 200 euro per jaar verliezen. Maar voor de Partij van de Arbeid is minder doen of schrappen in de zorg – zoals ook door de Partij van de Arbeid gedaan is op het gebied van verzorgingshuizen – vaak dat de zorg beter wordt. Nou, mijnheer Engberts, dat wordt het zeker niet.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nu haalt de heer Van Elck er zelf van alles bij. Laten wij even teruggaan naar de mensen die het betreft. Bent u het met mij eens, mijnheer Van Elck, via de voorzitter, dat de mensen in plaats van dat zij 200 euro krijgen – inderdaad zij hebben dat niet in hun portemonnees – wel de zekerheid hebben dat de kosten die zij hebben en die zij te dragen hebben voor de zorg gedekt zijn en vergoed worden?

De heer **VAN ELCK** (lr). Dat hadden zij afgelopen jaar ook.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Met andere woorden het geld komt beter terecht. Het effect is dat mensen geen kosten hebben waar zij tegenaan lopen als zij een handicap of een chronische ziekte hebben. Kunt u mij anders een goed voorbeeld geven van waar het neerslaat en waar het misgaat en dat de kosten dan niet gedekt zijn?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het is allemaal leuk en aardig en wij kunnen zo heen en weer blijven slingeren. Feit is dat hier 12 miljoen euro bezuinigd wordt op chronisch zieken en gehandicapten. Ik begrijp dat u dat voor uw achterban probeert te verbloemen. Dat is inderdaad uw goed recht, maar volgens mij had u het beter moeten onderhandelen. Dat u nou juist de mensen waar u nou, misschien 30, 40 jaar geleden nog voor

opkwam, dat u die nu zo in de kou laat staan. Ik vind dat jammer.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vind het jammer dat de heer Van Elck niet in staat is om ook maar één voorbeeld te geven als ik dat vraag. Heel jammer, want volgens mij ben ik hier niet om alleen maar iets aan de onze achterban te vertellen, maar om uit te leggen aan de mensen dat het hier de mensen met een handicap en met een chronische ziekte betreft en dat zij helemaal niet getroffen worden, maar dat hun kosten die zij maken gedekt zijn en dat die vergoed worden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Van Elck, afsluitend van dit onderdeel van het debat, want u hebt ... Oké, u hebt geen reactie. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. De heer Van Elck heeft het over feiten. Laten wij dan ook alle feiten benoemen. U hebt het over 3 miljoen of over 12 miljoen voor de gehele collegeperiode, die wij bezuinigen op de TMZ. Correct. Daar staat tegenover dat wij 48 miljoen investeren in armoedebestrijding, dus aan de ene kant, ja, halen wij die 3 miljoen per jaar weg, maar wij geven er 12 miljoen voor terug. Als u 10 euro's voor u hebt liggen en ik kom naar u toe en ik leg er 12 bij en ik haal er weer 3 weg, zegt u dan: schande, 3 euro weg? Of zegt u: heel goed, ik heb 9 euro meer dan waarmee ik begon?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. U haalt 200 euro uit de portemonnee van mensen. Voorzitter, ik ga door, en ik ben erg benieuwd wat hier voor weerwoord op komt, want het blijft hier niet bij, bij deze bezuiniging. Want ook de alom gewaardeerde vouchers, waar kwetsbare Rotterdammers een uur huishoudelijke ondersteuning voor 5 euro mee konden kopen, worden rücksichtslos afgeschaft. Een malle bezuiniging van nog eens 3 miljoen euro op kwetsbare ouderen en mensen met een beperking. Een

bezuiniging van bijna 50.000 uur huishoudelijke ondersteuning per jaar in onze stad. Maar ook dat zal volgens GroenLinks niet zo zijn.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. Dat heeft de heer Van Elck goed gezien en ik ben dan ook erg benieuwd wat hij vindt van de extra investeringen in zorg, zowel dit jaar als volgend jaar. Dit jaar 5,7 miljoen extra naar de Wmo. Volgend jaar 5,3 miljoen extra naar de Wmo. Het is toch weer een beetje hetzelfde verhaal. U wijst op één maatregel waar wij iets doen, waar minder aan wordt uitgegeven dan voorgaande jaren, absoluut. Tegelijkertijd investeren wij met de andere hand heel veel meer dan het vorige college.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Van Elck, hebt u een reactie?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Wij kunnen steeds andere zaken erbij halen, maar dan kan ik ook dat lijstje overhandigen van 67,2 miljoen euro waarop bezuinigd wordt op de zorg en dat doe ik hier ook niet.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Ik wilde ook die plus van die 5 miljoen memoreren, want ik denk inderdaad dat de heer Van Elck eigenlijk ook precies hetzelfde doet, namelijk alleen maar zeggen wat er weggaat, maar niet wat ertegenover staat. En ook hier staat 5,7 miljoen tegenover aan extra investeringen in de Wmo. En waar gaat het over? Het gaat nu niet over het instrument. Het gaat erover wat de mensen ervan merken en mijn vraag is dan – dan loop ik alweer stevig op mijn eerste termijn uit – aan de wethouder om ons dat nog eens even heel duidelijk te maken hoe het zit; wat merken de mensen van het afschaffen van die vouchers in de praktijk? Volgens ons is het gewoon een effectiever stelsel dat wij hebben en hebben de mensen er uiteindelijk per saldo gewoon de zorg waarop zij recht hebben.

De heer **VAN ELCK** (lr). Wat de mensen ervan merken, dat hebben zij al laten blijken. Die krijgen een uur hulp minder. Die vervuilen daardoor. Ik weet niet of u het Algemeen Dagblad gelezen hebt?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kan mijn mailbox ook lezen, voorzitter, maar waar ik hier – en daarom sta ik een paar keer op – tegen protesteer, is dat wij alleen maar in beeld brengen wat er weggaat en niet in beeld brengen wat ertegenover staat en wat het voor de mensen in de praktijk betekent.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. Weer grote woorden van de heer Van Elck: mensen vervuilen omdat zij een uur per week minder huishoudelijke hulp zouden krijgen. Onzin, iedere Rotterdammer die recht heeft op, die behoefte heeft aan huishoudelijke hulp, krijgt die in deze stad en wij trekken er nog meer voor uit dan het vorige college.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het is toch heel erg vreemd dat er dan nog zo veel gebruikgemaakt wordt van die vouchers als dat zo zou zijn. Voorzitter, het kan en mag toch niet zo zijn dat het zorgvuldige, het door de ouderenbonden en door vriend en vijand zo gewaardeerde zorg- en ouderenbeleid van de afgelopen vier jaar met Leefbaar Rotterdam in het stadsbestuur, afgebroken gaat worden?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik denk dat de heer Van Elck heel goed weet waarom die vouchers in het leven geroepen zijn. Dat was ook om de werkgelegenheid te stimuleren. Daarnaast is inderdaad – zoals mijn collega's al gezegd hebben – een heel aantal dingen opgenomen in Wmo-arrangementen of zijn er andere regelingen voor gerealiseerd. Dus het is ook wel heel erg jammer dat u datgene wat daar eigenlijk voor in de plaats komt, steeds maar ontkent en doet alsof er verschraling is, terwijl er juist veel meer geïnvesteerd wordt in onze ouderen, dat er echt de komende periode ongelofelijk veel geld

wordt uitgetrokken voor ouderen in deze stad. Het zou fijn zijn als u dat betreft bij uw verhaal in plaats van alleen maar [te wijzen] op een klein dingetje dat wegvalt, maar gecompenseerd wordt door een veelvoud van maatregelen en te doen alsof er iets vreselijks staat te gebeuren in deze stad.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het valt mij op dat alles wat hier minder wordt of dichtgaat door de coalitiepartijen gezien wordt als een vooruitgang. Dat als een zorgrestaurant dichtgaat mensen vooral blij moeten zijn. Dat als mensen 200 euro kwijtraken dat dat fantastisch moet zijn. Als ze een uur huishoudelijke hulp kwijtraken dat dat geweldig is. Voorzitter, daar denkt Leefbaar Rotterdam heel anders over.

De heer **LANSINK** (vvd). Nee, ik wil het toch anders framen. Ik denk dat Leefbaar vooral wil vasthouden aan hun eigen kinderen, dat wil omarmen, dat vooral belangrijk vindt, maar dat u juist de mensen waar wij hulp aan willen bieden en om dat nou op een structurele manier te regelen, dat u dat vooral vergeet, dat het vooral gaat om het Leefbaarprofiel en niet om de mensen die zorg nodig hebben.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik roep het stadsbestuur en de coalitiepartijen dan ook op tot bezinning en om hen daarbij te helpen komt Leefbaar Rotterdam zo meteen met een aantal moties om die bezuinigingen tegen te gaan. Daarnaast dienen wij ook een motie in om alle afwijzingen van de afgelopen twee jaar voor de Wmo-middelen te herbeoordelen. Dit in verband met een rechterlijke uitspraak die heeft bepaald dat mensen geen rekening hoeven te houden met hun ouderdom en daarna misschien ooit aanpassingen in hun huis nodig hebben. Verder dienen wij nog vier amendementen in om ook nog eens niet te bezuinigen op het vervoer op maat, om niet de gemeente, maar de Rotterdammer te laten bepalen of een woningaanpassing of verhuizing de

beste optie is om de regiogemeenten te vermelden als plaats waar maatschappelijke opvang geboden kan worden en om de parkeervoorziening die vergeten was – laat ik daarvan uitgaan – in stand te houden voor Rotterdammers.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Bent u klaar met uw betoog? Mijnheer Engberts hebt u een interruptie?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb een vraag bij de eerste motie. Voor mijn gevoel maakt de heer Van Elck nu een soort terugroepactie van een rechterlijke uitspraak, dat de remmen van de auto het niet zouden doen en alles terug moet naar de fabriek. Hebt u een indicatie om hoeveel situaties het zou kunnen gaan dat de indicatie in Rotterdam niet juist is? En anders, als hij dat niet heeft, zou dat mijn vraag aan de wethouder zijn, hoe dat zit.

De heer **VAN ELCK** (lr). Het is een herbeoordeling op basis van afgewezen hulpmiddelen. Trapliften die per ongeluk afgewezen zijn waar mensen alsnog recht op hebben en de vraag om dat te inventariseren.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mevrouw Eskes. En ja, ik krijg wel ... Kijk, ik ben zelf niet bij die commissie geweest, maar wij hebben natuurlijk in de nieuwe werkwijze afgesproken dat het belangrijk is dat wij hier een goed debat voeren, maar dat wij niet commissievergaderingen over gaan doen. Ik krijg in ieder geval in mijn oor gefluisterd dat wij daar nu wel erg mee bezig zijn. Maar goed, het is aan u. Ik wil u er alleen op wijzen. Mevrouw Eskes, wilt u nog wat zeggen of denkt u ...? Nou, nee dus. Mijnheer Engberts? Oh nee, ik dacht dat u zich bedacht had.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het is wel jammer dat de heer Van Elck eigenlijk pleit voor een heel bureaucratisch circus, terwijl er op dit moment eigenlijk helemaal geen klachten binnenkomen over de regeling zoals die is. Volgens mij staat het voor iedereen vrij om een nieuwe indicatie aan

te vragen, maar om nu een heel bureaucratisch circus en geld en tijd te spenderen om iedereen weer door de molen te halen, lijkt mij echt overdreven.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mijnheer Van Elck, daarop reagerend.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het gaat over voorzienbaarheid. Dat moet met één druk op de knop uit de computers te halen zijn. Ik vraag niet om allerlei herindicaties. Het gaat specifiek op basis van 'afgewezen door voorzienbaarheid'.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mijnheer Engberts?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik wacht dan even het antwoord van de wethouder op die motie af.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat lijkt mij ook een goede keus. Voor zover ik dat als voorzitter mag zeggen.
Waarschijnlijk niet.
Zijn er nog? Sorry, dan ben ik ook even van mijn à propos, want wij krijgen nu een belangrijk moment: mevrouw Mohamed-Hoesein gaat haar maidenspeech houden.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk).
Mijnheer de voorzitter. De verhalen van de mensen waar ik in mijn dagelijks werk als advocaat mee in gesprek ga, dat heeft mij ervan overtuigd dat ik als volksvertegenwoordiger een bijdrage wil leveren aan de totstandkoming van regelgeving vanuit de raad. Regelgeving en beleid, waarbij rechtvaardigheid, solidariteit, inclusie het fundament vormen. Streven naar een Rotterdam dat mensen in staat stelt het beste uit zichzelf te halen, het leven een beetje beter te maken. En een praktische benadering heeft mij altijd geïnspireerd.
Voorzitter, langs die drijfveren beoordeel ik het voorliggende voorstel. Met in mijn vizier de Rotterdammers die elke dag keihard hun best doen om zo lang en zo normaal

mogelijk te functioneren heb ik de argumenten om de bezuinigingen door te voeren en de voorgestelde compensatieregelingen bestudeerd. Een voorstel waarin wordt voorzien meerdere financiële regelingen voor chronisch zieken en kwetsbaren door te strepen of te versoberen. Een voorstel waarbij het mogelijk gemaakt wordt om gebruik van crisisopvang te belasten met een eigen bijdrage; crisisopvang.
Keiharde bezuinigingen. De meest kwetsbare groepen Rotterdammers. Dit erkent het college ook. Voorzitter, het college zegt: wij halen geld weg bij chronisch zieken en mensen met een beperking, maar wij geven het ook weer via de Rotterdampolis terug. Wij geven het via armoedebestrijdingsmiddelen terug. Dit is niet waar. Er is helemaal geen zekerheid dat die compensatie daadwerkelijk wordt uitgekeerd aan de groep die nu door deze maatregelen wordt geraakt. Er is geen sprake van het een-op-een kunnen verplaatsen van de groep die wordt geraakt naar de groep die wordt gecompenseerd. En voor het beeld van de groep waar die compensatie wel terechtkomt bij chronisch zieken komt een deel van de sigaar uit eigen doos. De Rotterdamse chronisch zieken en Rotterdammers met een beperking gaan er structureel jaarlijks 3 miljoen op achteruit.
Ook gelet op de tijd zal ik er niet aan beginnen om te proberen de argumenten van het college allemaal te ontkrachten. Het is voor een deel tijdens de commissievergadering – ik kijk even naar de voorzitter – al gebeurd. Het college heeft daarbij met droge ogen erkend dat er sprake is van een bezuinigingsmaatregel. Laat helder zijn dat DENK Rotterdam staat voor mensen met een beperking of een handicap, voor mensen die geen keus hebben dan zich te wenden tot crisisopvang. Daarom vinden wij dat dit college de verantwoordelijkheid heeft om regelingen te creëren en bestaande regelingen te behouden die een bestaanszekerheid geven aan iedereen. Die aan de Rotterdammers een waardig bestaan kunnen garanderen.

Voorzitter, resumerend. De nadelen wegen voor DENK Rotterdam niet op tegen de enkele voordelen die in dit voorstel worden genoemd, wijziging naar aanleiding van jurisprudentie. DENK Rotterdam vindt dan ook dat wij indien het voorstel wordt aangenomen de vinger aan de pols dienen te houden. Vandaaruit heb ik een motie om een evaluatie van het voorstel, indien aangenomen, uit te laten voeren.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend:

Motie 4, Evalueer gewijzigde Verordening MO

‘De raad van Rotterdam bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018; constaterende dat:
- het voorliggende voorstel een aantal veranderingen voor Rotterdammers teweegbrengt, zoals een wijziging van de Rotterdampolis en het laten vervallen van de forfaitaire Tegemoetkoming meerkosten zorg;
- meerdere financiële regelingen voor chronisch zieken en kwetsbaren versoberd zullen worden;
van mening dat:
het van belang is om zicht te hebben op de effecten hiervan voor Rotterdammers;
verzoekt het college:
binnen twee jaar na inwerkingtreding van het voorliggende voorstel een evaluatie te doen van de (financiële) effecten hiervan voor Rotterdammers;
en gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De door u ingediende motie bij uw maidenspeech is voldoende ondertekend en maakt daarmee deel uit van de beraadslagingen.
Ik wil het woord geven aan mevrouw Verkoelen. U hebt vijf seconden.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Mijnheer de voorzitter. Een motie was anders, hè? Dat mocht, maar ik hoef ook helemaal niet zo veel woorden. Het verhaal van de heer Van Elck van Leefbaar is mij uit het hart gegrepen en Rotterdam 50PLUS zal dat volledig steunen en het krampachtige beschermen van de Partij van de Arbeid en GroenLinks van dit nieuwe coalitiebeleid in dit debat is ronduit pijnlijk om te zien gebeuren.

Ik heb een motie inzake de VGZ-Rotterdampolis, waarin van een verplicht eigen risico van 385 euro 335 euro meeverzekerd is en die motie heeft als inzet het verzoek dat mensen die in aanmerking komen voor de verzekering van dat eigen risico van 335 euro het meeverzekerde bedrag terugkrijgen indien zij er geen gebruik van maken. Dat was het motieverhaal.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel, mevrouw Verkoelen. Mooi dat u zo kort bent geweest.
Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend:

Motie 5, Rotterdampolis: terugkrijgen wat je niet gebruikt

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het Coalitieakkoord 2018-2022 ‘Nieuwe energie voor Rotterdam’; constaterende dat:
- de VGZ Rotterdampolis van het verplichte eigen risico van 385 euro 335 euro meeverzekert;
- en dat verzekerden daardoor een eigen risico moeten betalen van 50 euro;
overwegende dat:
- de VGZ Rotterdampolis tot nu toe is bedoeld voor Rotterdammers met een inkomen tot 130% van het minimumloon.;
- mensen met laagste inkomens moeten elke euro een paar keer omdraaien voor men die uitgeeft;
verzoekt het college:
dat mensen die in aanmerking komen voor de verzekering van het eigen risico van 335 euro het meeverzekerde bedrag

terugkrijgen indien zij er geen gebruik van maken;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen,
A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik kijk naar de heer Cicek. Die staat ook op mijn lijstje. Hij heeft ook geen spreektijd. Als u een motie wilt indienen, dan mag u dat natuurlijk ook gewoon doen, want dat heb ik ook toegestaan bij mevrouw Verkoelen, maar ik zie dat u uw hoofd schudt.
De heer Lansink staat op het lijstje. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Eigenlijk zouden wij deze verordening nu niet kunnen vaststellen omdat een en ander nog bij de begrotingsbehandeling moet worden vastgesteld, maar ook wij zien in dat een verordening nodig is om een uitvoering van de Wmo een jeugdhulp juridische basis te verlenen. Toch kunnen wij niet instemmen met deze verordening zoals die nu voorligt, omdat er beleid wordt voorgesteld waar wij grote moeite mee hebben. Dit betreft onder andere de bezuiniging op de Tegemoetkoming meerkosten zorg. Wij zouden wel kunnen instemmen als de motie die wij mede gesteund hebben wordt aangenomen waardoor dit bezuinigingsbeleid wordt teruggedraaid. Voorzitter, wij zijn blij dat er een landelijk waarschuwingsregister voor malafide vertegenwoordigers van PGB-aanvragers komt en wij zijn ook blij dat de gemeente Rotterdam het belang ervan inziet en zich hardmaakt om zorgfraude tegen te gaan. Wij hopen dat het college de raad periodiek informeert hoe het nietsvermoedende rechthebbenden van een PGB beschermt tegen frauderende vertegenwoordigers. Zorggeld hoort te zijn voor de zorg.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. GroenLinks staat voor een stad die zegt: als je zorg nodig hebt, kun je erop

rekenen dat die zorg er is. En dit stadsbestuur maakt dat waar. Wij investeren meer dan welk college dan ook hiervoor in zorg en ondersteuning thuis en in opvang voor mensen die het even zelf niet redden en in specialistische zorg voor kinderen en jongeren waar andere zorg niet voldoende is.

Maar wij doen meer. Het beste nieuws van deze gewijzigde verordening is dat wij als Rotterdam een stap verder zetten waar andere gemeentes stoppen. Naast onze wettelijke taak, zoals onder andere vastgelegd in de Wet publieke gezondheid, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet begeven wij ons op het terrein van de zorgverzekeringswet. Wij hadden met dank aan vorige stadsbesturen al de Rotterdampolis. Wij hebben nu het Rotterdampakket, aangeboden in samenwerking met zorgverzekeraar VGZ en dat is een mooi pakket, vooral voor chronisch zieken en gehandicapten, met een uitgebreide dekking, een laag eigen risico, een premiebijdrage van de gemeente en daar nog een korting bovenop.

Maar minstens zo belangrijk als het Rotterdampakket is de intentie erachter.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik ben benieuwd: wat vindt u van de voorwaarden en kunt u daarvan een aantal opnoemen?

De heer **POSTMA** (gl). Zeker. Ik vind het uitstekende voorwaarden, zoals ik al aangaf. Als ik twee voorbeelden mag noemen? Het meeverzekeren van het eigen risico, waardoor mensen uit eigen zak maximaal 50 euro per jaar aan zorgkosten kwijt zijn, is een buitengewoon goede voorwaarde. Tweede heel goede voorwaarde is het extra pakket voor preventie dat beschikbaar is, zowel in het uitgebreide Rotterdampakket als in het Rotterdampakket compact; uniek in Nederland.

De heer **VAN ELCK** (lr). Maar voorzitter, vindt GroenLinks het dan niet vreemd dat als je naar de voorwaarden gaat kijken die

voorwaarden helemaal niet bestaan? Als je op de site van VGZ kijkt.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. U hebt dezelfde brief van de wethouder gehad als die ik heb gehad en daar staan deze voorwaarden genoemd. Ik heb ook begrepen – maar daar stel ik de wethouder zo nog een vraag over – dat de precieze voorwaarden inclusief de premie, niet onbelangrijk, binnenkort bekend worden gemaakt, maar vanuit concurrentieoverwegingen kon dat helaas niet eerder.

Voorzitter, minstens zo belangrijk als het Rotterdampakket is de intentie erachter. Wij accepteren als Rotterdam niet de grenzen die Den Haag met wetgeving en geldstromen heeft getrokken. In het belang van de Rotterdammer werken wij samen over die grenzen heen: huisarts en wijkteam, ziekenhuis en GGD, verpleeghuis en zorgtehuis, verzekeraar en gemeente. Het Rotterdampakket is het laatste voorbeeld van het doorbreken van die grenzen. GroenLinks verwacht de komende jaren nog heel veel van die voorbeelden te zien van dit college. Terug naar vandaag en naar twee concrete vragen voor de wethouder. Ten eerste: het Rotterdampakket is een inhoudelijk goed verhaal, maar ook nogal technisch en zeker omdat de Tegemoetkoming meerkosten zorg in de huidige vorm verdwijnt is het cruciaal dat de informatievoorziening aan Rotterdammers op orde is. Hoe gaat de wethouder dit aanpakken? Taal, beeld, inzet van de VraagWijzers, wellicht de wijkteams, de Kredietbank?

Ten tweede: om het verhaal ook goed te houden van het Rotterdampakket is het belangrijk dat de premie de komende jaren niet heel hard gaat stijgen als de zorgkosten stijgen of dat VGZ besluit toch het pakket te verkleinen als blijkt dat de zorgvraag groter is dan gedacht. Welke afspraken en welke garanties kan de wethouder hierover geven?

Voorzitter, in 2015 werd Rotterdam verantwoordelijk voor een groot deel van de zorg en ondersteuning aan onze

inwoners met een grote, veel te grote bezuiniging op de koop toe. Bijna vier jaar later zijn wij nog lang niet altijd die zorgzame stad die wij zouden willen zijn, maar GroenLinks blijft zich daarvoor inzetten. Wordt vervolgd.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik zal proberen het heel kort te houden. D66 is enthousiast over de plannen voor de Rotterdampolis omdat er op deze manier echt serieus werk wordt gemaakt van preventie en vooral preventie wat betreft schulden, want in plaats van dat mensen plotseling tegen extra zorgkosten binnen het eigen risico van 385 euro kunnen aanlopen, is dit teruggebracht naar 50 euro. En nog belangrijker: door een hoog eigen risico zouden mensen weleens zorgmijdend gedrag kunnen vertonen en D66 hoopt dan ook van harte dat deze regeling ervoor gaat zorgen dat gezondheidsproblemen zich niet opstapelen en dat mensen eerder worden geholpen met klachten waar zij mee rondlopen en zij eerder naar de dokter durven gaan. Dat is dus iets wat D66 heel erg toejuicht en ook van vindt dat het vooruitstrevend is en eigenlijk iets waar Rotterdam in vooruitloopt, waar visie wordt getoond en waar wij duidelijk in voorlopen op de rest van Nederland. Dus wat dat betreft kan D66 deze maatregelen en vooral daarin als pareltje de Rotterdamse zorgpolis van harte steunen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Wij zijn echt heel tevreden met de voorstellen die hier liggen. Het maakt het stelsel veel gericht. De zorg komt daar terecht waar hij hoort en het maakt het ook toegankelijker daarmee.

Wij hebben wel een paar vragen want natuurlijk kun je bij elke wijziging niet alles overzien en het zou kunnen dat er mensen tussen wal en schip dreigen te vallen. Dat moeten wij altijd voorkomen en wij zijn dan ook heel blij met de toezegging om uit te werken hoe daar de bijzondere bijstand ingezet kan worden. Wij gaan er wel heel goed op letten hoe dat precies wordt uitgewerkt en mijn vraag is dan nu al:

wanneer komt die uitwerking om te beginnen en kan de wethouder ook een aantal voorbeelden geven van waar hij op dit moment aan denkt?

Een wijziging leidt niet alleen tot mogelijk tussen wal en schip vallen, waar wij het moeten voorkomen. Een wijziging leidt ook altijd tot noodzakelijke communicatie.

Mensen moeten weten dat het verandert en mijn vraag aan de wethouder is: hoe gaat u de mensen voldoende inlichten dat wij het op een andere manier doen, zodat zij niet onverhoopt doordat zij niet voldoende vaardig zijn om de zaken aan te vragen niet de zorg krijgen die zij nodig hebben die wij juist met deze wijziging van het stelsel zo beter gaan regelen?

Ik heb nog twee specifieke vragen. Eentje met betrekking tot het vervoer, de ritten, de indicaties. Kan de wethouder nog een keer toelichten hoe die indicaties en het aantal ritten waarop mensen recht hebben precies berekend worden? En bij de polis: het werd net ook genoemd, de preventiebudgetten. Hoe hoog zijn die eigenlijk? Daarin zou ik nog wel even wat meer inzicht willen hebben.

Mevrouw **ESKES** (cda). Heel kort. Wij zijn ongelofelijk blij met alle wijzigingen die nu voorgesteld worden. De Rotterdampolis is iets waar wij al heel lang [mee bezig zijn]. Daar is voormalig wethouder De Jonge mee gestart. Deze wethouder is daarmee voortgegaan. Wij zijn ongelofelijk trots dat dit gerealiseerd is door ambtenaren, door de wethouder, maar vooral ook door heel veel betrokken partijen. Wij denken dat wij met alle voorstellen die er nu liggen de ouderen en alle betrokken zorgbehoevenden kunnen feliciteren met een beter en doelgerichter pakket. Ik sluit mij wel aan bij de vraag hoe wij ervoor zorgen dat die communicatie ook op een goede manier plaatsvindt omdat er toch een aantal technische dingen vrij ingewikkeld veranderen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Wilt u uw betoog afronden?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ben klaar.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mooi.

De heer **VONK** (cu-sgp). Mijnheer de voorzitter. Ik houd het ook kort. Wij zijn enthousiast over het pakket aan maatregelen dat vandaag voorligt. Wij praten hier over de verordening. Dat zijn een aantal maatregelen bij elkaar. Twee onderdelen ervan zijn de TMZ en het huishoudelijke zorgpakket, maar ook de Rotterdampolis en ik denk dat als wij het in samenhang zien ... En ik zou ook echt iedereen willen oproepen om die samenhang te blijven benadrukken. Kijk, in de raad snappen wij het allemaal wel ongeveer, op een paar mensen na die echt diep in de tunnel zitten. Maar voor de rest snappen wij dat wij het in samenhang moeten zien. Ik zou dan ook iedereen willen oproepen om ook het eerlijke verhaal naar buiten toe te vertellen en niet mensen onnodig op het verkeerde been te zetten. Wij hebben een gebalanceerd pakket waar de Rotterdammers allemaal beter van worden.

Ik wil ook benadrukken: het sneeuwt een beetje onder in de discussie over de TMZ. Er staan ook mooie dingen in over de crisisopvang. Een nieuwe opvang voor vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Goede kwaliteitscriteria daarbij en ook met een uitbreiding naar nog meer crisisopvang. Heel mooie dingen. Laten wij die ook benoemen. Er zitten prachtige dingen in deze nieuwe verordening.

En als laatste: het is ook nog eens tegen de achtergrond van intensivering op armoede en aanpakken van schulden. Dus ik denk dat wij met ons allen onze positieve energie volop kunnen gaan inzetten op een heel mooie tijd, juist voor de kwetsbare Rotterdammers. Laten wij dat elkaar blijven vertellen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan kijk ik nog één keer rond, anders geef ik het woord aan wethouder De Langen. De moties komen eraan, net op tijd. De heer Van Elck heeft de volgende moties ingediend:

**Motie 1, Niet bezuinigen op
Tegemoetkoming meerkosten zorg!**

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van de 'wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018'; constaterende dat:
dit stadsbestuur 12 miljoen euro bezuinigt op de Tegemoetkoming meerkosten zorg (TMZ) voor chronisch zieken en gehandicapten.
overwegende dat:
- het zeer onfatsoenlijk is om te bezuinigen op kwetsbare mensen die chronisch ziek en/of gehandicapt zijn;
- de Tegemoetkoming meerkosten zorg juist bedoeld is om mensen te compenseren voor de extra uitgaven waar zij in het kader van hun ziekte en/of handicap mee geconfronteerd worden;
- gaten in de begroting niet gedekt mogen worden over de rug van chronisch zieken en gehandicapten;
verzoekt het college
de bezuiniging op chronisch zieken en gehandicapten per direct terug te draaien.
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst,
R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen,
N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, T. Cicek

**Motie 2, Behoud de vouchers voor
huishoudelijke hulp**

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van de 'wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018'; constaterende dat:
dit stadsbestuur de vouchers voor huishoudelijke hulp afschaft;
overwegende dat:
- met de voucher zelf bepaald kan worden voor welke (extra) huishoudelijke werkzaamheden deze wordt ingezet;
- gebruikers van de vouchers het schandelijk vinden dat de regeling stopt;

- hierdoor bewoners geen (extra) uur thuiszorg meer kunnen kopen voor 5 euro;
- de vouchers de asociale Haagse bezuinigingen op huishoudelijke hulp enigszins verzachten;
- meer dan 1.500 Rotterdammers de dupe zijn van deze bezuiniging op zorg;
- er nu rücksichtslos bijna 50.000 uur huishoudelijke ondersteuning per jaar wordt geschrapt;
- de zorg geen zorg mag zijn in deze stad;
verzoekt het college:
de alom gewaardeerde vouchers van 5 euro per uur te handhaven/continueren en een streep te zetten door deze malle bezuiniging;
en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst,
P.J.H.D. Verkoelen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, T. Cicek

Motie 3, Herbeoordelen Wmo-aanvragen

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van de 'wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018'; constaterende dat:
de Centrale Raad van Beroep aangegeven heeft dat aanvragen voor Wmo-hulpmiddelen en/of woningaanpassingen niet afgewezen mogen worden op grond van zogenaamde voorzienbaarheid;
overwegende dat:
- deze rechterlijke uitspraak inhoudt dat een gemeente aanvragen van inwoners derhalve niet meer mag afwijzen op grond van het al dan niet rekening houden met hun toekomstige hulpvraag (voorzienbaarheid);
- MO-maatwerkvoorzieningen als hulpmiddelen en woningaanpassingen hierdoor ten onrechte afgewezen kunnen zijn gedurende de afgelopen periode;
- ouderdomsgebreken niet tot gevolg mogen hebben dat mensen geen aanspraak kunnen maken op maatwerkvoorzieningen als bijvoorbeeld een traplift;

- inwoners van Rotterdam hierdoor op grond van de Wmo (financiële) compensatie misgelopen kunnen zijn; verzoekt het college: alle Wmo-aanvragen die de afgelopen twee jaar zijn afgewezen op basis van voorzienbaarheid te herbeoordelen; en gaat er tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst, P.J.H.D. Verkoelen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, T. Cicek

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. De werkelijkheid is dat ik net ongeveer een kwartier de tijd heb gehad om naar de twee moties van Leefbaar te kijken, dus die ken ik inmiddels uit mijn hoofd. De andere moties krijg ik net op mijn bureau gedrapeerd, dus ik denk dat ik gewoon netjes begin en dan de moties rustig aan vervolgens ook meeneem. Daar komen wij wel uit, maar als er iets meer tijd overheen gaat, dan weet u waar dat aan ligt.

Laat ik ermee beginnen dat wij heel duidelijk hebben aangegeven als college en dat komt natuurlijk uit het coalitieakkoord dat wij de zorg betaalbaar en toegankelijk willen houden. Dat is het allerbelangrijkste. De vraag is vervolgens: hoe doe je dat dan en met wat voor maatregelen doe je dat? En ik geef gelijk toe – dat was niet na wikken en wegen – dat op een aantal onderdelen wij bezuinigen, geld weghalen. Maar dat kun je zeker niet op zichzelf zien. Selectieve duiding daar hebben mensen natuurlijk helemaal niets aan en mensen die zorg nodig hebben, hebben ook helemaal niets aan die selectieve duiding. Wij moeten gewoon praten over het complete pakket, want de meneer naast mijn, collega-wethouder Financiën wordt boos of hij lacht zich kapot als ik mij bij de wethouder meld en vertel dat er bezuinigd wordt op zorg, want de begroting die u volgens mij hebt ontvangen, laat wel anders zien. Sterker nog: per saldo wordt er meer uitgegeven

aan chronisch zieken, kwetsbare Rotterdammers en ouderen dan ooit. Nogmaals: per saldo wordt er meer aan chronisch zieken, kwetsbare Rotterdammers en ouderen uitgegeven dan ooit.

De hoe-vraag is wel een belangrijke en ik ga graag ook met de raad in debat over hoe je nou op een goede manier dat geld uitgeeft en dan hebben wij weer dezelfde belangstelling, dan hebben wij weer hetzelfde doel, namelijk: hoe zorgen wij ervoor dat elke Rotterdammer de zorg krijgt die hij nodig heeft?

En laat ik dan gaan naar de Rotterdampolis. Gewoon een voorbeeld: wat heb je eraan als Rotterdammer als je in een stoel ligt bij de tandarts, dat je een tandongeval hebt gehad en je gebit moet worden vervangen – ik zeg het eventjes cru – en je krijgt een rekening en je zegt tegen de tandarts: excuus, ik heb mijn TMZ gehad en ik kan maar tot 200 euro het gebit betalen? Ja, daar heb je weinig aan. En wat wij proberen, juist met die Rotterdampolis, is tegen die kwetsbare Rotterdammers met hoge zorgkosten – mensen die vaak ook arm zijn – zeggen: kosten die ineens heel hoog worden, risico's daarop, zijn met deze Rotterdampolis nihil.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. De wethouder blijft met dat tandartsvoorbeeld komen, want let wel, als je naar die polis kijkt, dan zit daar op dit moment al een verzekering in voor de tandarts. Ik denk dat u probeert te zeggen dat Rotterdammers, chronisch zieken, ouderen vooral kiespijn krijgen van dit pakket omdat zij 200 euro moeten inleveren. Dat is het verhaal dat ik graag zou horen. Misschien dat u dat kunt vertellen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Nee, voorzitter, ik krijg kiespijn van deze bijdrage, omdat die onjuist is en ik zal ook uitleggen waarom. U hebt gelijk. Als het enkel om kiespijn gaat, dan zat het al in het pakket. Maar juist tandongevallen tot 10.000 euro, juist ook grote

gebtsrenovaties die daaraan ten grondslag liggen, die juist bij deze doelgroep vaak voorkomen – waarbij cliëntenraden hebben aangegeven: beste gemeente, zorg nou dat dat in die hoogzorggebruikpolis komt, want juist dat zorgt voor hoge schulden en problemen dat hebben wij erin gestopt. En wij hebben juist die hoogzorggebruikpolis afgestemd met Brede Raad en cliëntengroepen om juist die hoge kosten, die hoge risico's die ervoor zorgen dat mensen bijvoorbeeld bij de apotheek als zij wel een recept hebben maar hun pil niet ophalen, te voorkomen.

Dus als u aan mij vraagt of wij er dan met deze Rotterdampolis voor zorgen dat mensen met hoge zorgkosten minder risico lopen dan met handje contantje 200 euro in het handje? Zeker. 100% zeker: ja. Als u dat anders vindt, prima, maar dit is de manier waarop wij dat hebben voorgesteld.

Dan ga ik naar een aantal vragen die daarover ook zijn gesteld, want die waren ook redelijk vergelijkbaar. Een van de vragen is: wat nou als er mensen tussen wal en schip vallen? Daar hebben wij natuurlijk ook nagedacht: wat voor mensen zijn dat dan? Wat zijn nou de kosten die niet door een zorgverzekeraar worden gedekt die chronisch zieken en gehandicapten wel maken? Wat zijn die dan? Welke kosten zitten niet in een polis en welke zorgverzekeraar is zo dom of zo schrijnend om dat niet op te nemen? Dat zijn er wat ons betreft weinig en ik zou heel graag zien als daar voorbeelden van zijn dat u daarmee komt, want wij zijn die polis ook aan het evalueren voor de komende jaren.

Maar wat er wel is en dat is iets wat de zorgverzekering niet dekt: gevolgen van aandoeningen die met name bijvoorbeeld thuis gevolgen hebben. Denk aan mensen die een aandoening hebben. Ik noem maar even wat: een heel zware vorm van reuma. Als je dan in een koud huis zit, heb je meer last van je ziekte of je aandoening. Dan is het nogal wies dat je thuis je thermostaat wat hoger zet en dat dat extra energiekosten met zich meebrengt. Waar kun je die dan kwijt. Dat soort kosten kun je

natuurlijk niet declareren bij je zorgverzekeraar.

Een ander punt is als je een luchtwegaandoening hebt, waardoor je huis extra schoon moet zijn en zelfs zoveel meer schoon met heel specifieke reinigingsmiddelen die niet normaal zijn in de huishoudelijke hulp. Dan moet je extra kosten maken. Maar dat zijn zeer uitzonderlijke gevallen die niet in de Zorgverzekeringswet zijn meegenomen. Dat zijn precies de dingen waar wethouder Grauss momenteel naar kijkt en waarover hij u ook zal informeren. Collega Grauss heeft ook in de brief aan u beloofd dat hij daarmee komt. Uw vraag was volgens mij: wanneer dan? Dat zal begin volgend jaar zijn.

Dan kijk ik even of ik de vragen rondom de Rotterdampolis samen kan pakken. Een andere vraag was: wat doen wij nou met de informatievoorziening en die informatievoorziening is wat mij betreft tweeledig, want u ziet hier de wethouder Zorg, de wethouder Volksgezondheid, maar u ziet hier niet de directeur-bestuurder van VGZ. Dus ik wil graag de Rotterdamse inwoners goed informeren over de wijziging in regelgeving. Ik wil ze er graag op wijzen dat de Rotterdampolis bestaat en samen met VGZ – maar dat vind ik ook een verantwoordelijkheid van VGZ – wil ik dat er op alle plekken in de stad waar veel mensen zijn die hoge zorgkosten hebben ook informatie te vinden is. Dus ja, bij VraagWijzer, bij wijkteams, bij de Kredietbank. Op al die plekken vind ik dat er door samenwerking met de gemeente door VGZ informatie moet worden geleverd. Die informatie zal groots zijn, omdat het een grote verandering is en omdat wij willen dat zoveel mogelijk Rotterdammers ook gebruik gaan maken van deze Rotterdampolis. Dus die informatie zal heel fors zijn, zowel vanuit ons als vanuit – ik zeg maar eventjes plat – de regelgevingskant als vanuit VGZ omdat zij gewoon ook willen dat er meer mensen gebruikmaken van de Rotterdampolis, want wij hebben die deal natuurlijk niet voor

niets gesloten. Dat over informatievoorziening.

Dan was er nog een vraag over de premiegarantie. Daar kan ik heel helder over zijn: geen garantie. Dat komt ook doordat ik als gemeentelijke wethouder op basis van Jeugdwet en Wmo dingen kan vinden, u mij daarover kunt sturen, maar ik de ZVW-kosten niet in de hand heb. En stel dat er bij het Erasmus MC heel dure nieuwe apparaten komen die heel moeilijke ziektes kunnen oplossen, genezen, ja, dan willen wij allemaal dat wij worden genezen en dan gaan de kosten omhoog en gaat de premie omhoog. Dat is ook altijd omdat de kosten oplopen, maar dat komt ook doordat de normen over wat geneesbaar is en wat wij willen genezen hoger worden. Daar kan ik niets aan doen.

Wat ik wel vind, is dat ik heel goed met VGZ samen moet blijven kijken of het pakket adequaat is en of de zorgkosten niet te hoog zijn en of er geen overbodige dingen in de polis zitten. Dus wij hebben afgesproken met de cliëntenraad: die 'tandongevallen' is heel belangrijk, die moet er per se in, maar zijn er andere zorgkosten die dusdanig weinig voorkomen dat die niet in de verzekering horen te zitten waardoor de premie misschien wat lager kan zijn. Ja, dat zijn dingen die ik wel kan. Maar eventjes voor alle duidelijkheid: ik ga niet over de ZVW-zorg en de ontwikkelingen in ziekenhuizen gaan snel. Daardoor nemen kosten ook toe. Dat is volgens mij ook iets wat de samenleving wil, maar een consequentie daarvan is dat premies omhooggaan.

Even kijken. Ik denk dat ik terugkom op de vragen over vouchers bij de motie zelf, dus ik ga nu de moties beantwoorden.

De eerste motie is van Leefbaar Rotterdam, ondertekend door vier andere partijen en die zeggen: bezuinig niet op de TMZ. Nou, volgens mij hebt u uit mijn betoog begrepen dat ik heel graag dat geld op een andere manier inzet en op een andere manier geïmporteerd wordt in dezelfde doelgroep. Dus motie 1 wil ik ontraden.

Dan motie 2 over de vouchers. Die zegt: stop met de bezuiniging op de vouchers, het schrappen van de vouchers. Ook daarvan zeg ik: nee, ontraden. Hoe komt dat? Doordat ja, wij 7 ton schrappen uit de vouchers, maar daartegenover staat de 5,7 miljoen intensivering waardoor de normtijden zijn verhoogd. Daartegenover staat ook dat wij bij Wmo-indicaties als er een mantelzorger is die even weg is, huishoudelijke hulp toevoegen.

Wat er ook gaat gebeuren – ik heb beloofd u daarover schriftelijk te informeren – is dat wij iets doen aan de lonen van de huishoudelijke hulpen zelf, waar ook landelijk een AMvB voor gemaakt is. Dus wij geven heel veel meer geld aan HV uit, maar niet door middel van de vouchers. En het is al eerder gezegd: het was een maatregel om werkgelegenheid te stimuleren en er is inmiddels een groot tekort aan medewerkers in de zorg.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Zo langzamerhand moet mij toch iets van het hart. Het wordt hier heel erg op integraliteit gegooid en met het woord integraliteit kun je weggelaten met alles. Dan kun je verzorgingshuizen dichtdoen, kun je verpleeghuizen halveren, kun je zorgrestaurants sluiten, kun je de huishoudelijke hulp schrappen, kun je de TMZ schrappen. Dan gaat het over integraliteit en nu hoor ik de wethouder weer iets zeggen van: wij leggen geld erbij voor de uren huishoudelijke hulp. Dat klopt, maar dat is geld dat gewoon vanuit het Rijk komt, dus dat kunt u daar een-op-een neerleggen. U bezuinigt daar ook gewoon 35 miljoen euro op en daar hoor ik u niet over.

En ik vind ook dat Rotterdammers recht hebben op het goede verhaal. Dat die polis goed is, nou, hartstikke goed, maar vertelt u ook gewoon dat die mensen de kleine lettertjes moeten lezen waarin te lezen valt dat zij 80 tot 200 euro kwijtraken per jaar? En dat is het verhaal waar mensen recht op hebben.

Daarnaast wil ik ook nog de vraag stellen, want u hebt het over de huishoudelijke hulp

... Het gaat om een 1500 cliënten. Hoeveel van die 1500 cliënten hebben dan nu een extra indicatie gekregen sinds 1 januari 2018?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Volgens mij kunnen de heer Van Elck en ik elkaar de hand schudden en als wij alle twee gewoon die eerlijke bedragen noemen, dan is er niets aan de hand. Want bijvoorbeeld – en die vraag was ik nog vergeten te beantwoorden – het preventiebudget is in de hoogzorggebruikpolis 400 euro en in de 2 andere polissen waarin bijvoorbeeld niet de premiebijdrage zit 200 euro. Je hoeft ook niet altijd als gemeente geld te geven aan een doelgroep. Soms moeten andere partijen ook hun verantwoordelijkheid nemen en dit heeft VGZ dan in dezen gedaan. Dat komt ook naar diezelfde doelgroep toe.

Het klopt dat er 1500 mensen gebruikmaakten van de vouchers, maar dan kom ik terug op zowel het verhaal van de heer Lansink als de heer Engberts. Wij hebben naar aanleiding van het rekenkamerrapport en het gebruik van de vouchers gekeken: zijn er nou mensen die recht hebben op huishoudelijke hulp die nu met het, zeg maar nu even oude beleid – want wij hebben al per 1 januari veranderd – te weinig hulp krijgen? Het antwoord daarop was in sommige gevallen 'ja' en wij hebben toentertijd in dat college ook besloten: er komt 5,7 miljoen bij – dat is een fors bedrag op het totaalbedrag – om die normtijden en normtarieven te verhogen en alle mensen die recht hebben op die extra hulp die krijgen ze ook. Hoeveel van de mensen die vouchers hebben gekregen daar nu gebruik van maken? Nou, iedereen die het heeft aangevraagd en iedereen die er ook recht op had. Zo simpel is het antwoord. En dan vind ik dat wij met ons allen terwijl wij meer zorggeld uitgeven heel goed invulling geven aan ook het geld uitgeven aan die mensen die het ook echt nodig hebben. Dus wees vooral ook blij met het verhogen van het normtarief. Wij hebben heel goed

de afgelopen jaren gekeken waarom dat zo was en kijk ook naar waar nou die regeling van die vouchers voor bedoeld was. Want ten eerste: die financierde ik niet. Of: financierden wij als college niet. Dat deed het Rijk. Wij hebben het een jaar extra voortgezet en wij hebben ook nog gezegd dat wij dit jaar als overgangsjaar helemaal tot het einde nog eens extra geld uitgeven om die regeling netjes af te maken. Maar nu is het ook zo dat wij met die nieuwe regeling met een extra top de mensen die het echt nodig hebben ook gewoon die HV geven.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Graag in ordetijd.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Sorry?

De heer **VAN ELCK** (lr). Graag in ordetijd, want ik stelde de vraag: hoeveel van die 1500 mensen hebben extra uren zorg gekregen?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ik zal het nog een keer beantwoorden. Iedereen die zich heeft gemeld voor die extra uren en ook recht had op die extra normtijden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zijn uw vragen voldoende beantwoord?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik concludeer daaruit dat daar geen antwoord op komt. Hoeveel van die 1500?, vroeg ik. En ik zal ook de vervolgvraag stellen. Want als die mensen meer zorg gekregen hebben, waarom zouden dan 50.000 van die vouchers gebruikt zijn? Dan zouden die vouchers toch helemaal niet nodig zijn? Mensen gaan toch niet voor de gein 5 euro betalen voor extra huishoudelijke hulp? Dus uw verhaal klopt niet.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Maar laten wij dan wel gewoon eventjes rustig kijken naar waar wij nu leven, op dit moment. Dit jaar zijn er nog vouchers. Ik

heb u net verteld dat wij als gemeente ervoor hebben gezorgd dat die regeling tot en met 1 januari kan worden gebruikt door alle mensen die ze gebruiken. Dus daarin zijn wij royaal, omdat wij vinden dat wij dat tijdsbestek van een jaar ook vol moeten maken. Al die mensen kunnen nu nog gebruikmaken van die vouchers, dus laten wij niet nu al ... De vraag nu aan mij stellen, is eigenlijk een raar moment. Het is ontijdig wat dat betreft.

Vind ik dat iedereen recht heeft op de juiste hoeveelheid HV en hebben wij daarvoor de normtijden aangepast? Jazeker. Dus wij kunnen volgend jaar pas zien hoeveel mensen er daadwerkelijk op de deur kloppen en hoeveel mensen daar ook daadwerkelijk recht hadden op die extra normtijden. En ja, er zijn mensen geweest – daarom hebben wij ook per januari die aanpassing gedaan – die meer nodig hadden. Ik heb het net gezegd. Wij hebben niet voor niets een rekenkamerrapport gehad. Wij hebben niet voor niets met mensen gekeken wat de extra's zouden moeten zijn. Daarom hebben wij die normtijden aangepast. Dat is precies de reden. Dus ik vind dat dat moest. U vond volgens mij ook dat dat moest. En er zijn ook mensen die extra gebruik hebben gemaakt van HV omdat die voucherregeling er was – dat was ook fijn omdat wij extra werkgelegenheid wilden bieden – maar die niet per se recht hebben of omdat niet per se de noodzaak er is om ook van die extra's en die normtijden gebruik te maken. Dat is de realiteit. Dus motie 2 was dat: ontraden.

Dan motie 3 over het herbeoordelen van de Wmo-aanvragen. U vraagt eigenlijk in het dictum om de Wmo-aanvragen van de afgelopen twee jaar die zijn afgewezen op basis van voorzienbaarheid te herbeoordelen. U zei daarbij ook: dat kan met één druk op de knop. Ik moet u zeggen: Was het maar zo'n feest. Dat is gewoon niet de realiteit. En wat ik absoluut niet zou willen, is een heel – ik noem het oneerbiedig, maar zo bedoel ik het niet – circus van herindicatie, wat heel veel energie en tijd kost, maar wat uiteindelijk

niet tegemoetkomt aan het doel, namelijk dat de mensen die misschien met de gerechtelijke uitspraak van augustus een andere beoordeling hadden gehad. Want dat is volgens mij het doel.

Dus wat ik zou willen doen bij deze motie is zeker niet een herindicatie van de afgewezen aanvragen van de afgelopen twee jaar. Zeker wel de nieuwe verordening goed communiceren, zodat mensen weten dat die rechterlijke uitspraak is geweest.

En dan nog een ander ding. Wij hebben natuurlijk te maken met bezwaren. Wij hebben ook te maken met bezwaren op onder andere voorzienbaarheid, dus wat ik u wil toezeggen, is om te kijken naar de bezwaren van de afgelopen periode – en laten wij dan de afgelopen twee jaar doen – waarbij ik weet dat met name trapliften altijd problematisch zijn. Er zijn ook andere redenen dan voorzienbaarheid om die af te wijzen, dus wij moeten even kijken op welke grond die dan afgewezen zijn. Maar dan zeg ik u toe om op die bezwaren van de afgelopen twee jaar wel te kijken, want dat zijn waarschijnlijk de gevallen waar u naar op zoek bent.

Dus ik wil motie 3 ontraden. Ik doe wel een toezegging over informatie over de verordening met deze wijziging en de bezwaren die zijn gedaan de afgelopen twee jaar.

Dan amendement A. Daarin wordt gesteld dat vervoer op maat moet blijven. Daar ben ik het natuurlijk mee eens. Sterker nog: als ik ergens veel mee bezig ben geweest het afgelopen jaar, is dat het vervoer op maat. En wat u zou willen wijzigen is artikel 3.2.13 en ik merkte ook in uw betoog dat u het presenteerde als een bezuiniging in de verordening. Naar aanleiding van de commissie heb ik daar nog eventjes extra naar gekeken, maar ik denk dat uw betoog onjuist is, want ook met de huidige verordening was het zo dat niet iedereen het maximaal aantal ritten kreeg als indicatie. Mensen kregen ook minder ritten toebedeeld, omdat ze die ook niet nodig hadden. Dus wat wij eigenlijk doen met deze wijziging: wij kijken naar het jaar

vooraangaand aan het jaar van indicatie en daar komen nog eens twintig ritten bovenop. Dat is precies de afspraak zoals die nu is.

U hebt in de commissie gevraagd: blijft het dan per se bij maximaal 312 ritten? Nee, ook daarin wijzigt de verordening niet. Met die hardheidsclausule – daar maken wij ook soms gebruik van – wordt soms ook meer geïndiceerd dan die 312 ritten. Dus als u aan mij vraagt: is dit amendement nodig? Nee. Doen wij een specificering van de indicatie? Ja. Is het een wijziging of een bezuiniging? Nee, zeker niet. Dus met die veronderstelling zou ik graag amendement A willen ontraden.

Dan amendement B en daar staat 'goedkoop is duurkoop' en dat zie ik nu voor het eerst, net als amendement C, waarbij ik eventjes B oversla omdat ik daar eventjes goed naar zou willen kijken. Ik kan niet in één seconde een amendement lezen en dan adviseren. Ik zou mijzelf iets meer zorgvuldigheid toewensen en ook u overigens.

Amendement C kan ik mij wel herinneren en daar heb ik ook een toezegging over gedaan in de commissie. Dat ging over de regiogemeenten en die toezegging is anders dan hetgeen nu hier in het amendement staat, want wat ik toen in de commissie ook heb gezegd, is dat wij als gemeente Rotterdam in de verordening niet afspraken kunnen vastleggen die van doen hebben met regiogemeenten. Dat kan niet. Wat wel kan, is in de beleidsregel datgene wat u wilt, en waar ik het mee eens ben, opnemen: dat wij die regiobinding ook belangrijk vinden en dat het niet per se zo hoeft te zijn dat iemand in Rotterdam een binding vindt. Dus ik zou amendement C willen ontraden, wetende dat ik in de commissie ook over dit onderwerp een toezegging heb gedaan.

Amendement D daarentegen wil ik omarmen. Dat gaat over de parkeervoorziening.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Dit is echt een technisch punt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Gaat uw gang.

De heer **VAN ELCK** (lr). De wethouder had beloofd voor deze vergadering met een brief te komen op basis waarvan eventueel moties en amendementen gemaakt zouden kunnen worden. Die brief is niet verschenen. Dan rest mij niets anders dan een amendement te schrijven, maar zoals ik het verwoord heb in de commissie, dat is ook hoe ik het in het amendement heb opgeschreven.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Bij mijn weten heb ik één brief toegezegd aan de commissie op korte termijn. Dat was de brief over de reële prijs rondom de HV en die heb ik beloofd voor de begroting en ik weet dat die voor de herfstvakantie zelfs komt.

Van deze toezegging weet ik oprecht niets. Ik heb wel gezegd, ook in die commissie en dat wordt ook nu gewoon uitgewerkt, omdat wij dat met elkaar eens zijn, dat in de beleidsregel, dus niet in de verordening zelf omdat wij dat simpelweg ook wettelijk niet kunnen ... Ik kan niet ... Ik zou het wel willen, overigens. Was het maar zo dat wij in onze verordening ook daarmee de regiogemeenten konden sturen. Maar in de beleidsregel wil ik het zeker opnemen en die toezegging heb ik gedaan.

Dan vraagt DENK om de gewijzigde verordening te evalueren. Nou, dat vind ik iets te veel van het goede. Ik moet de juiste kant op kijken, daar. De verordening is namelijk enorm breed en er zijn heel veel programma's, actieplannen die ten grondslag liggen aan de verordening met enorm veel voortgangsrapportages en dat allemaal bij elkaar brengen en op één moment naar u toesturen? Ik word daar niet blij van, u wordt daar niet blij van en daar worden ze ambtelijk ook niet blij van, want het is gewoon enorm veel werk.

Wat ik wel belangrijk vind, is dat wij een aantal onderdelen goed volgen, dus bijvoorbeeld de ontwikkeling van de Rotterdampolis. En de vraag die wij hier beantwoorden, is: is de nieuwe manier van werken nou beter? Is die zinvol? Want dat veronderstellen wij, maar wij gaan pas per 1 januari beginnen met die Rotterdampolis. Dus wat ik u wil toezeggen, is dat wij een voortgang van die polis voor de zomer toesturen, dus dan kijken wij naar wat nou de veranderingen zijn geweest, bijvoorbeeld ook bij het aantal mensen dat gebruikmaakt van de Rotterdampolis. Ik vind dat u daar recht op heeft om dat te weten, zeker ook omdat het zo'n grote verandering is. Dus ik wil motie 4 ontraden met de toezegging over een voortgang over de Rotterdampolis voor de zomer 2019.

Wat ik niet zo'n goede motie vind – laat ik het eerlijk zeggen – is de motie van 50PLUS en de SP en in alle eerlijkheid: ik denk dat deze motie niet passend is bij de hoogzorggebruikpolis die wij bij de Rotterdampolis hebben. Want u vraagt aan ons: wij hebben het eigen risico meeverzekerd en als dat dan niet gebruikt wordt, laten wij het dan teruggeven. Maar het is niet voor niets een hoogzorggebruikpolis, dus wij weten dat in januari bij vrijwel iedereen het eigen risico er allang doorheen is. Dus de mensen waarop dit betrekking heeft, zijn echt bij de verkeerde polis. Die moeten hier geen gebruik van maken. Dat zijn mensen die geen hoge zorgkosten hebben. Die moeten naar het compact pakket en het mooie voor die personen is dat ook daarop een collectiviteitskorting is van 10%. Maar deze motie is niet van toepassing op de doelgroep waar dit pakket voor is bedoeld. Dat zijn mensen met hoge zorgkosten. Die zijn in het eerste kwartaal al lang en breed door hun eigen risico heen. Dus motie 5 wil ik graag ontraden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het ging erom ... Punt van orde. Het ging erom dat ...

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Mevrouw Verkoelen wilt u ...?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Punt van orde is dat het nou juist ...

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Punt van orde. Zegt u het maar even kort dan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Punt van orde was: ik snap precies wat u zegt: als het opgebruikt wordt. Daar hebben wij het niet over. De motie gaat erover als het niet gebeurt. Het zal maar eens een keer gebeuren. Daar gaat het over. U geeft antwoord over de rest, maar dat is niet de vraag. De vraag in de motie is over als het niet gebruikt wordt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, mevrouw Verkoelen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Die mensen krijgen het niet terug, want het is een keuze om van die polis gebruik te maken. Het is een hoogzorggebruikpolis en als je gebruikmaakt van die polis, maak je ook gebruik van de verzekering. U heeft misschien, weet ik veel wat, een brandverzekering en als er geen brand is, krijgt u ook uw bijdrage daarin niet terug. Maar die groep moet niet gebruikmaken van deze polis. Voor die groep is deze polis niet bedoeld, maar wij hebben wel de Rotterdampolis compact, juist wel voor die doelgroep. Want juist de mensen met een hoog zorggebruik zijn allang door het eigen risico heen.

Dan wil ik iets ongebruikelijks doen, voorzitter. Ik heb namelijk één amendement, amendement B en ik heb een minuutje of drie nodig om daar eventjes rustig naar te kijken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dat is prima. Ik stel eerst even een andere vraag aan de raad: zijn er nog vragen die niet beantwoord zijn in de eerste termijn van de wethouder. Is er nog behoefte aan een ...?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Omdat wij de communicatie over het gehele proces heel belangrijk vinden ... In het antwoord had de wethouder het eigenlijk vooral over de polis, maar – als ik even goed naar hem kijk; het kan dat hij ja knikt – het gaat natuurlijk over het gehele pakket, alle wijzigingen, dat iedereen daar ... Nou, oké.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Kunt u gelijk antwoord geven? U knikte al? Oké, prima.

De heer **POSTMA** (gl). Mijnheer de voorzitter. Punt van orde, eigenlijk. Fijn dat wij de motie van 50PLUS en de SP wel van tevoren hebben kunnen zien, maar de amendementen en de moties die met name bij Leefbaar vandaan komen – waar ongetwijfeld goed over is nagedacht – hebben wij niet van tevoren kunnen zien. Daar hebben wij niet over na kunnen denken. Zelfs de wethouder moet daar nu extra tijd voor nemen. Het zou toch mooi zijn als dat iets eerder klaar kan zijn de volgende keer.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Mijnheer Van Elck, even ... Oké, tot straks. Technische tijd.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Alle amendementen zijn aangekondigd in de commissie en er wijzigen twee regels. Volgens mij heb je dat zo ingezien, maar misschien moeten wij het integraal bekijken en bent u dan wel voor.

Besluitvorming

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Kijk, wij hebben nu even een bijzondere situatie, zoals de wethouder al zei. Wij schorsen nu even dit debat. Wij leggen het even stil tot de wethouder klaar is, maar ondertussen gaan wij gewoon wel verder met ons werk en ik wil vragen om op te letten wat ik ga voorstellen.

Wij willen zo de benoemingen doen, punten 6, 7 en 8 in een keer, dus daar is iedereen voor nodig. Daarna gaan wij gelijk

aansluitend stemmen en u heeft nu de gelegenheid om moties te veranderen, in te trekken en eventueel nog in te dienen, dus daar geef ik u nu even een moment voor.

De stemverklaringen komen straks.

Nogmaals, er is een aantal onderwerpen besproken waar veel moties zijn ingediend, dus u hebt erover kunnen nadenken. Als u nog wat wilt veranderen, indienen, nou ja, wat ik net heb gezegd, is het nu het moment en als wij daarmee klaar zijn, dan gaan wij naar agendapunt 6.

Ik zie ook de wethouder inmiddels weer terugkomen, dus dat kunnen wij misschien ook nog even afhandelen na dit moment om in te dienen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Twee moties die wij hebben ingediend bij agendapunt 16, met als titel 'Iedereen evenveel vertrouwen in de politie' en 'Targets vertrouwen en tevredenheid politie' trek ik beide terug en daar dien ik twee nieuwe moties voor in. Hier in mijn hand. Misschien kunnen ze die kant op komen.

En voorzitter, waar het gaat om stemmen, denk ik dat het wel handig is als wij ook een stembureau hebben. Dat is nog niet ingesteld.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Even voor de goede orde 2 moties trekt u in en ik heb hier twee nieuwe moties die voldoende zijn ondertekend en die daarmee deel uitmaken van de beraadslagingen. Het wordt nog even gecontroleerd. Kijkt u nog even.

Oké, beste mensen, ik heb twee moties gekregen die worden hernummerd. Dat wordt vanzelf straks duidelijk bij de stemming.

Ik heb twee gewijzigde motie(s) ontvangen van de heer El Ouali. Motie 'Iedereen evenveel vertrouwen in de politie' is gewijzigd wat betreft de ondertekening. Het dictum van de betreffende motie is niet gewijzigd. De motie is medeondertekend door mevrouw Roest van GroenLinks en krijgt nummer 9A.

Motie 'Targets vertrouwen en tevredenheid politie' is gewijzigd wat betreft de

overwegingen, het dictum en de ondertekening. De motie is medeondertekend door mevrouw Roest van GroenLinks. De motie krijgt nummer 10A.

De heer Van Elck heeft vier amendementen ingediend:

Amendement A, Vervoer moet op maat blijven

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel ‘Tweede wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018’; overwegende dat:

- het college bij de verstrekking van een vervoersvoorziening voor sociaal recreatief vervoer een basisaantal van 20 ritten wil gaan invoeren plus het te verwachten benodigde reisbereik in ritten per jaar tot een maximum van 312 ritten per jaar;
- dit afwijkt van de oude verordening waar niet met basisaantallen gewerkt wordt;
- de bijzondere omstandigheid om maatwerk toe te kunnen passen indien meer dan 312 ritten noodzakelijk zijn, geschrapt is;

besluit:

A.

Artikel 3.2.13 bullet 5

Het college hanteert bij de verstrekking van een vervoersvoorziening als bedoeld in het tweede lid, onder a en b, een basisaantal van 20 ritten per jaar plus het te verwachten benodigde reisbereik in ritten per jaar tot een maximum van 312 ritten per jaar.

te wijzigen in:

Artikel 3.2.13 bullet 5

Het college hanteert bij de verstrekking van een vervoersvoorziening een maximaal reisbereik van 312 ritten per jaar, tenzij door in de cliënt gelegen omstandigheden een hoger aantal ritten noodzakelijk is.

B.

De toelichting behorend bij artikel 3.2.13 bullet 5 te wijzigen van oude tekst:

In het vijfde lid is opgenomen dat er een maximum aan ritten op jaarbasis worden verstrekt bij begeleid openbaar vervoer of gebruik van het CAV. Het maximum van 312 is gebaseerd op uitspraken van de Centrale Raad van Beroep.

naar nieuwe tekst:

In het vijfde lid is opgenomen dat er een maximum aan ritten op jaarbasis worden verstrekt bij begeleid openbaar vervoer of gebruik van het CAV. Het maximum van 312 is gebaseerd op uitspraken van de Centrale Raad van Beroep. In individuele gevallen kan hiervan, op basis van een gemotiveerd verzoek van de cliënt, naar boven worden afgeweken.

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst, P.J.H.D. Verkoelen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

‘Toelichting:

Met deze wijziging worden de condities en voorwaarden van de vorige verordening in stand gehouden.’

Amendement B, Goedkoop is duurkoop

De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel ‘Tweede wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018’; overwegende dat:

- het college conform de verordening aangeeft te kiezen voor de meest voordelige oplossing indien bij maatwerkvoorzieningen meerdere oplossingen mogelijk zijn;
- verhuizen veelal zeer, zeer grote impact heeft;
- de keuze tussen een woningaanpassing en verhuizen een keuze is die niet voor maar door de Rotterdammer gemaakt moet worden;

besluit:

Artikel 3.2.15 bullet 2

In de alinea die begint met ‘In het eerste lid’ wordt de tekst ‘In het eerste lid (...) niet meer mogelijk is’ vervangen door: Als een

cliënt belemmeringen ondervindt in het normale gebruik van de woning, moet een keuze worden gemaakt of de woning moet worden aangepast of dat een verhuizing meer voor de hand ligt. Bij deze keuze spelen meerdere factoren een rol, waarbij de mate waarin een factor van belang is, per cliënt kan verschillen.

Factoren zijn bijvoorbeeld:

- de mogelijkheid om de eigen woning duurzaam aan te passen;
- de wens van cliënt en in de persoon gelegen factoren;
- de aanwezigheid van een netwerk of mantelzorger die cliënt kan en wil ondersteunen in de buurt van de huidige woning of in de buurt van een andere woonplek;
- de kosten;
- de beschikbaarheid op een aanvaardbare termijn van een geschikte andere woning;
- de financiële consequenties voor cliënt.

Op basis van het onderzoek wordt een keuze gemaakt voor de meest adequate oplossing waarmee cliënt ook op langere termijn het best mee is geholpen.'

te wijzigen in:

Artikel 3.2.15 bullet 2

In de alinea die begint met 'In het eerste lid' wordt de tekst 'In het eerste lid (...) niet meer mogelijk is' vervangen door: Als een cliënt belemmeringen ondervindt in het normale gebruik van de woning, moet een keuze worden gemaakt of de woning moet worden aangepast of dat een verhuizing meer voor de hand ligt. Bij deze keuze spelen meerdere factoren een rol, waarbij de mate waarin een factor van belang is, per cliënt kan verschillen.

Factoren zijn bijvoorbeeld:

- de mogelijkheid om de eigen woning duurzaam aan te passen
- de wens van cliënt en in de persoon gelegen factoren;
- de aanwezigheid van een netwerk of mantelzorger die cliënt kan en wil ondersteunen in de buurt van de huidige woning of in de buurt van een andere woonplek;
- de kosten;
- de beschikbaarheid op een aanvaardbare termijn van een geschikte andere woning;

- de financiële consequenties voor cliënt.
Na het onderzoek wordt uiteindelijk door de cliënt bepaald wat de meest adequate oplossing is, waarmee hij/zij ook op langere termijn het best is geholpen.
En gaat over tot de orde van de dag.

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst, P.J.H.D. Verkoelen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

'Toelichting:

Met dit amendement ligt de keus bij de Rotterdammer of hij/zij wil verhuizen of vanwege beperkingen aanpassing van zijn/haar huidige woning wenst en niet bij de gemeente.'

Amendement C, Maatschappelijke opvang ook in de regiogemeenten

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel 'Tweede wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018'; overwegende dat:

- maatschappelijke opvang een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van Rotterdam en de regiogemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Lansingerland, Barendrecht, Krimpen aan den IJssel en Ridderkerk;
 - in de verordening nu alleen Rotterdam staat vermeld;
- besluit:

A. Artikel 3.2.10 bullet 2

Onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot het vijfde en zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

4. Het college beoordeelt in het kader van de landelijke toegankelijkheid voor de cliëntgroep (O)GGZ in hoeverre de gemeente Rotterdam de meest aangewezen centrumgemeente is om de huisvesting te verlenen. Hierbij betreft het college in ieder geval:

- a. de wensen van de cliënt;
- b. de ondersteuningsbehoefte;
- c. de aanwezigheid van een positief sociaal netwerk;

d. de voorwaarden voor succesvolle ondersteuning;

te wijzigen in:

Artikel 3.2.10 bullet 2

Onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot het vijfde en zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende: 4. Het college beoordeelt in het kader van de landelijke toegankelijkheid voor de cliëntgroep (O)GGZ in hoeverre de gemeente Rotterdam samen met de regiogemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Lansingerland, Barendrecht, Krimpen aan den IJssel en Ridderkerk de meest aangewezen centrumgemeente is om de huisvesting te verlenen. Hierbij betreft het college in ieder geval:

a. de wensen van de cliënt;

b. de ondersteuningsbehoefte;

c. de aanwezigheid van een positief sociaal netwerk;

d. de voorwaarden voor succesvolle ondersteuning;

B.

De toelichting behorend bij Artikel 3.2.10 bullet 2 te wijzigen naar: (toevoeging vetgedrukt)

Na de zin 'Voor deze intramurale setting geldt een ander eigen bijdrageregime dan voor extramurale ondersteuning' wordt ingevoegd:

'Ten aanzien van beschermd wonen voor de cliëntgroep (O)GGZ is de gemeente Rotterdam samen met de regiogemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Lansingerland, Barendrecht, Krimpen aan den IJssel en Ridderkerk centrumgemeente. De wetgever heeft bepaald dat de verplichting tot het bieden van beschermd wonen niet beperkt is tot ingezetenen van de gemeente. De VNG heeft voor de landelijke toegang beschermd wonen een handreiking en beleidsregels opgesteld. Ook de gemeente Rotterdam conformeert zich hieraan. Niet voor iedereen die zich tot de gemeente wendt, is de gemeente ook de meest wenselijke plek om beschermd wonen te bieden. Dit hangt, behalve van de wensen van de cliënt, vooral af van:

a. de aanwezigheid van een positief sociaal netwerk (familie, vrienden, die toegang tot

beschermd wonen kunnen helpen voorkomen of uitstroom naar een vorm van zelfstandig wonen kunnen bevorderen);

b. trajecten die reeds zijn ingezet met hulpverleningsinstanties, bijvoorbeeld voor schulddienstverlening;

c. de stappen die cliënt al heeft gezet met bijvoorbeeld scholing, (vrijwilligers)werk of passende dagbesteding;

d. eventueel aanwezige (veiligheids)risico's op de huidige woonplek;

e. de behoefte aan een specifieke aanpak. Het college neemt deze overwegingen mee in zijn beoordeling en stemt waar nodig en mogelijk af met de gemeente van herkomst om te kunnen bepalen wat de beste situatie is voor de cliënt.'

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst

'Toelichting:

Met deze wijziging worden de regiogemeenten toegevoegd.'

Amendement D, Parkeervoorziening handhaven

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 oktober 2018 ter bespreking van het voorstel 'Tweede wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018';

overwegende dat:

- het gewijzigde artikel 3.2.13 over sociaal/recreatief vervoer geen mogelijk meer biedt om een parkeervoorziening te verstrekken;

- een dergelijke parkeervoorziening wel was opgenomen in de huidige verordening;

- het schrappen van deze mogelijkheid ongewenst is;

besluit:

A.

Artikel 3.2.13, tweede lid, als volgt te wijzigen:

Onder vervanging van de punt in onderdeel c door een puntkomma, wordt een nieuw onderdeel ingevoegd dat luidt:

d. de kosten van een parkeervoorziening in de vorm van een financiële maatwerkvoorziening;

B.

De toelichting bij artikel 3.2.13, tweede lid als volgt te wijzigen:

1. In de aanhef wordt '3' gewijzigd in: 4;
2. Aan de opsomming wordt een vierde bullet toegevoegd die luidt:
 - een parkeervoorziening. Te denken valt aan de vergoeding van de leges die verschuldigd is voor een Europese invalidenparkeerkaart of de bijdrage die een cliënt moet betalen voor de aanleg van een parkeerplaats op kenteken bij de eigen woning voor personen met een beperking. En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck, C. Aafjes-van Aalst, P.J.H.D. Verkoelen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

'Toelichting:

Met deze wijziging blijft de parkeervoorziening gehandhaafd.'

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik ga er even van uit – gehoord het geroezemoes – dat er niets anders wordt ingetrokken of ingediend.

Dan kijk ik even of wethouder De Langen beschikbaar is en heeft kunnen nadenken over het amendement, als ik het goed onthouden heb, dan kunnen wij dat punt ook afronden. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dat is het laatste amendement, amendement B van de heer Van Elck en twee andere partijen, 'Goedkoop is duurkoop' en hij vraagt eigenlijk in de keuze voor woningaanpassingen om in de verordening te wijzigen dat uiteindelijk de cliënt bepaalt wat de meest adequate oplossing is. Dat lijkt mij een onwenselijke verandering. Ik vind het zeer belangrijk dat de cliënt zwaarwegend advies geeft, maar in sommige gevallen wil een cliënt iets wat ook voor de cliënt zelf niet de beste

oplossing is. Dus ik wil graag amendement B ontraden.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). U hebt geen spreektijd meer. Ik heb u twee keer gelegenheid gegeven, dus ... Oh, u staat op, dus sorry.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het betreft de motie. In overleg met de SP trekken wij de motie terug, want wij zien dat er toch geen kans van slagen is. Dan komen wij er in de commissie op terug.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Kunt u even het nummer geven?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat weet ik niet. Is dat motie 5?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). De titel?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). En dan komen wij er in de commissie op terug om te gaan monitoren, want volgens ons zijn wij hier in een welles-nietesspelletje terechtgekomen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, dank u wel.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Mijnheer de voorzitter. Gelet op de toezegging die de wethouder nu heeft gedaan, trek ik de motie in, zoals die ingediend is na mijn maidenspeech.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Even voor de administratie: hebt u toevallig nog het nummer?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Nee. Vier geloof ik.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, dank u wel. Dan zal ik ook nog even de toezegging herhalen die de wethouder heeft gedaan. Dat is de voortgang van de nieuwe polis rapporteren voor de zomer 2019. Ik zie ook de wethouder in de raadzaal staan. Wethouder, hebt u uw

toezegging? Volgens mij hebt u net toegezegd dat u de voortgang van de 'nieuwe polis', noem ik hem maar even, voor de zomer van 2019 evalueert of in ieder geval met de raad deelt. Dat klopt?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Zeker.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, dat is dan toegezegd en naar aanleiding daarvan trekt u motie 4 in. Oké. Dan gaan wij weer even terug naar punt 15 om het juist af te ronden. Wij hebben de eerste termijn gehad. Is er nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik zal straks een stemverklaring geven bij het algemene oordeel erover, maar de wethouder en ik – jullie hebben het gezien – lopen een beetje naar elkaar toe. Wat ik vreemd vind, is de motie die wij ingediend hebben over vervoer op maat met 312 ritten. Daarvan zeggen wij: laat nou de mogelijkheid bestaan dat mensen meer dan 312 ritten kunnen krijgen in bijzondere omstandigheden. Dan wordt die bijzondere omstandigheid eruit gehaald en nou moeten mensen er maar op vertrouwen dat als het nodig is zij er dan toch meer dan 312 krijgen. Nou, ik heb daar geen goed gevoel bij.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nog andere mensen? Ik kijk ook even rond. Niet. De wethouder nog.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dat is precies de reden waarom ik in het wild werd gesignaleerd en dat doe ik graag om ook zorgvuldig te kijken naar wat wij nou wel of niet bepalen vandaag en het is zo dat wij net zoals bij andere onderdelen van de verordening heel duidelijk een kader schetsen in het artikel en dat in de beleidsregel verder wordt uitgelegd hoe die moet worden gezien. En wat ik u kan melden – en dat is ook precies wat ik zelf belangrijk vind – is dat wij in sommige gevallen ook gewoon boven de

312 gevallen kunnen indiceren en dat blijven wij ook gewoon doen. In de beleidsregel zal dat worden uitgewerkt, dus ik blijf ook bij mijn advisering op dit punt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké. Dan sluiten wij nu punt 15 af. Iedereen heeft ook de gelegenheid gehad om de moties te veranderen, in te dienen en/of in te trekken.

6, 7 en 8.0. *Benoemingen.*

6. *Benoeming van een lid van de commissie tot Onderzoek van de Rekening.*

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Wij gaan nu naar agendapunt 6, 'Benoemingen'. Ik stel voor de agendapunten 6 tot en met 8 te behandelen. Dan begin ik bij punt 6, 'Benoeming van een lid van de commissie tot Onderzoek van de Rekening'. Het presidium stelt u voor de heer Rozema, burgerlid van de Partij voor de Dieren, te benoemen als lid van de commissie van onderzoek van de rekening. Daarover gaat u zo dadelijk schriftelijk stemmen, maar de heer Rozema heeft aangegeven dat hij zijn kandidatuur graag wil toelichten, dus ik wil de heer Rozema graag het woord geven. Gaat uw gang.

De heer **ROZEMA** (pvdd). Geachte leden van de raad, collega's ook wel. Het is voor mij een grote eer benoemd te worden tot lid van de commissie tot Onderzoek van de Rekening. De ordelijkheid en getrouwheid van het financieel beheer zijn een groot goed, evenals de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de begrotingsuitvoering. De gemeenteraad van Rotterdam krijgt jaarlijks van de Rotterdammers het mandaat om gemeenschapsgeld uit te geven aan zaken die hij belangrijk acht en het college van B en W vervolgens in staat te stellen zijn doelen te verwezenlijken. Het is aan de COR om te controleren of dit volgens de regels gebeurt. Volksvertegenwoordigers moeten er in het dienen van het algemeen belang immers

van kunnen uitgaan dat de middelen juist worden besteed en hier wil ik mij volledig voor inzetten, voor dit doel.

De COR is een apolitek orgaan, niet politiek, dus technisch en staat in dienst van de voltallige gemeenteraad van Rotterdam. Ik ben dus ook uw COR-lid als u besluit mij te benoemen tot lid van de COR. Ja, dat zijn grote woorden, maar daar sta ik volledig achter.

Ik snap dat subjectieve oordeelsvorming geen plek heeft in de COR. Nu is dat een illusie. Subjectiviteit is alom vertegenwoordigd, maar ik zal toch zo goed mogelijk proberen objectief te zijn en laat zeker een partijkleur achterwege. Dat is wat ik hiermee wil aangeven. Ik laat mij daarom leiden door de taakstelling die voor de leden van de COR is vastgelegd in de commissieverordening en verder is uitgewerkt in de Controleverordening Rotterdam 2017. Indien uw raad instemt met mijn benoeming zal ik onmiddellijk alle ins en outs van het commissiewerk tot mij nemen, waaronder het meerjarenverbeterprogramma financieel beheer en het rapport 'Control of controle', ter verbetering van het controleproces, systeemgericht en gegevensgericht. Verder omarm ik de wens van de COR zich meer specifiek te gaan bezighouden met bepaalde thema's, zoals risicomanagement, majeure projecten en indicatoren ten aanzien van de bedrijfsvoering, zoals inhuur van externen en de ontwikkeling van de apparaatslasten, zeer actuele thema's. Dit alles valt mooi samen met de nieuwe aanbesteding van de accountantsdiensten. Verder kijk ik uit naar de certificering van onze financial audit door het Instituut van Internal Auditors.

Tot slot: voor mij is er niets mooiers dan bij te dragen aan de publieke zaak. Met het lidmaatschap van de COR – het mandaat wordt gegeven door u, de gemeenteraad – kan ik deze ambitie in de praktijk brengen. Indien u mij benoemt, dan dank ik u, dus bij voorbaat bedankt voor het vertrouwen dat u mij geeft met de benoeming tot lid van de COR om het goede te doen voor de stad Rotterdam. Dank u wel.

(Applaus.)

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké, wij gaan verder. Wij moeten nog even bij de les blijven aan het eind van de dag, zodat wij zo snel mogelijk klaar zijn voor even dit stembiljet A, maar dat wist u misschien al.

7. Benoeming vertegenwoordigers in gemeenschappelijke regelingen.

7.1. Twee leden van het algemeen bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

7.2. Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam.

7.3. Twee leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond.

7.4. Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard.

7.5. Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Grondbank RZG Zuidplas.

7.6. Twee leden van het algemeen bestuur van het Recreatieschap Midden-Delfland (in liquidatie).

7.7. Een lid en een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van het Schadevergoedingsschap HSL-zuid, A16 en A4.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Wij gaan nu naar punt 7, 'Benoeming vertegenwoordigers in gemeenschappelijke regelingen'. Er worden voorgesteld twee leden van het bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, twee

leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam, twee leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond, twee leden en twee plaatsvervangend leden van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard – het is een hele lijst – twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Grondbank RZG Zuidplas, twee leden van het algemeen bestuur van het recreatieschap Midden-Delfland – er staat achter, ik lees dan op wat er staat: in liquidatie), een lid en een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van het Schadevergoedingsschap HSL-Zuid A16 en A4.

8.0. Benoeming van een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en twee leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III, alsmede tot het verlenen van ontslag aan de voorzitter van de Algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan ga ik gelijk door naar punt 8, stembiljet D, 'Benoeming van een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en twee leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III, alsmede tot het verlenen van ontslag van de voorzitter van de Algemene bezwaarschriftencommissie kamer III'. Heeft u voordat ik overga tot het instellen van twee stembureaus nog iets te zeggen? Wilt u iets zeggen? "Opschieten", hoor ik hier. Maar, mijnheer Van der Velden, dat mag niet buiten de microfoon, maar goed.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Vooruitlopend op de uitslag van de commissie Onderzoek van de Rekening, benoeming van de heer Rozema: stel dat hij wordt gekozen, dan verzoek ik een extra luid applaus voor hem,

want hij is vannacht ook vader geworden van een prachtige dochter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, het is wel grappig dat u dat zo vertelt, want ik hoorde net buiten – dus heel vertrouwelijk – dat hij daar juist graag geen bekendheid aan wilde geven, maar goed, het is nu te laat. Oké, iedereen blijven zitten, want wij gaan nu de stembureaus instellen. Ik benoem tot voorzitter van stembureau A het lid Versnel en de leden Mohamed-Hoesein, Arsieni en Esbeukman tot lid. U kunt hier straks rechts van mij aan de collegetafel [plaatsnemen]. U gaat over de biljetten A en B. En dan gaat het over het volgende stembureau. Ik benoem tot voorzitter van stembureau B het lid Van Zevenbergen en de leden Yigit, Postma en Segers-Hoogendoorn tot lid. U kunt straks links van de griffier en de collegetafel de biljetten C en D doen. Om dit goed te doen, geef ik u een kwartier de ruimte. Ik schors de vergadering voor een kwartier. Daarna gaan wij gelijk aansluitend stemmen.

(Schorsing.)

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Beste mensen ik wil graag het woord geven aan de voorzitter van stembureau A.

De heer **VERSNEL** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Uitgebracht zijn 42 geldige stemmen. Op de heer Rozema zijn 41 stemmen uitgebracht en op de heer Eerdmans is 1 stem uitgebracht. Ik heb ook de uitslag op stembiljet B en de raad heeft deze kandidaturen zorgvuldig gewogen. Voor mevrouw Bokhove hebben 37 raadsleden gestemd en 5 hebben tegengestemd. Voor mevrouw Kathmann hebben 38 raadsleden voorgestemd en 4 tegen.

Voor het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Brandweer voor het haven- en industriebedrijf van Rotterdam voor de heer Aboutaleb 40 voor en 2 tegen. Voor de heer Visser 38 voor en 4 tegen. De heer Wijbenga-van Nieuwenhuizen 39 voor en

3 tegen. Voor de heer Moti 39 voor en 3 tegen.

Voor het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond voor de heer Bonte 40 voor en 2 tegen en voor de heer Visser 39 voor en 3 tegen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Daarmee kan ik de conclusie trekken dat alle voorgestelde mensen zijn benoemd. Daarmee gefeliciteerd. Dan ga ik nu naar de voorzitter van het stembureau B.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Even D, dat is de makkelijkste: benoeming voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en twee leden van de algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III. In totaal 42 stemmen, 3 blanco en 39 voor de kandidaten.

De benoeming van de vertegenwoordigers in gemeenschappelijke regelingen, agendapunt 7. Totaal 42 stemmen voor het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard. Mevrouw Kathmann: 39 voor en 3 tegen. Mevrouw Bokhove: 1 blanco, 38 voor en 3 tegen. De heer Visser als plaatsvervangend lid: 38 voor en 4 tegen. De heer Kurvers: 41 voor en 1 tegen.

Voor de Grondbank Zuidplas. Voor 41. De heer Kurvers: 41 voor en 1 tegen. De heer Visser: 38 voor en 4 tegen. De heer Moti: 41 voor en 1 tegen. De heer Bonte: 41 voor en 1 tegen.

Het algemeen bestuur van het recreatieschap Midden-Delfland. De heer Wijbenga: 41 voor en 1 tegen. De heer De Langen: 40 voor en 2 tegen. Het algemeen bestuur van het schadevergoedingsschap HSL Zuid. Mevrouw Bokhove: 38 voor en 4 tegen. De heer Kurvers: 40 voor en 2 tegen. Tot zover de uitslagen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel. Ik moet dan de conclusie trekken dat alle voorgestelde leden zijn benoemd. Gefeliciteerd daarmee.

Dan rest mij nog één punt aan u voor te leggen van agendapunt 8 en dat is namelijk het ontslag van de voorzitter van de ABC kamer III wegens de maximale zittingstermijn van acht jaar. Wenst hier iemand nog het woord over te voeren? Ik zie niemand, dus dan stel ik voor om het besluit met algemene stemmen te aanvaarden. Daarmee hebben wij agendapunt 6 tot en met 8 afgerond.

Besluitvorming.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan gaan wij nu naar een spannend onderdeel. Het lijkt wel de begroting, gezien het aantal moties. Wij gaan stemmen.

14. Het rapport van de rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk'.

Wij beginnen bij punt 14, 'Het rapport van de rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk''. Daar hebben wij één motie, één amendement en één voorstel. Zijn er stemverklaringen?

Dan heb ik hier motie 1, 'Aandacht voor oneigenlijke druk'. U kunt stemmen. Zoals u allemaal kunt zien, is de motie met 32 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Wij komen bij amendement A, 'Rapport Rekenkamer 'Werken onder druk''. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. Het amendement is met 33 stemmen voor en 10 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Dan gaan wij nu stemmen over het geamendeerde voorstel inzake het rapport van de rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk' zelf. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. Het voorstel is met 37 stemmen voor en 6 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK en 50PLUS en het lid Cicek van de SP.

15. *Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018.*

Dan gaan wij nu naar agendapunt 15, 'Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp'. Er zijn 5 moties ingediend, waarvan moties 4 en 5 zijn ingetrokken en 4 amendementen en 1 voorstel. Zijn er stemverklaringen?

De heer **LANSINK** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Het derde amendement C, dat gaat over de regiogemeenten en betrokkenheid daarvan. Ik steun en ik adviseer in die zin mijn fractie ook vooral de komende jaren uit te spreken dat de regiogemeenten betrokken zouden moeten zijn. De plek waar dat nu wordt gedaan in de verordening, daarin volg ik wel de analyse van de wethouder, dus wij stemmen wel tegen, maar wat het amendement probeert te bewerkstelligen, daar zijn wij zeer voor, maar de plek is onjuist.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Lansink.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nog andere stemverklaringen? Geen stemverklaringen meer, dan gaan wij stemmen en dan beginnen wij bij motie 1.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Sorry. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik zou graag een stemverklaring willen geven over het voorstel. Misschien eigenlijk beter om dat na de moties te doen, want wie weet.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Het is wat u wilt. U doet het na de moties. Wij beginnen bij motie 1, 'Niet bezuinigen op Tegemoetkoming Meerkosten Zorg!'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten.

De motie is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar motie 2, 'Behoud de vouchers voor huishoudelijke hulp'. U kunt stemmen. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar motie 3, 'Herbeoordelen Wmo-aanvragen'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Dan gaan wij naar amendement A, 'Vervoer moet op maat blijven'. U kunt stemmen. Het amendement is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Dan gaan wij nu naar amendement B, 'Goedkoop is duurkoop'. U kunt stemmen. Amendement B is met 23 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar amendement C, 'Maatschappelijke opvang ook in de regiogemeenten'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, SP, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar amendement D, 'Parkeervoorziening handhaven'. U kunt stemmen. Amendement D is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

U kunt nu stemmen voor het voorstel, maar de heer Van Elck wenst nog een stemverklaring af te geven.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik had de hoop hier toch nog mensen te overtuigen vanuit de integraliteit van Leefbaar Rotterdam, dat gewoon complete zorg betreft. Alle moties en amendementen zijn afgewezen. Dat is voor ons reden om tegen deze verordening te stemmen, tegen het schrappen van zorg. Daar zullen wij ons als partij altijd hard voor blijven maken, ook de komende periode.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Helaas kon je ook aan de stemuitslag zien dat het, laten wij zeggen, een nipte uitslag is op een aantal voorstellen vanuit de oppositie. Dat vind ik jammer. Ik wil ook eerlijk kijken naar de verordening en zie inderdaad een aantal dingen die wij gewoon liever anders zouden zien. Maar er staat ook een aantal dingen in die hartstikke goed zijn of in ieder geval beter dan het was. Zo eerlijk wil ik ook zijn. Misschien dat wij verdeeld zullen stemmen, maar er is zowel met een beetje tegenzin als met de goede zaken rekening houdend ... Ja, je bent vrij om te stemmen zoals je wilt. Ik denk dat ik zal voorstemmen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. De motie 'Tegemoetkoming meerkosten zorg' is verworpen. Die heeft het niet gehaald en dat was voor ons cruciaal. Vandaar dat wij ook tegen het voorstel zullen stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Andere stemverklaringen? Geen andere stemverklaringen. Dan gaan wij nu stemmen over het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018. Het voorstel is met 24 stemmen voor en 19 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, SP, PVV, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

16. *Het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022'.*

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan gaan wij nu naar agendapunt 16, 'Programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023''. Er zijn 17 moties ingediend. Moties 3 en 11 zijn ingetrokken. 15 moties en 1 voorstel. Zijn er stemverklaringen?

De heer **EERDMANS** (lr). Mijnheer de voorzitter. Wij zien de motie-DENK over het stopformulier. Wij zien eigenlijk alle moties van NIDA die gaan over het wantrouwen in de politie. Daar ging helaas ook driekwart van het debat over het veiligheidsprogramma over, namelijk argwaan, verdenkingen, aanwakkeren achterdocht jegens onze politieagenten op straat die door de dagen de nachten heen zwoegen voor een karig salaris en staan voor onze veiligheid. Daarom stemmen wij en wil ik mijn fractie adviseren om tegen al deze moties te stemmen.

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Ik adviseer mijn fractie om bij 'Intensieveer aanpak vuurwapens' tegen te stemmen, aangezien de toelichting van de burgemeester in onze optiek afdoende was. Motie 5, 'Inclusieve politieorganisatie'. Daar hebben wij ook vorig jaar samen met NIDA een motie op ingediend en dat liet zien hoe gevoelig dit punt ligt, zowel bij de voorstanders als de tegenstanders van een eventueel voorstel en wij vinden dat ... Ook gezien de commissie is dit op het laatste moment over de heining gegooid. Vandaag gebeurt eigenlijk weer precies hetzelfde. Ik zou ook willen voorstellen of in ieder geval mijn fractie willen adviseren om tegen de motie te stemmen. Ik dien eigenlijk liever – desnoods vanavond nog, samen met DENK en NIDA – een regeling van werkzaamheden in om dit onderwerp überhaupt gewoon uitgebreid in de commissie te bespreken. Wij hebben

nieuwe partijen en nieuwe gezichten in de raad.

En dan tot slot: bij motie 'Pilot stopformulieren' adviseer ik mijn fractie ook om tegen te stemmen en het resultaat af te wachten van de app, zoals de burgemeester het ook heeft toegelicht.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Ik wilde een ordepunt maken. Wij hebben een nieuwe verordening aangenomen en dat betrof ook de stemverklaringen. Wij zouden er vanaf zien van dat wat grotere politieke partijen zouden zeggen 'ik adviseer mijn fractie'. Dat zou niet meer terugkomen, dus mijn verzoek is ook dat u dat handhaaft.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Volgens mij moeten wij het daar nog maar een andere keer over hebben. Volgens mij alleen bij afwijkende standpunten. Volgens mij gaat het nu zoals wij hebben afgesproken. Dat kan natuurlijk altijd onderwerp van evaluatie zijn, maar op dit moment, tijdens de stemming, wilde ik het – met uw toestemming – toch gewoon even netjes op deze manier afmaken. Dan kunnen wij altijd volgende keer van tevoren bespreken of wij het anders willen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. De motie van Leefbaar Rotterdam. Van eentje zijn wij mede-indiener. Dat is prima. De andere, waar het gaat om de vuurwapens, hadden wij graag willen steunen, maar met de uitleg van de burgemeester gaan wij dat alsnog niet doen, plus – daar hebben wij het niet over gehad, waar wel in de commissie – de methode. Hoe worden die vuurwapens van straat gehaald? Ja, daar verschillen wij nogal met Leefbaar Rotterdam, dus daar adviseer ik mijn fractie of de gehele raad om tegen te stemmen.

Met betrekking tot de moties van DENK. Een aantal moties hebben wij mede ingediend. Een tweetal moties zou ik willen uitlichten. Een daarvan is motie 6, 'Stopformulieren'. Dat betreft eigenlijk een discussie die al herhaaldelijk, vrij uitgebreid is teruggekomen, ook in de vorige

periodes. Wij van NIDA zijn daar in ieder geval van afgestapt en op zoek gegaan naar andere wegen. De app biedt een dergelijke weg, dus wij zullen tegen die motie stemmen.

En motie 5, 'Inclusieve politieorganisatie' betreft een debat dat NIDA ook in het verleden heeft ingezet in deze raad. Ik denk dat het niet de geëigende weg is. Ik denk dat het voorstel van de Partij van de Arbeid om dit te agenderen in de commissie beter is, omdat ik niet geloof in deze route – hoewel symbolisch zeker van waarde; dat steun ik op zich wel – maar ik echt oprecht op zoek ben naar een debat met substantie en niet zozeer alleen een motie met een opdracht die niet zal worden uitgevoerd.

De heer **KARREMANS** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Ik wil toch even aansluiten bij de woorden van de heer Eerdmans dat wij bij alle moties die betrekking hebben op een bepaald wantrouwen in de politie daar absoluut tegen zullen stemmen. De Rotterdamse VVD staat vierkant achter de politie. Ik vind het ook veelzeggend maar ook een goede zaak dat die moties gedurende het debat zijn ingediend, maar dat daar eigenlijk verder niet op ingegaan is, omdat wij die debatten en discussies al zo lang hebben en zo vaak hebben gevoerd dat wij dat gewoon in één keer kunnen afstemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zijn er nog andere leden van de raad die een stemverklaring willen afgeven? Zo niet, dan gaan wij nu stemmen.

Motie 1, 'Intensiveer aanpak vuurwapens'. De stemming is gesloten. De motie is met 23 stemmen voor en 20 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, GroenLinks, Partij van de Arbeid, NIDA, SP, Partij voor de Dieren en ChristenUnie-SGP.

Wij gaan naar motie 2, 'De wijkagent beter bekend'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

Wij gaan naar motie 4, 'Instroom en uitstroom'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen voor en 18 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA en PVV.

Wij gaan naar motie 5, 'Inclusieve politieorganisatie'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 39 stemmen tegen en 4 voor van de fractie van DENK verworpen.

Wij gaan naar motie 6, 'Pilot stopformulieren'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 37 stemmen tegen en 6 voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK en SP.

Wij gaan naar motie 7, 'Blijf af van onze hulpverleners'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

Wij gaan naar motie 8, 'Meer politie op straat, minder achter de computer'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 38 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, NIDA en Partij voor de Dieren.

Wij gaan naar motie 9A, 'Iedereen evenveel vertrouwen in de politie'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 25 stemmen voor en 18 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA en PVV.

Wij gaan naar motie 10A, 'Targets vertrouwen en tevredenheid politie'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 27 stemmen voor en 16 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Wij gaan naar motie 12, 'Jong en oud evenveel vertrouwen in de politie'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 24 stemmen voor en 19 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties

van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA en PVV en het lid Roest van GroenLinks.

Wij gaan naar motie 13, 'Wij burgers zijn de baas op straat'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en Partij voor de Dieren.

Wij gaan naar motie 14, 'Carnisse en Hillesluis stevig onder de beschermende veiligheidsvleugel'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 35 stemmen voor en 8 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van NIDA, SP, CDA, Partij voor de Dieren en 50PLUS.

Wij gaan naar motie 15, 'Veilig 010-prijs'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 31 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en Partij voor de Dieren.

Wij gaan naar motie 16, 'Plan van aanpak bodycams gemeentehandhavers en politiemensen'. U kunt stemmen. De stemming is gesloten. De motie is met 38 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks en Partij voor de Dieren.

Wij gaan naar motie 17, 'Opnemen vertrouwen in politie in wijkmonitor'. U kunt stemmen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Misschien een ordepunt. Het feit dat ik twee nieuwe moties heb ingediend of in ieder geval een aanpassing op de moties. Het feit dat één motie is samengevoegd. Een van die samenvoegingen betreft deze motie.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké. Dat kan gebeuren met zo veel moties, denk ik in alle consternatie. Wij trekken deze motie in en beschouwen deze stemming als niet geweest. Dan heb ik volgens mij alle moties gehad.

Dan gaan wij naar het voorstel zelf, 'Het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023''. U kunt stemmen. Het voorstel is met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

17.1. Tweeminutendebat over 'Demonstratiebeleid Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Baarle.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dan zijn wij er bijna. Nog één agendapunt, agendapunt 17, 'Tweeminutendebat over 'Demonstratiebeleid Rotterdam'. Eén motie, geen voorstel. Zijn er stemverklaringen?

De heer **VAN EIKEREN** (pvda). Ik zal mij op advies van de heer Van der Velden tot mijzelf richten. Ik zal tegen deze motie stemmen en dat heb ik daarstraks ook uitgelegd. Ik vind het best een aparte motie die eigenlijk volledig indruist tegen alles waar deze democratie op is gebouwd, dus ik zal tegenstemmen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. De heer Van Eikeren zei het goed. Ik sluit mij daar volledig bij aan, dus met volle overtuiging zal ik tegenstemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nog anderen? Dan gaan wij stemmen over motie 'Geen vlagvertoon van de PKK en alle andere terreurorganisaties'. De stemming is gesloten. De motie is met 39 stemmen tegen en 4 voor van de fractie van DENK verworpen.

Sluiting.

Wij hebben het met ons allen weer tot een goed einde gebracht. Op tijd, dus wat dat betreft klapt u voor uzelf. Ik wens iedereen een prettig herfstseces en tot volgende keer. (17.50 uur)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen.	1009
Beëdiging van de heer T. Benalla als burgerlid van een commissie.	1011
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 oktober 2018.	1012
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2018 weken 39 tot en met 41.	1012
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet van de bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders inzake voorbereidingen privatisering Eneco.	1013
Het voorstel tot wijziging van het Reglement van Orde voor vergaderingen van de raad, alsmede tot afdoening van de motie-Van Baarle over het niet inzetten van raadsinstrumenten voor integriteitsvraag ambtenaren.	1013
Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van de aanleg van een (tijdelijke) brug naast en ten oosten van de Suurhoffbrug.	1013
Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Mijnkintbuurt fase 1'.	1013
Het voorstel tot vaststelling van bedrijveninvesteringszones: - Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Pothof 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Asterloplein 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Boulevard Kralingen 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Katendrecht 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Hoogkwartier 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Rotterdam Centrum 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe Binnenweg Centrum 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe binnenweg Delfshaven 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Noorderboulevard 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Oude Binnenweg 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone eigenaren en gebruikers Winkelgebied Plein '53 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Prinsenplein 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Stadionweg 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Veranda 2019; - Verordening bedrijveninvesteringszone gebruikers Witte de Withkwartier 2019	1013

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot onteigening ten behoeve van de uitvoering van het bestemmingsplan 'Camisse' (nummer 2018-002).	1014 en 1049
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'De Nieuwe Wielewaal'.	1016 en 1049
Het voorstel tot vaststelling van het programma 'Veilig@Rotterdam 2018-2023' en daarbij tevens te betrekken het ontwerp van het meerjarenbeleidsplan van de politie-eenheid Rotterdam 'Strategische thema's veiligheid 2019-2022'.	1051 en 1118
Tweeminutendebat over 'Demonstratiebeleid Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Baarle.	1081 en 1121
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Werken onder druk', als het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen.	1086 en 1116
Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Rotterdam 2018.	1091 en 1117
Benoeming van een lid van de commissie tot Onderzoek van de Rekening.	1113
Benoeming vertegenwoordigers in gemeenschappelijke regelingen.	1114
- Twee leden van het algemeen bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).	
- Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Gezamenlijke Brandweer voor het haven- en industriegebied van Rotterdam.	
- Twee leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond.	
- Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard.	
- Twee leden en twee plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Grondbank RZG Zuidplas.	
- Twee leden van het algemeen bestuur van het Recreatieschap Midden-Delfland (in liquidatie).	
- Een lid en een plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van het Schadevergoedingsschap HSL-zuid, A16 en A4.	
Benoeming van een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en twee leden van de Algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III, alsmede tot het verlenen van ontslag aan de voorzitter van de Algemene bezwaarschriftencommissie, kamer III.	1115

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 20 december 2018.

De griffier,

De voorzitter,

Notulen

raadsvergadering van 18 oktober 2018

pagina 1123